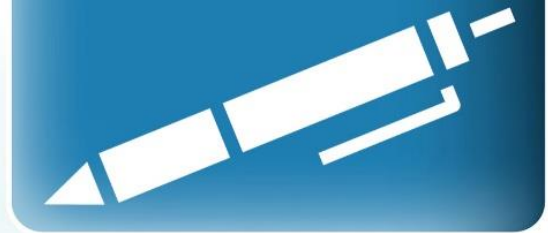

ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У 2020/2021 НАВЧАЛЬНОМУ РОЦІ

Методичні рекомендації

Миколаїв
2020

Миколаївський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти

**ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО
ПРОЦЕСУ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ
ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО
НАВЧАННЯ У 2020/2021
НАВЧАЛЬНОМУ РОЦІ**

Методичні рекомендації

Миколаїв
2020

Автори та укладачі: *Науково-педагогічні та педагогічні працівники
Миколаївського обласного інституту
післядипломної педагогічної освіти*

Загальна редакція: *В. І. Шуляр, д.пед.н., доцент, професор кафедри
теорії й методики мовно-літературної та
художньо-естетичної освіти, директор
Миколаївського обласного інституту
післядипломної педагогічної освіти, заслужений
учитель України*

**Відповідальна за
випуск:** *О. Г. Захар, кандидат педагогічних наук,
заступник директора з науково-педагогічної
роботи Миколаївського обласного інституту
післядипломної педагогічної освіти*

Рекомендовано до друку науково-методичною радою Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, протокол від 26 серпня 2020 року № 4.

**Організація освітнього процесу із застосуванням технологій
дистанційного навчання у 2020/2021 навчальному році : методичні
рекомендації / За заг. ред. В. І. Шуляра. – Миколаїв : ОППО, 2020. – 108 с.**

© Лабораторія редакційно-видавничої діяльності Миколаївського
обласного інституту післядипломної педагогічної освіти
2020

ЗМІСТ

Рекомендації щодо організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти із застосуванням технологій дистанційного навчання.....	5
Всеукраїнська серпнева конференція 2020.....	16
Рекомендації щодо організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти із застосуванням технологій дистанційного навчання для початкових класів.....	19
Рекомендації щодо організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти із застосуванням технологій дистанційного навчання для вчителів зарубіжної літератури.....	22
Рекомендації щодо організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти із застосуванням технологій дистанційного навчання для вчителів української мови і літератури.....	29
Рекомендації щодо організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти із застосуванням технологій дистанційного навчання для вчителів іноземних мов.....	33
Рекомендації щодо організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти із застосуванням технологій дистанційного навчання для вчителів математики.....	36
Рекомендації щодо організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти із застосуванням технологій дистанційного навчання для вчителів біології.....	40
Рекомендації щодо організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти із застосуванням технологій дистанційного навчання для вчителів географії та економіки.....	48
Рекомендації щодо організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти із застосуванням технологій дистанційного навчання для вчителів фізики та астрономії.....	59
Рекомендації щодо організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти із застосуванням технологій дистанційного навчання для вчителів інформатики.....	65
Рекомендації щодо організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти із застосуванням технологій дистанційного навчання для вчителів трудового навчання.....	70
Рекомендації щодо організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти із застосуванням технологій дистанційного навчання для вчителів музичного мистецтва.....	72

Рекомендації щодо організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти із застосуванням технологій дистанційного навчання для вчителів предмета «Основи здоров'я».....	75
Рекомендації щодо організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти із застосуванням технологій дистанційного навчання для вчителів предмета «Захист України».....	79
Рекомендації щодо організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти із застосуванням технологій дистанційного навчання для вчителів предмета «Фізична культура».....	80
Рекомендації щодо організації освітнього процесу із застосуванням технологій дистанційного навчання для педагогів закладів дошкільної освіти.....	82
Рекомендації щодо організації освітнього процесу із застосуванням технологій дистанційного навчання для педагогічних працівників інтернатних закладів освіти.....	84
Рекомендації щодо організації освітнього процесу із застосуванням технологій дистанційного навчання для педагогічних працівників закладів позашкільної освіти.....	90
Рекомендації щодо організації виховної роботи в закладах загальної середньої освіти із застосуванням технологій дистанційного навчання.....	93
Рекомендації щодо організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти із застосуванням технологій дистанційного навчання для фахівців психологічної служби.....	98
Посткарантинні поради педагогам.....	101
Загальні рекомендації щодо організації та проведення першого (зонального) туру Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2021» у 2020–2021 навчальному році.....	102

РЕКОМЕНДАЦІЇ

щодо організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти із застосуванням технологій дистанційного навчання

ВСТУП

Події 2020 року привернули увагу всього суспільства до технологій дистанційного навчання. Пандемія COVID-19 на кілька місяців унеможливила очне навчання, а дистанційне навчання стало єдиною доступною формою в системі середньої та вищої освіти.

Дистанційне навчання – одна із форм навчання, яка виникла й удосконалювалася разом із розвитком інтернет-технологій, і на сьогодні має чіткі характерні ознаки, принципи і певні методичні напрацювання. Дотепер дистанційне навчання було камерною формою, зазвичай, для дорослих людей або учнів, які прагнули поліпшити та поглибити свої знання, вміння у певній галузі. Методика проведення дистанційних занять знаходиться у процесі становлення, а принципи дистанційного навчання та його особливості стали серйозними викликами для системи освіти в цілому.

Виклик перший – умотивованість учнів. Класичне дистанційне навчання апріорі передбачає наявність усвідомленої мотивації у тих, хто навчається, тому що постійний контроль із боку педагогів неможливий. Умотивованість учнів сучасної школи є однією з основних освітніх проблем, і за умов віддаленого навчання набуває ще більшої гостроти.

Виклик другий – здатність учнів до самоосвіти. Дистанційне навчання передбачає, що більшість навчального матеріалу школярі опановують самостійно. Але в учнів початкової школи навички самостійної навчальної роботи (уміння вчитися) майже не сформовані, в учнів 5–7 класів такі навички є ще слабкими. Проблема для вчителя – як організувати самостійну роботу учнів – під час карантину стає проблемою для батьків: як навчити самостійності та як цю роботу проконтролювати.

Виклик третій – комунікація в процесі навчання. За умов традиційного очного навчання відбувається постійна вербальна й невербальна комунікація між учителем і учнями, учнів поміж собою. Під час дистанційного навчання соціальна комунікація різко зменшується, її невербальна частина майже зникає. А це негативно впливає на формування важливих соціальних комунікативних та кооперативних умінь школярів. З'являється ще одна педагогічна проблема: як організувати комунікацію між учителем і учнями, учнів поміж собою під час синхронної онлайн-зустрічі, а також якою має бути віртуальна навчальна комунікація в асинхронному режимі, щоб вона не займала весь вільний час як учителя, так і учнів.

Четвертий виклик – це індивідуалізація навчання, що є однією з головних переваг і принципів дистанційного навчання, тобто можливість для кожного учня самостійно обирати темп навчання, час проведення занять і виконання завдань тощо. В умовах масової школи, коли кожний учитель працює з 5–6 класами, а в кожного учня від 11 до 18 предметів, індивідуалізація неможлива як для вчителя, так і для учня, навіть організаційно.

Виклик п'ятий – сформованість певного рівня умінь щодо використання цифрових технологій. Сучасні учні, навіть учні початкової школи, швидко опановують електронні

засоби навчання. Для вчителів ця проблема ускладнюється тим, що їм потрібно не просто опанувати новий засіб, а й змінити власну відпрацьовану роками методику навчання, знайти та застосувати нові методи і форми так, щоб досягти обов'язкових результатів навчання.

Шостий виклик – це необхідність ідентифікації учнів. Дистанційне навчання надає більше можливостей для фальсифікації результатів (виконання завдань іншою людиною). В умовах класичного дистанційного навчання ця проблема вирішується за умов високої мотивації учня – ті, хто вчаться дистанційно, хочуть насамперед отримати нові знання та вміння, а вже потім – певну оцінку. У традиційній школі оцінка залишається основним стимулом до навчання і тому ризик несамостійного виконання домашніх завдань і контрольних робіт значно збільшується.

Виклик сьомий – визначення чіткого регламенту часу на проведення онлайн-уроків і самостійної роботи школярів. Під час очного навчання є тижневий розклад занять та кількість домашніх завдань, обмежена відповідно до віку учня. Однак у пандемію вчителі та учні витрачали набагато більше часу для навчальної роботи.

І останній виклик – це відсутність єдиної уніфікованої електронної платформи для навчання. Адже в процесі дистанційного навчання вчитель може використовувати різноманітні онлайн-сервіси, які він опанував. Але учню доведеться створювати облікові записи в цих сервісах та опановувати кожний, що лише ускладнює навчання та зміщує фокус зі змісту предмета на застосування цифрових технологій.

Дистанційне навчання – це не альтернатива очному навчанню. Безумовно, діти мають ходити до школи, соціалізовуватися, спілкуватися, вчитися і розвиватися. Жодний розумний електронний засіб не може замінити вчителя-людину. Проте сучасні педагоги мають бути готовими до форс-мажорних обставин і володіти методикою дистанційного навчання, яка зараз тільки розвивається.

Нормативна база щодо організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти із застосуванням технологій дистанційного навчання

1. Закон України «Про повну загальну середню освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#n984>.

2. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540-20#Text>.

3. Положення про дистанційне навчання, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 25 квітня 2013 року № 466, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 30 квітня 2013 року за № 703/23235 зі змінами і доповненнями, внесеними наказами МОН України від 01 червня 2013 року № 660, від 14 липня 2015 року № 761 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#Text>.

4. Методичні рекомендації щодо встановлення гнучкого режиму робочого часу (ГРРЧ), затверджені наказом Міністерства праці та соціальної політики України від 04 жовтня 2006 року № 359 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dtkr.com.ua/show/2cid04507.html>.
- 5. Державні санітарні правила і норми влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу ДСанПіН 5.5.2.008-01 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0063588-01#Text>.
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 року № 211 «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/211-2020-%D0%BF#Text>.
- 7. Наказ Міністерства освіти і науки України від 16 березня 2020 року № 406 «Про організаційні заходи для запобігання поширенню коронавірусу COVID-19» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-organizacijni-zahodi-dlya-zapobigannya-poshirennju-koronavirusu-s-ovid-19>.
8. Лист Міністерства освіти і науки України від 17 березня 2020 року № 02-5/202 «Про умови та оплату праці працівників закладів освіти і науки під час карантину» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-umovi-ta-oplatu-praci-pracivnikiv-zakladiv-osviti-i-nauki-v-umovah-karantinu>.
- 9. Лист Міністерства освіти і науки України від 23 березня 2020 року №1/9-173 «Щодо організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти під час карантину» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/shodo-organizaciyi-osvitnogo-procesu-v-zakladah-zagalnoyi-serednoyi-osviti-pid-chas-karantinu>.
10. Постанова Головного державного санітарного лікаря України від 21 травня 2020 року № 25 «Тимчасові рекомендації щодо організації протиепідемічних заходів у закладах дошкільної освіти на період карантину у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cutt.ly/lDNc928>.
- 11. Постанова Головного державного санітарного лікаря України від 30 липня 2020 року № 42 «Тимчасові рекомендації щодо організації протиепідемічних заходів у закладах освіти в період карантину в зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cutt.ly/UdNQjD4>.

12. Лист Міністерства освіти і науки України від 05 серпня 2020 року № 1/9-420 «Щодо організації роботи закладів загальної середньої освіти у 2020/2021 навчальному році» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cutt.ly/hfwNEip>.
13. Лист Міністерства освіти і науки України від 30 липня 2020 року № 1/9-411 «Щодо організації роботи закладів дошкільної освіти у 2020/2021 навчальному році» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cutt.ly/dfwMLsU>.
14. Лист Міністерства освіти і науки України від 23 квітня 2020 року № 1/9- 219 «Щодо організації діяльності закладів дошкільної освіти під час карантину» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cutt.ly/cfw1TGz>.
15. Лист Міністерства освіти і науки України від 22 травня 2020 року № 1/9- 269 «Щодо відновлення діяльності закладів дошкільної освіти» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cutt.ly/Vfw0xi1>.
16. Лист Міністерства освіти і науки України від 29 травня 2020 року № 1/9- 292 «Щодо організації роботи закладів позашкільної освіти» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cutt.ly/Dfw021L>.
17. Лист Міністерства освіти і науки України від 22 липня 2020 року № 1/9-394. «Про переліки навчальної літератури, рекомендованої Міністерством освіти і науки України для використання у закладах освіти у 2020/2021 навчальному році» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cutt.ly/qfw25Km>.
18. Лист Міністерства освіти і науки України «Методичні рекомендації 2020–2021 навчальний рік» від 11 серпня 2020 року № 1/9-430 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cutt.ly/Vfw3zal>.

РОБОТА ЗЗСО ПІД ЧАС КАРАНТИНУ В 2019–2020 НАВЧАЛЬНОМУ РОЦІ

У березні 2020 року департамент освіти і науки Миколаївської облдержадміністрації спільно з Миколаївським обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти провели опитування закладів загальної середньої освіти Миколаївської області щодо використання технологій дистанційного навчання. За результатами дослідження, усі 418 закладів загальної середньої освіти області, що надали інформацію, застосовують принаймні один із засобів дистанційного навчання (дистанційні платформи, хмарні сервіси, соціальні мережі, месенджери, електронну пошту тощо), а саме:

- 99 % закладів – месенджери Viber, FB Mesenger, Skype для оперативного інформування учнів та батьків під час карантину;
- 73 % закладів – соціальні мережі для організації взаємодії з учнями;
- 72 % закладів – різноманітні хмарні сервіси як для пояснення матеріалу, так і для контролю засвоєння знань учнів;

- 61 % закладів – власні або запозичені навчальні відео на каналі YouTube для пояснення нового матеріалу;
- 55 % закладів – сайт школи та сайти/блоги вчителів для розміщення навчальної інформації;
- 19 % закладів – платформи дистанційного навчання Moodle, Google Classroom, Edmodo, Мій клас тощо.

У Положенні про дистанційне навчання передбачено організацію дистанційного навчання в асинхронному (учасники взаємодіють між собою із затримкою в часі, застосовуючи електронну пошту, форум, соціальні мережі, хмарні сервіси тощо) та синхронному (учасники одночасно перебувають у системі дистанційного навчання та/або беруть участь у вебінарі, відеоконференції, семінарі, чаті тощо) режимах.

Саме завдяки асинхронному режиму забезпечується гнучкість та індивідуалізація дистанційного навчання. Проте під час карантину педагоги стикнулися з необхідністю поєднання асинхронного та синхронного режимів навчання, пошуку оптимальних засобів і шляхів взаємодії з учнями, адаптування традиційної методики вивчення предмета до умов дистанційного навчання, нерівності в технічному забезпеченні, володінні цифровими технологіями вчителями та учнями.

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У 2020–2021 НАВЧАЛЬНОМУ РОЦІ

Варто зауважити, що різноманіття цифрових технологій та онлайн-сервісів у більшості випадків ускладнювали процес організації дистанційного навчання для учнів, адже вимагали реєстрації, створення кількох облікових записів.

Тож, враховуючи досвід організації освітнього процесу під час карантину, закладу освіти необхідно узгодити дії всіх педагогів і обрати єдиний підхід та єдині засоби для дистанційного навчання.

Заклади загальної середньої освіти, що розгорнули середовище G Suite for Education або платформу дистанційного навчання Moodle (або подібні Classdojo, Мій клас тощо), можуть забезпечити роботу всіх учасників освітнього процесу в цьому середовищі. Учні не потрібно додатково реєструватися в інших системах і сервісах. Тоді для кожного класу вчитель створює окремий курс для власного предмета, а адміністратор платформи під'єднує учнів у такі курси.

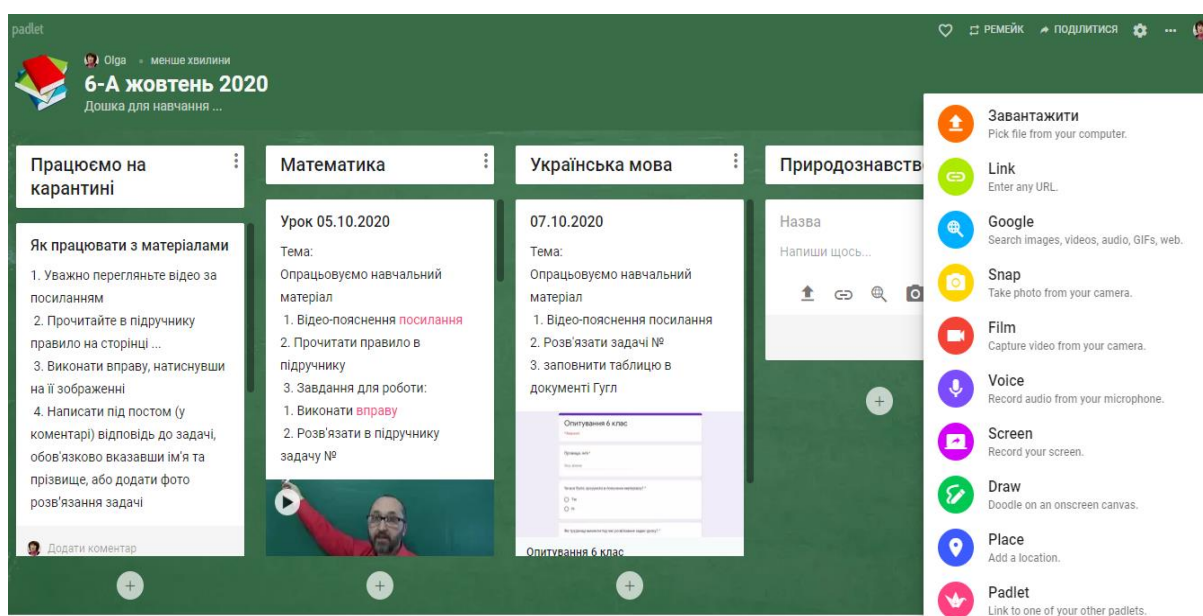
Якщо ж у закладі не має єдиної платформи дистанційного навчання або відсутнє середовище G Suite for Education, то можна запропонувати вчителям 7–11 класів для організації освітнього процесу під час карантину використовувати платформу Google Classroom. Учителю та учням для роботи на платформі Google Classroom потрібно мати облікові записи в поштовому сервісі Gmail, що дітям дозволено з 13 років. У такому випадку педагог самостійно створює окремий курс власного предмета для кожного класу та надає код класу класному керівнику. Класний керівник має прослідкувати, щоб учні приєдналися до всіх створених для них класів.

Після створення певного класу папка з матеріалами класу автоматично формується в учителя та учнів на Google Диску. Крім того, є можливість швидко створити і завантажити матеріали з Google Диску безпосередньо до віртуального класу. Однією з переваг використання систем дистанційного навчання в освітньому процесі є

автоматичне створення журналу оцінок та інформування про появу нових завдань і термінів їх виконання.

Під час дистанційного навчання для учнів 1–6 класів, які ще не мають можливості створити власні поштові облікові записи, доцільно застосовувати такий онлайн-ресурс, як віртуальна дошка Padlet (<https://padlet.com/>). У цій ситуації краще створювати по одній дошці для кожного класу. Наприклад, класний керівник створює онлайн-дошку для свого класу за шаблоном «Полиця», де кожний окремий стовпчик має назву навчального предмета (українська мова, математика, англійська мова та інші), і надає доступ до редагування всім учителям, які викладають у цьому класі, можливість залишати коментарі глядачам. Кожен учитель розміщує в окремих постах навчальний матеріал у відповідному стовпчику. Для зручності орієнтування учнів на віртуальній дошці можна починати кожний пост у стовпчику із зазначення дати і теми уроку. Класний керівник повідомляє учням та їх батькам адресу створеної дошки (вона буде мати вигляд: <https://padlet.com/<ім'я користувача>/<послідовність літер та цифр>>).

Окрім завантаження текстових, графічних матеріалів, презентацій, відео та посилань на інші ресурси, вчителі також мають змогу на віртуальній дошці демонструвати власний екран, записувати відео та голосові пояснення тривалістю до 5 хвилин. Школярі опановують матеріали, розміщені на дошці, та залишають коментарі до відповідного посту. Потрібно заздалегідь домовитися з учнями, що свій коментар вони починають із зазначення ім'я та прізвища. Віртуальна дошка Padlet доступна для роботи на різноманітних пристроях (комп'ютер, ноутбук, планшет, смартфон тощо).

Під час такої організації навчання вчителям доведеться самостійно відслідковувати виконання робіт учнями та самостійно вести журнал оцінювання.

За аналогією роботи з віртуальною дошкою, можна створити та використовувати для 1–6 класів навчальний сайт/блог. Для цього скористайтеся хмарним сервісом Google Сайти, в якості назви сайту, обрати назву класу, а для кожного предмета створити окрему сторінку. Створити сайт може класний керівник або визначена в закладі особа на основі готового розробленого шаблону «Клас» сервісу Google Сайти та надати доступ до редагування, розміщення матеріалів учителям певного класу. Класний керівник

повідомляє учням та батькам адресу опублікованого в мережі Інтернет сайту. Бажано, щоб адреси сайтів, що створені в закладі, були певним чином уніфіковані. Також можна розмістити адреси сайтів для кожного класу на шкільному сайті.

Проте це не єдині варіанти організації освітнього процесу засобами технологій дистанційного навчання. Крім запропонованих вище, можна скористатися іншими варіантами, але врахувати, що педагоги мають використовувати мінімальну кількість онлайн-сервісів, у яких учням потрібно створювати облікові записи.

Варіанти організації дистанційного навчання учнів в асинхронному режимі:

1. Із використанням *електронної пошти*. Учитель надсилає учням на їх електронні скриньки навчальні матеріали та/або посилання на навчальні онлайн-ресурси, завдання; учні опрацьовують самостійно матеріали та виконують завдання, виконані завдання надсилають на електронну скриньку вчителю.

2. Із використанням *Google Диска* (Dropbox та інших хмарних сховищ). Учитель створює папку для учнів із навчальними матеріалами та завданнями, учні самостійно опрацьовують матеріали, виконують завдання та розміщують їх у тій же папці.

3. Із використанням *соціальних мереж / месенджерів*. Учитель створює групу в соціальній мережі/месенджері (Facebook, Viber, Telegram тощо) з обмеженим доступом, розміщує навчальні матеріали та/або посилання на навчальні онлайн-ресурси, завдання. Також у групі можна проводити опитування учасників.

4. Із використанням *сайту/блогу/віртуальної дошки* тощо. Учитель розміщує навчальні матеріали та/або посилання на навчальні онлайн-ресурси, завдання для учнів на власному (шкільному) сайті або блозі, віртуальній дошці або інтерактивному плакаті (Padlet, Lino, ThingLink, Genial.ly тощо), учні самостійно опрацьовують матеріали, виконують завдання та надсилають їх на електронну пошту вчителя або прикріплюють у коментарях до посту, розміщують відповіді/посилання на виконані завдання на віртуальній дошці, відповіді у тестових системах тощо.

Варіанти організації дистанційного навчання учнів в синхронному режимі:

1. Використання *платформ дистанційного навчання* (Moodle, Google Classroom та інші). Учитель створює дистанційний курс (клас), реєструє учнів у курсі (або надає їм код приєднання до класу Google Classroom). У створеному дистанційному курсі вчитель розміщує текстові матеріали, презентації, відеозаписи, завдання, посилання на інші освітні ресурси. Учні ознайомлюються з навчальними матеріалами, виконують завдання та завантажують їх до системи дистанційного навчання. Учитель перевіряє, оцінює виконання завдань учнями, пише відповідні коментарі до робіт.

Застосування платформ дистанційного навчання є доречним для організації дистанційного та індивідуального навчання в закладах освіти і в **асинхронному** режимі.

2. Проведення *вебінарів, відеоконференцій* (BigBlueButton, Google Hangouts, YouTube та інші). Учитель створює обліковий запис у відповідному сервісі, планує трансляцію та надсилає посилання на заплановану трансляцію учням на електронні скриньки. Під час трансляції вчитель може демонструвати дошку, записувати, малювати на ній, надавати можливість дій учням (якщо це дозволяє сервіс).

3. Проведення *чатів* – спілкування користувачів мережі в режимі реального часу через месенджери: Viber, Messenger, Telegram, WhatsApp, а також можливість проведення чатів надає пошта Gmail.

4. Використання спільних документів Google (документів, презентацій, таблиць, малюнків тощо) дозволяє організувати роботу в режимі реального часу. Учні можуть як створювати документи разом (записувати відповіді, думки, формули, створювати разом слайди тощо), так і коментувати їх. Цей інструмент можна застосовувати також в асинхронному режимі.

Зауважимо, що під час організації дистанційного навчання в закладі освіти доцільно поєднувати синхронний та асинхронний режими навчання.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Завдяки таким перевагам, як гнучкість та вибір індивідуального темпу, часу навчання, дистанційне навчання складно інтегрувати у традиційну класно-урочну систему. Тож учителі під час карантину відчули необхідність перебудувати навчальний матеріал, виділити найсуттєвіше для пояснення учням. Адже самостійне опрацювання навчального матеріалу школярами потребує значно більше часу ніж у класі. Підготовка вчителя до проведення уроку із використанням технологій дистанційного навчання та перевірка надісланих учнями виконаних робіт також потребує значно більше часу. Тому актуальною під час дистанційного навчання є оптимізація кількості обов'язкових для виконання учнями завдань (робіт) та їх обсяг.

Крім того, проведення онлайн-уроків відповідно до розкладу занять у синхронному режимі за допомогою засобів для відеоконференцій тривалістю 40–45 хвилин стає складним випробуванням як для учнів, так і для вчителів. Виникає гостра потреба у проведенні різноманітних руханок, гімнастики для очей, збільшенні часу на перерви між уроками.

Тому частину уроку (20–25 хвилин) потрібно використати для відеопояснень, а іншу частину (25–20 хвилин) для інтерактивної взаємодії та самостійного виконання завдань учнями. Необхідно враховувати, що під час онлайн-спілкування швидкість засвоєння навчального матеріалу учнями менша ніж в очному навчанні. Отже, вчителю доцільно виділити найсуттєвіший матеріал теми та планувати для онлайн-уроків менший за обсягом матеріал.

У плануванні навчальних занять із використанням технологій дистанційного навчання вчитель може застосувати технологію «перевернутого класу», коли перед вивченням теми наступного уроку учні самостійно опрацьовують навчальне відео (презентацію), а в класі вчитель надає відповіді на питання, пояснює незрозумілі моменти, разом із учнями розв'язують завдання.

Наприклад, під час дистанційного навчання вчитель може запропонувати учням в якості домашнього завдання подивитися відео або презентацію з теми наступного уроку (додатково прочитати 1–2 сторінки підручника), запропонувати 2–3 простих запитання для самоперевірки, враховуючи, що час на ознайомлення з новим навчальним матеріалом не повинен перевищувати 30 хвилин. А на онлайн-уроці в синхронному

режимі з'ясувати, які питання виникали у школярів під час перегляду відео (презентації), перевірити відповіді на питання для самоперевірки, акцентувати увагу на певних особливостях теми, що вивчається, розібрати розв'язання завдань. Потім дати учням різноманітні завдання для самостійного виконання в робочому зошиті та спільної взаємодії за допомогою онлайн-інструментів (створення спільного документа/презентації/малюнка/карти знань тощо). Ця частина уроку може бути проведена в асинхронному режимі. Як домашнє завдання запропонувати 1–2 завдання та перегляд відео (презентації) до наступного уроку.

Зрозуміло, що впровадження технології «перевернутого класу» вимагає як відповідної підготовки вчителя до уроків (перепланування навчального матеріалу, підбір та/або створення відео, розробка презентацій, завдань для спільної взаємодії), так і поступової підготовки (привчання) учнів до роботи за цією технологією. Але «перевернутий клас» може бути використаний не лише під час карантину, а й у традиційному очному навчанні.

У плануванні та підготовці уроку вчитель може застосовувати такий інструментарій:

1. *Google документи, презентації, таблиці, малюнки тощо*: учителі разом з учнями можуть створювати і спільно використовувати документи, презентації, електронні таблиці, а також залишати коментарі.

2. *Програма для створення скріншотів, записів відео* дозволяє вчителям робити скріншоти у вигляді зображень, редагувати їх і обмінюватися, записувати відеоуроки.

3. Сервіси для створення *хмари слів, інтерактивних вправ, ребусів, інфографіки, кросвордів* урізноманітнюють завдання до уроків.

4. *Віртуальні дошки* дозволяють зібрати в одному місці різноманітні ресурси до уроку та надати можливість учням залишати свої відповіді, посилання на виконані завдання.

У проведенні уроку вчитель може застосовувати такий інструментарій:

1. *Google документи, презентації, таблиці, малюнки*: для організації спільної роботи, обговорення певної теми.

2. *Сервіси проведення відеоконференцій, вебінарів* для відеоуроків.

3. *Віртуальні дошки* для доступу до матеріалів уроку та забезпечення зворотного зв'язку.

4. *Google Форми, онлайн-тести, опитування в групах/месенджері* для забезпечення зворотного зв'язку та проведення контролю.

ПІДСУМКИ

Пандемія коронавірусної хвороби актуалізує необхідність масового використання технологій дистанційного навчання в освітньому процесі. Дистанційне навчання має певні відмінності від традиційного очного навчання, а класно-урочна система не може бути повністю відтворена в режимі онлайн.

Для впровадження технологій дистанційного навчання керівництву закладів освіти необхідно:

- проаналізувати наявні ресурси, рівень забезпеченості педагогів і учнів технічними засобами, підключенням до мережі Інтернет, володіння цифровими технологіями та обрати єдиний підхід до проведення навчальних занять із використанням технологій дистанційного навчання,

- продумати комунікацію з вчителями, батьками та учнями, особливо вирішення ситуації з відсутністю пристрою (ноутбук, комп'ютер, смартфон, планшет) або підключення до мережі Інтернет;
- організувати допомогу вчителям (за потреби і батькам) в опануванні обраними в закладі технологіями дистанційного навчання;

педагогам:

- спланувати вивчення навчального матеріалу, враховуючи можливість запровадження карантину, обсяг та кількість завдань, поєднання синхронного та асинхронного режимів навчання;
- опанувати обрані закладом технології дистанційного навчання;
- обрати відео та онлайн-ресурси для вивчення предмета;
- розробити завдання для спільної взаємодії із використанням онлайн-інструментів;
- налагодити оперативну комунікацію з батьками та учнями;
- поступово впроваджувати технології дистанційного навчання в освітній процес.

Під час організації освітнього процесу із використанням технологій дистанційного навчання доцільно поєднати синхронний та асинхронний режими проведення занять.

Організація якісного масового дистанційного навчання – складний і багатофакторний процес, який зараз знаходиться лише на початку становлення. Але кропітка систематична робота щодо впровадження технологій дистанційного навчання в освітній процес допоможе згодом досягти позитивних результатів.

Ресурси на допомогу педагогам

1. Організація дистанційного навчання в школі [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/metodichni%20recomendazii/2020/metodichni%20recomendazii-dustanciyna%20osvita-2020.pdf>.

2. Всеукраїнська школа онлайн: початкова школа (1–4 класи) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.youtube.com/c/MONUKRAINE/playlists?view=50&sort=dd&shelf_id=17.

3. Всеукраїнська школа онлайн: базова школа (5–9 класи) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.youtube.com/c/MONUKRAINE/playlists?view=50&sort=dd&shelf_id=19.

4. Всеукраїнська школа онлайн: старша школа (10–11 класи) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.youtube.com/c/MONUKRAINE/playlists?view=50&flow=grid&shelf_id=20.

5. Сприяння поверненню вчителів до школи: посібник [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://uied.org.ua/spriannya-povernennyu-vchiteliv-do-shkoli-posibnik/>.

6. Рекомендації щодо відновлення роботи закладів дошкільної освіти після COVID-19 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cutt.ly/6dNc8rc>.

7. Сайт Міністерства освіти і науки України «Вчимо і навчаємось на карантині: зміни в системі освіти» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon-covid19.info/>.

8. Нова українська школа: порадник для вчителя [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2020/07/nus-poradnyk.pdf>.

9. Карантин із користю: ідеї для батьків та дітей [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uied.org.ua/karantin-z-koristyu-ide%d1%97-dlya-batkiv-ta-ditej-2/>.

10. Усе про інструменти Google для навчання з інструкціями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://teachfromhome.google/intl/uk/>.

11. Матеріали для організації дистанційного навчання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://moippo.mk.ua/materialy-dlia-orhanizatsii-dystantsiinoho-navchannia/>.

12. Перелік онлайн-ресурсів для використання під час дистанційного навчання та інструкції до роботи з ними [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cutt.ly/YtcKTiN>.

ВСЕУКРАЇНСЬКА СЕРПНЕВА КОНФЕРЕНЦІЯ 2020

Посилання на матеріали конференції <https://cutt.ly/4fumFQ8>

Відеозапис <https://youtu.be/50TXwUs6WPQ>

<https://cutt.ly/bfumMkR>

«ОСВІТА В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ: ЯК ОРГАНІЗУВАТИ НАВЧАЛЬНИЙ РІК 2020-2021»

Заступник Міністра охорони здоров'я України
Головний державний санітарний лікар України
Віктор Ляшко

<https://cutt.ly/PfuQbdf>

ЖИТТЯ В НОВИХ УМОВАХ: 10 правил для закладів освіти під час пандемії COVID-19

Пармосівея Сообраян
Регіональний офіс ЮНІСЕФ у Європі та Центральній Азії

Рекомендації для роботи закладів дошкільної освіти в умовах пандемії

Анна Грищенко, державний експерт директорату інклюзивної,
дошкільної та позашкільної освіти

18 серпня 2020 року

<https://cutt.ly/PfuQ8mk>

<https://cutt.ly/IfuWvyx>

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

УІРО
УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ
РОЗВИТКУ ОСВІТИ

РОБОТА ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

Наталія Софій, перший заступник директора Українського інституту розвитку освіти

18 серпня 2020 року

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

НАВЧАННЯ В УМОВАХ КАРАНТИНУ

Організація освітнього процесу 1 вересня

Любомира Мандзій, заступник міністра освіти і науки України

18 серпня 2020 року

<https://cutt.ly/9fuWS5k>

<https://cutt.ly/Pfumnve>

НУШ
НОВА
УКРАЇНСЬКА
ШКОЛА

Новий стандарт базової освіти: матриця академічної свободи

Роман Шиян

2020

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

УІРО
УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ
РОЗВИТКУ ОСВІТИ

Державний стандарт базової середньої освіти: Дорожня карта впровадження 2020-2021

Вадим Карандій, директор Українського інституту розвитку освіти

18 серпня 2020 року

<https://cutt.ly/XfuEWtw>

 **МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ**

**РЕЗУЛЬТАТИ МОНІТОРИНГУ
ВПРОВАДЖЕННЯ РЕФОРМИ "НОВА
УКРАЇНСЬКА ШКОЛА"**

Любомира Мандзій, заступник міністра освіти і науки України
18 серпня 2020 року

<https://cutt.ly/IfuT9vq>

<https://cutt.ly/ufuUjNj>

 **МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ** **ДЕРЖАВНА
СЛУЖБА
ЯКОСТІ ОСВІТИ
УКРАЇНИ**

**ЯКІСТЬ ОСВІТИ В УМОВАХ
ЗАГАЛЬНОНАЦІОНАЛЬНОГО
КАРАНТИНУ**

Руслан ГУРАК, Голова Державної служби якості освіти України

 **МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ**

**НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ
ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ
В УМОВАХ КАРАНТИНУ**
Виклики та рішення

Ірина Шумік, генеральний директор директорату професійної освіти
18 серпня 2020 року

<https://cutt.ly/4fuIm32>

<https://cutt.ly/gfuIS9h>

 **МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ**

**НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ТА
ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ В
УМОВАХ КАРАНТИНУ**

Андрій Вітренко, заступник міністра освіти і науки України
18 серпня 2020 року

**Інформаційно-аналітичний збірник «Освіта в Україні:
виклики та перспективи»** <https://cutt.ly/ZfuPpGt>

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

ПРИКЛАДИ УСПІШНИХ ПРАКТИК ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ВЧИТЕЛЯМИ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ПІД ЧАС КАРАНТИНУ

Із метою всебічного розвитку дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей, розвитку самостійності, творчості та допитливості педагогічні працівники початкової школи закладів загальної середньої освіти Миколаївської області протягом березня–травня 2020 року в умовах карантину застосовували дистанційну форму організації освітнього процесу. Перехід з очної на дистанційну форму був важким, адже не всі педагоги досконало володіли техніками дистанційної організації освітнього процесу, проте складна ситуація, яка охопила не лише Україну, спонукала всіх педагогічних працівників опановувати елементарні основи дистанційного навчання. Педагоги Миколаївщини – активні учасники різноманітних вебінарів, майстер-класів; переглядали відеорекомендації на сайті МОШПО, на блозі методиста кафедри теорії й методики дошкільної та початкової освіти Віталія Ісаєва щодо опанування методик організації дистанційного навчання, основних інструментів, вебресурсів і можливостей для полегшення сприйняття, засвоєння здобувачами освіти інформації та взаємодії із батьками учнів, які також є учасниками освітнього процесу. Більшість педагогів Миколаївщини радили своїм учням переглядати онлайн-уроки від МОН України. Учні початкової школи закладів загальної середньої освіти Миколаївської області були активними учасниками віртуальної школи видавництва «Ранок».

Педагогічні працівники початкової школи успішно впровадили у своїй роботі дистанційну форму навчання, що є необхідною в сучасних умовах. Методистами кафедри теорії й методики дошкільної та початкової освіти Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти проаналізовано та надано для ознайомлення досвід роботи вчителів початкових класів закладів загальної середньої освіти Миколаївської області.

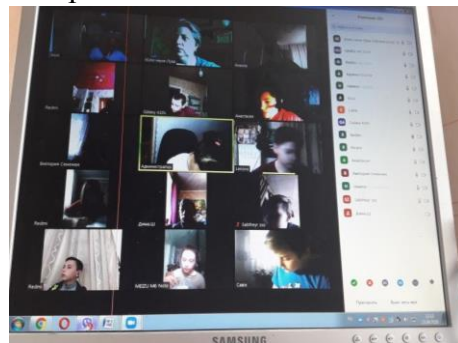
Досвід роботи вчителя початкових класів Казанківського ЗЗСО І–ІІІ ступенів № 1 Казанківської селищної ради Казанківського району Нені-Лука Юлії Володимирівни

У період карантину вчитель організувала освітній процес з учнями 4-Б класу. Згідно з календарним плануванням та планом виховної роботи складала план індивідуальної роботи:

- створила групу «4 клас» у соціальній мережі Viber;
- розмістила в соціальній мережі Viber завдання, відео- та аудіосупроводи пояснення матеріалів до уроків для учнів 4-Б класу;
- проводила в телефонному режимі індивідуальні консультації для учнів та батьків, які потребували допомоги під час навчання в дистанційній формі;
- перевірила та проконтролювала виконання завдань (фото, відео-, аудіозапис робіт дітей, надісланих батьками у Viber).

Навчання учнів 4-Б класу Юлія Володимирівна здійснювала в дистанційній формі. Щодня о 15.00, 16.00 та 17.00 проводила онлайн-уроки в сервісі Zoom.

За розкладом учні отримували завдання, рекомендації чи відеоуроки з усіх предметів. Виконані завдання вони фотографували та відправляли на перевірку в приватні повідомлення чи проходили тестування на сайтах «На Урок» та «LearningApps.org». Якщо школярі не мали доступу до інтернету, завдання та щоденні консультації надавалися в телефонному режимі. Учитель рекомендувала перегляд онлайн-уроків по телебаченню та каналах Youtube.

Систематично проводилась робота з батьками класу, адже від взаємозв'язку та взаєморозуміння важливості дистанційної форми залежить результат навчання учнів.

***Досвід роботи вчителя початкових класів
комунального закладу «Загальноосвітня школа-інтернат I–III ступенів –
центр загальної і профільної освіти та комплексної реабілітації»
Миколаївської обласної ради
Красноцьорової Лариси Сергіївни***

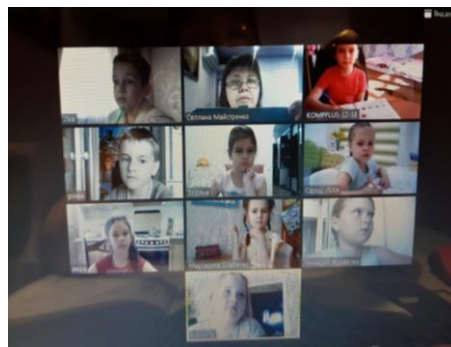
У 2020–2021 навчальному році вчитель працювала у 4 класі, використовувала безкоштовний сервіс Google Classroom:

- на початку навчального дня формувала тему, яка містила в собі дату і назву дня тижня, після цього, зі створених напередодні чернеток (у цьому ж сервісі), швидко складала завдання для опрацювання за предметами відповідно до розкладу;
- увійшовши на сервіс Google Classroom, учні опановували навчальний матеріал та отримували завдання для самостійного виконання;
- учитель оцінювала виконані завдання, індивідуально надавала консультації щодо робіт над помилками.

***Досвід роботи вчителя початкових класів
Южноукраїнської загальноосвітньої школи № 4
Южноукраїнської міської ради
Майстренко Світлани Іванівни***

Під час карантину вчитель працювала на платформі Zoom.

Програма задовольняла проведення як індивідуальних, так і групових занять; діти користувались різними засобами зв'язку: смартфон, планшет, ноутбук, персональний комп'ютер. Спочатку було важко: 1 клас – 31 школяр, тому вчитель вирішила поділити клас на 3 групи, щоб кожен учень мав змогу висловити свою думку, прочитати, відповісти на запитання. Кожна група працювала щодня 1 год 20 хв (4 уроки по 25 хв + 5 хв рухливої перерви).

Після тижня занять усі пристосувались до нової форми навчання і з нетерпінням чекали наступного дня. Також спілкувались за допомогою соціальної мережі [Viber](#) та електронної пошти (поради, консультації для учнів та їх батьків).

ОНЛАЙН-РЕСУРСИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ПРЕДМЕТІВ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Подаємо перелік онлайн-ресурсів, які можна використовувати під час освітнього процесу в очній / дистанційній формі в початковій школі.

Онлайн-ресурси для створення і використання інтерактивних вправ, тестів, завдань:

Learning.ua – це інтерактивні завдання з *математики, української, англійської мов* для дітей дошкільного і шкільного віку (до 8–10 класів). Також тут можна потренуватися, виконуючи завдання до ЗНО і пройти пробні тестування попередніх років.

У безкоштовній версії доступні тести ЗНО минулих років та по одному завданню щодня з української, англійської мов і математики (без доступу до правильної відповіді). За 75 гривень на місяць можна отримати доступ до всіх завдань для одного учня, а за 225 гривень – для вчителя і 35-ти учнів. Дуже добре, якщо є інтерактивна чи проекторна дошка. Стисла інформація про те, як користуватись цим ресурсом, за посиланням: <https://www.youtube.com/watch?v=b21hKL304Jc>.

Study-smile – сайт для дошкільнят і молодших школярів, де можна вчитися *рахувати і читати* (українською і російською мовами). Доступ до тренажерів – платний (кілька доларів), але частина доступна безкоштовно.

Розумники – понад 16 000 інтерактивних завдань із *математики, української мови та курсу «Я досліджую світ»* для учнів 1–4 класів. Доступ до матеріалів – платний, 60 гривень на місяць, але можна отримати безкоштовний на 2 дні. Для перегляду потрібно завантажити безкоштовний додаток.

Classtime – це вправи і тести, у яких є можливість ставити оцінки. У безкоштовній версії є понад 30 тисяч питань для учнів, можна створювати свої та робити учням виклики у 9-ти форматах. У платній версії доступні оцінювання, командні ігри, завантаження індивідуальних та класних звітів. Ціна для кожної школи визначається індивідуально.

Кейс-уроки. Мета кейс-уроків – розвинути навички вміння вчитися, критичного мислення, командної роботи, концентрації уваги тощо. Один кейс-урок об'єднує різні предмети, тобто виходить інтегроване навчання. Передплата на рік коштує 19 доларів.

Childdevelop – генератор практичних завдань, який дозволяє створювати та роздруковувати завдання для дітей різного віку з *математики, читання та письма*, наприклад: прописи, анаграми, завдання на додавання чи віднімання.

Отримання знань – цей сайт створили у Вінниці спеціально для дистанційної освіти зі *шкільних предметів*. Для отримання доступу до всіх матеріалів і збереження результатів навчання потрібно зареєструватися.

Книга-мандрівка – український мультсеріал, створений на основі бестселера *«Книга-мандрівка. Україна»*, про всесвітньо відомих українців та події.

Список використаної літератури:

1. 10 онлайн-ресурсів, що знадобляться на уроках [Електронний ресурс]. – 2019. – Режим доступу : <https://nus.org.ua/articles/10-onlajn-resursiv-shho-znadoblyatsya-na-urokah/>.
2. 35 інструментів для дистанційного навчання – добірка НУШ [Електронний ресурс]. – 2020. – Режим доступу : <https://nus.org.ua/articles/30-instrumentv-dlya-dystantsijnogo-navchannya-dobirka-nush/>.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ВЧИТЕЛІВ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

ПРИКЛАДИ УСПІШНИХ ПРАКТИК ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ВЧИТЕЛЯМИ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ПІД ЧАС КАРАНТИНУ

*Із досвіду роботи з дистанційного навчання
Ірини Миколаївни Закурдаєвої,
учителя зарубіжної літератури, української мови і літератури
Білозірської загальноосвітньої школи I–III ступенів Вітовської районної ради,
учасника обласного етапу всеукраїнського конкурсу
«Учитель року – 2020» у номінації «Зарубіжна література»*

Ірина Миколаївна на уроках активно використовує власний *блог*: (https://sites.google.com/s/1MWtr6YY__w5hp6Y8CPfEtD1fkInBBKhN6/p/1hiTlogVVAo9rhJcPG2rbG1BBqjZ9oBJ_/edit), що має такі рубрики: «Портфоліо», «Матеріали до уроків», «Візитівка», «Інтерактивна дошка в навчанні», «*Дистанційна робота*». Отже, ми маємо можливість ознайомитися з досвідом роботи вчителя під час дистанційного навчання. Приклад завдань, які педагог пропонує учням 5 класу (Льюїс Керролл «Аліса в країні Див»):

1. Ознайомся з біографією письменника у підручнику або тут.
2. Прочитай твір у підручнику або тут.
3. Подивись мультфільм «Аліса в Країні Див».
4. Експрес-урок: Льюїс Керролл та «Аліса в Країні Див».
5. Виконай завдання для самоперевірки:
завдання 1; завдання 2; завдання 3; завдання 4; завдання 5.
6. Тести на платформі На Урок: перейди за посиланням: join.naurok.ua,

коди 745692; 152015

Усі покликання активні. Школярі можуть обирати як їм зручно працювати: за підручником або за покликанням у мережі Інтернет (завдання 1, 2). Учитель використала можливості різних інтернет-ресурсів. Наприклад, із біографією письменника можна ознайомитися, прочитавши статтю у Вікіпедії (завдання 1). Твір учні мають змогу прочитати або у підручнику, або також у мережі Інтернет (завдання 2). Корисним, на наш погляд, є використання вчителем відеоуроків: за покликанням учні опрацьовують експрес урок на каналі YouTube (завдання 4). Школярі дивляться мультфільм «Аліса в Країні Див», втілюючи культурологічну лінію літературної освіти (завдання 3). Пропонуючи дітям завдання для самоперевірки, учитель використовує сервіс LearningApps, що дає можливість у цікавій інтерактивній формі закріпити і перевірити знання, сприяє підвищенню пізнавального інтересу учнів до предмета (завдання 5).

Із метою контролю знань учнів педагог скористалася можливостями освітнього проєкту «На урок». Школярам запропоновано виконати тести для того, щоб перевірити свої знання, а вчителю оцінити очікувані результати їх навчально-пізнавальної діяльності (завдання 6).

*Із досвіду роботи з дистанційного навчання
Наталії Григорівни Грищенко,
учителя російської мови та літератури
Миколаївської ЗОШ І–ІІІ ступенів № 19
Миколаївської міської ради*

Під час роботи з учнями в період карантину необхідно знаходити та використовувати такі форми та способи навчання, які були б і корисні, і цікаві учням, допомагали учителю організувати успішне навчання (зокрема дистанційне), налагодити ефективну взаємодію зі школярами та надали можливість отримувати зворотній зв'язок. Як виявилось, існує чимало корисних застосунків, про які дізнавалася під час участі у вебінарах. Зроблено огляд деяких із них.

1. Один із багатофункціональних інтернет-ресурсів – *програма Book Creator*, за допомогою якої можна працювати над створенням *електронних книжок*. Цей застосунок відкриває чимало можливостей для всіх учасників навчального процесу: тут можна одночасно на свій розсуд поєднувати текст, зображення, фото-, аудіо-, відеоматеріали. Після знайомства з творчістю Астрід Ліндгрєн запропонувала 5-класникам виконати підсумкову творчу роботу: із допомогою ресурсу Book Creator попрацювати над власним випуском електронної книги та присвятити її героям творів дитячої письменниці. Завдання, дійсно, захопило дітей! Обов'язковою складовою книги є відеорозповідь, в якій діти презентували свої баночки дрібничок «Вузлики на пам'ять про мої літературні знайомства». Учні перевірялися в героїв книжок, готували навіть мініспектаклі за участю членів своєї родини. Фантазії не було меж! Літературні типи універсальні, тому й серед моїх учнів знайшлися свої Пеппі та Еміль.

Батьки учнів розповідали в соцмережах про свої досягнення. Ось один із прикладів: «Друзі! Представляю на ваш розсуд електронну книгу моєї донечки Ксенії Паламарчук. Ця робота виконана як творче завдання з літератури після вивчення творів таких видатних письменників, як Астрід Ліндгрєн, Марк Твен, Елінор Портер. Виникла ідея не просто презентувати матеріал, а обіграти образ Пепі Довгапанчоха. Результат перевершив наші очікування і дуже сподобався. У процесі роботи над книгою довелося написати режисерський сценарій, застосувати акторську майстерність. А також дякуємо за ідею Наталії Грищенко, ще й побути художником-ілюстратором своєї книги.

P.S. Якщо ви захочете трохи покращити свій настрій та зарядитися позитивом, подивіться відеорозповідь Пеппі. 100 % гарний настрій гарантований! Особливо в кінці, коли трохи підвів театральний реквізит). Але це, як виявилось, ну дуже смішно!» (текст цитується без корекції)

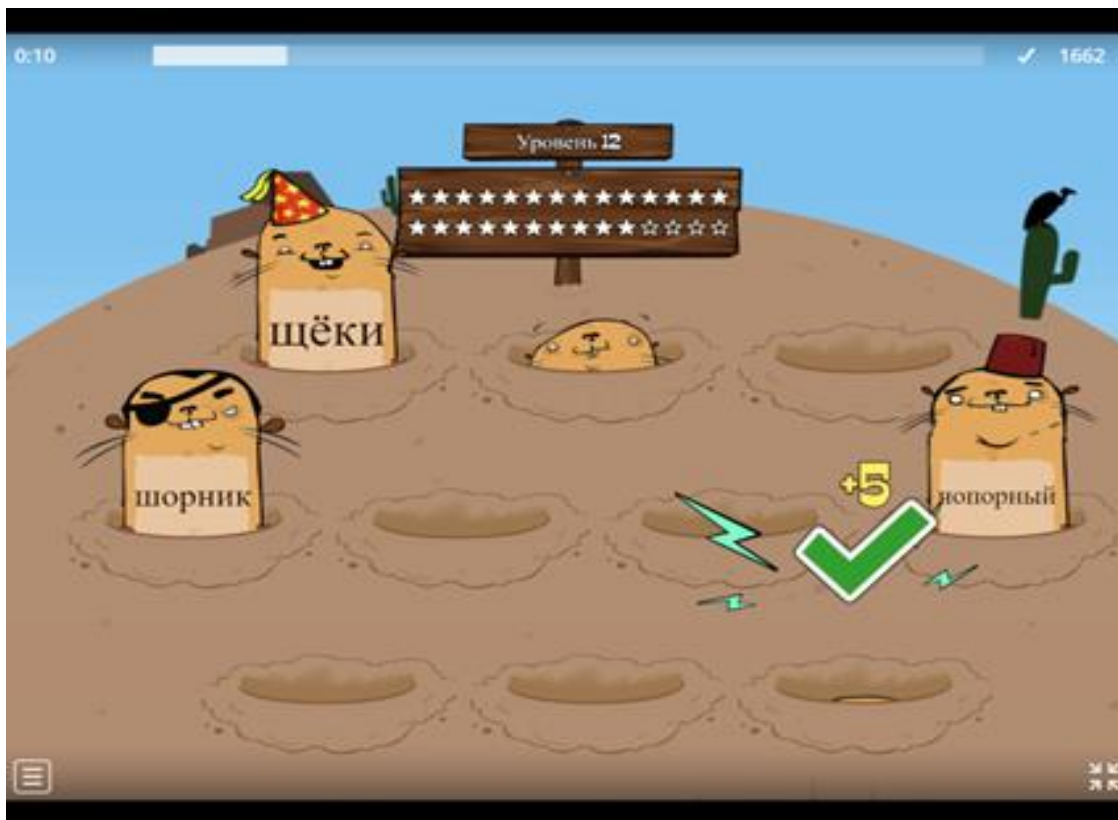
Отже, книгу можна опублікувати будь-де, для цього треба поділитися посиланням. На персональному сайті перегляньте роботи учнів. Кожна з книг варта уваги! <https://grischenkonalatia.wordpress.com/>

2. Використовувала в роботі з учнями і раніше, і під час дистанційної роботи **віртуальні дошки**. Для мене найзручнішими є «*Padlet*» та «*Linoit*». Програма відіграє роль «робочого столу», «конспекту» для конкретного уроку. Можна також надавати доступ до стіни школярам, де під час онлайн-уроку вони виконуватимуть певні завдання, даватимуть письмову відповідь, яку бачитиме і решта учасників. Які саме завдання? Це вже вирішує вчитель. Велика перевага полягає у тому, що віртуальна дошка доступна учням навіть удома.

Приклад 1. На початку уроку зарубіжної літератури, створюючи емоційний фон, запропонувала дітям записати свій рецепт хорошого настрою.

Цікавим розділом, як на мене, є розділ статистики. Учитель бачить активність дітей, таблицю результатів, помилки, кількість спроб кожного учня та загальний рейтинг, від цього можна відштовхуватися вчителю, коли підбиваються підсумки цієї дуже цікавої вправи.

Багато чому можна вчитися в колег, які діляться своїми знахідками та родзинками в групах, професійних об'єднаннях та вчительських спільнотах. Дещо зі свого досвіду також було запропоновано на розсуд інших. Отримала багато позитивних відгуків, що мотивують та надихають.

Сайт Наталії Григорівни Грищенко: <https://grischenkonatalia.wordpress.com/>

***Із досвіду роботи
з дистанційного навчання Наталі Миколаївни Чайковської,
учителя зарубіжної літератури, психолога Миколаївської
спеціалізованої І–ІІІ ступенів школи № 22 із поглибленим вивченням
англійської мови з 1 класу Миколаївської міської ради***

Дистанційне навчання – не нова форма. Розвиток технологій дозволяв упроваджувати інструменти дистанційного навчання й раніше. Використовувала такі програми, як Kahoot, Plickers, LearningApps, Power Point тощо. В умовах довготривалого карантину, який змусив усіх перейти в онлайн-режим, потрібно було напрацювати алгоритм роботи та чітко його дотримуватися, а далі – справа техніки.

Отже, напрацьовую систему в роботі. По-перше, планування. За планом має бути два уроки на тиждень, так і буде за розкладом онлайн-навчання. Повідомляю колег (класного керівника) про свій «вихід в ефір» у конкретному класі, щоб уникнути «накладок» з іншими предметами; повідомляю учнів і батьків (спілкуюся з ними у Viber групі, що створила раніше), чітко дотримуюся розкладу. Має бути виконана практична частина програми з предмета, тож шукаю механізми, які дозволять її впровадити і

перевірити сформовані компетентності. Але розумію, що перевантажувати учнів не можна, адже дитина має навчатися самостійно, тому переглядаю теми, коригую дати.

По-друге, шукаю доступні програми, які допоможуть впроваджувати дистанційне навчання. Вище зазначені програми дієві, але без активного спілкування урок ЛІТЕРАТУРИ відбутися не може. Тому зупиняюся на платформі Zoom, яка дозволяє вербально спілкуватися з учнями (деякі колеги використовували Skype). Платформа Zoom має свої обмеження за часом, тому додатково використовую безкоштовний сервіс для дистанційного навчання Google Classroom: завантажую оголошення, текстові, відео, інтерактивні матеріали, веду навчальний діалог, створюю тестові форми (Google Test), приймаю завдання усні (напам'ять – відео), письмові (за допомогою редактора перевіряю роботи і повертаю перевірені, з коментарями), виставляю оцінки, які зберігаються в електронному журналі-щоденнику.

По-третє, створюю собі ментальну карту уроків за темами: які матеріали надам в Google Classroom, які питання учні опрацюють в Google Test, а які обговоримо в режимі Zoom конференції.

По-четверте, оприлюднюю правила, за якими ми продовжуємо працювати в онлайн навчанні, і вимагаю їх дотримання. До речі, правила не мають відрізнятись від звичного навчання в школі, але потребують деяких доповнень (у зв'язку з віртуальною реальністю).

Наприклад:

- карантин – не канікули, а продовження навчання дистанційно;
- є час для навчання, є час для відпочинку;
- урок розпочинається і закінчується в певний час;
- реєструватися в Google Classroom за ім'ям та прізвищем, заходити в Zoom конференцію під своїм ім'ям та прізвищем;
- дотримуватися дедлайнів виставлених завдань тощо.

По-п'яте, всебічно підтримую учнів, батьків, колег як людина, як учитель, як психолог (надаю рекомендації у групі, на шкільному сайті).

Система, яка була створена, дозволила «бачити» кожного учня протягом усього періоду дистанційного навчання, мати зв'язок з усіма учасниками освітнього процесу, виконувати програму і більше (йдеться про створення проєктів як групових, так і індивідуальних, наприклад:

https://www.youtube.com/watch?v=W_M2qYnCHLs&feature=youtu.be

<https://www.youtube.com/watch?v=AEndQvKoPyY&app=desktop>

Досвід створення проєкту, який виконували школярі наприкінці навчального року, коли вже програма була розроблена. На підсумкових уроках з учнями маємо повторити вивчений матеріал, що можливо за допомогою методу сторітелінгу.

Сучасне молоде покоління спілкується, переважно, у віртуальному світі. Тому реальне спілкування стає мистецтвом, якому потрібно навчати. Для цього чудово підходить метод сторітелінгу. Тому в Google Classroom виставляю завдання: продовжити історію за запропонованим початком (наприклад, у 5-му класі: «Одного травневого дня...»). Обов'язково нагадую структуру розповіді, стиль, виставляю дедлайн. І робота кипить... Творення нового у вільному доступі, прозоро, колективно. Спостерігаю за написанням роботи, іноді трішки коригую (учні 5-го класу роблять перші спроби). За роботою спостерігають і батьки (деякі зареєстровані разом із дітьми). Після двох днів напруженої роботи ловлю дитяче речення «Народ цієї країни жив довго і щасливо». Поки його читаю, з'являється нове «Потім його захопили племена...» І поспішаю написати «але це вже зовсім інша історія...», щоб логічно закінчити колективний художній твір. Увечері отримую повідомлення з батьківської групи у Viber: «Дякуємо за історію, яку писали наші діти. Не тільки я, а й увесь мій колектив із директором включно сліdkували за подіями, які вигадували діти, і чекали розв'язки...».

Сторітелінг – це творча розповідь. На відміну від фактичної розповіді (переказу, опису по пам'яті), яка ґрунтується на роботі сприймання, пам'яті, відтворювальної уяви, в основі творчих розповідей – робота творчої уяви. Обов'язковими компонентами такої розповіді мають бути самостійно створені учнем нові образи, ситуації, дії. Водночас школярі використовують свій набутий досвід, знання, але інакше комбінують їх. Мистецтво сторітелінгу – це один із найприродніших і найефективніших способів надавати навчальному процесу особливої якості.

Корисні покликання для вчителів зарубіжної літератури, російської мови і літератури

Періодичні фахові видання

1. Всесвіт: фаховий журнал світової літератури. – К. : Видавничий дім «Всесвіт»: <http://vsesvit-journal.com>.
2. Всесвітня література в сучасній школі: науково-методичний журнал Міністерства освіти і науки України. – К. : РА «Освіта України». <https://www.ra-ou.com.ua/index.php?id=6>.
3. Всесвітня література в школах України: науково-методичний журнал Міністерства освіти і науки України. – К. : Педагогічна преса. <http://presa.ua/vsesvitnja-literatura-v-shkolah-ukraini.html>.
4. Зарубіжна література в школах України : науково-методичний журнал. – К. : Антросвіт: «Зарубіжна література в школах України» – 1000 журавлів.

Сайти бібліотек

1. Бібліотека світової літератури – оригінали та переклади (Library of the world literature – original texts and translations): <http://ae-lib.org.ua/> .
2. Державна бібліотека України для юнацтва: <http://www.4uth.gov.ua/> .
3. Національна бібліотека України для дітей: www.chl.kiev.ua/.
4. Львівська обласна бібліотека для дітей: <http://kazkar.at.ua/lodb.org.ua/> .
5. Електронна бібліотека української літератури (світова література): <https://www.ukrlib.com.ua/books/> .
6. Бібліотека українського центру: <http://ukrcenter.com>.
7. Дитячий сайт «Казкар»: <http://kazkar.at.ua/>.

Сайти науковців, викладачів, учителів

1. <http://www.isaieva.kiev.ua/index.html> – сайт Олени Ісаєвої, доктора педагогічних наук, професора, завідувача кафедри методики викладання світової літератури факультету іноземної філології НПУ ім. М. П. Драгоманова.
2. <https://bogosvyatska.com/> – сайт Анни-Марії Богосвятської, кандидата філологічних наук, доцента, завідувача кафедри гуманітарної освіти Львівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, члена-кореспондента Міжнародної ноосферної академії науки та освіти, Лицаря Гуманної Педагогіки.
3. <http://svitlit.at.ua/> – сайт Олега Куца, викладача зарубіжної літератури та російської мови Кременчуцького педагогічного коледжу імені А. С. Макаренка, учителя зарубіжної літератури та російської мови Полтавської обласної спеціалізованої школи-інтернату II–III ступенів із поглибленим вивченням окремих предметів та курсів при Кременчуцькому педагогічному коледжі (ліцею «Політ»).

4. <http://svitliteraturu.com/> – сайт Адріани Химинець, учителя зарубіжної літератури, української мови і літератури Мукачівської ЗОШ I–III ступенів № 20 ім. О. Духновича.
5. https://sites.google.com/s/1MWr6YY__w5hp6Y8CPfEtD1fkInBBKhN6/p/1hiTIogVVAo9rhJcPG2rbG1BBqjZ9oBJ_/edit – сайт Лариси Дмитрієвої, учителя зарубіжної літератури Миколаївської гімназії № 3 Миколаївської міської ради.
6. <https://grischenkonatalia.wordpress.com/> – сайт Наталії Грищенко, учителя російської мови і літератури Миколаївської ЗОШ I–III ступенів Миколаївської міської ради.
7. <https://zakurdaieva.blogspot.com/> – сайт Ірини Закурдаєвої, учителя зарубіжної літератури, української мови і літератури Білозірської ЗОШ I–III ступенів Вітовської районної ради.
8. <https://kruchenova.wordpress.com/> – сайт Валентини Крученової, учителя зарубіжної літератури, заступника директора з навчально-виховної роботи Березанського ЗЗСО I–III ступенів Березанської селищної ради.
9. <http://uarpua.com.ua/> – сайт «Украинской ассоциации преподавателей русского языка и литературы».

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ВЧИТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ

Дистанційний освітній процес – це навчання учнів у мережі Інтернет: спілкування, співпраця, консультування, самостійна робота.

Навчання школярів з української мови та літератури під час призупинення освітнього процесу за технологією дистанційного навчання організовується відповідно до календарно-тематичного планування. Рекомендуємо під час підготовки до уроків надавати перевагу системі дистанційного навчання або таким хмарним сервісам, що дозволяють урізноманітнювати навчальну інформацію, а саме: мультимедійні презентації, електронні довідники, підручники, окремі типи файлів (зображення, відео-, аудіо-, анімації), конструктори уроків, посилання на цікаві сайти вчителів, вікісторінки, вебсторінки блоги, вебсайти.

Модель дистанційного уроку може мати такі елементи:

1. Мотиваційний блок. Мотивація – необхідна складова дистанційного навчання, яка повинна підтримуватися впродовж усього процесу навчання.
2. Інструктивний блок (інструкції і методичні рекомендації).
3. Інформаційний блок (система інформаційного наповнення).
4. Контрольний блок (система тестування і контролю).
5. Комунікативний і консультативний блок (система інтерактивної взаємодії учасників дистанційного уроку з учителем і між собою).

Рекомендуємо використовувати різні навчальні платформи, зокрема:

- студія онлайн-освіти для школярів – EdEra;
- гейміфікована платформа для підготовки до ЗНО – iLearn;
- безкоштовна підготовка до ЗНО – Be smart;
- онлайн-курси для школярів, студентів і дорослих – Prometheus.

Пропонуємо створювати цікавий дидактичний матеріал до уроків, занять факультативів за допомогою технологій Web 2.0: хмари слів, онлайн-презентації; кросворди, інтелект карти; інтерактивні вправи та інші.

Із метою застосування ігрових технологій доцільні завдання, розроблені за допомогою сервісу <http://learningapps.org> та 3D моделі: <http://open-3d-viewer.googlecode.com/svn/trunk/web/index.html>; фабрики кросвордів: <http://puzzlecup.com/crossword-ru/>.

Рекомендуємо вивчення програмового матеріалу за технологією дистанційного навчання здійснювати в таких формах:

- оприлюднювати завдання з відповідної теми з української мови та літератури для самостійної роботи учнів на сайті закладу освіти (можна й у Viber групі для батьків);
- організувати щоденне навчальне онлайн-спілкування з учнями;
- розміщувати в мережі Інтернет (на Google Диску) мультимедійні матеріали (презентації, відеоролики тощо), які допоможуть учневі у вивченні зазначеної вчителем теми;
- надати учням перелік інтернет-джерел, що сприятимуть засвоєнню програмового матеріалу (на каналі YouTube є відеоуроки за програмою з української мови для всіх класів).

Для організації навчання учнів під час карантину багато вчителів української мови та літератури використовували додаток Google Classroom.

Ольга Михайлівна Литовченко, учитель української мови і літератури Миколаївської гімназії № 3 Миколаївської міської ради, учитель-методист, організувала освітній процес таким чином:

1 крок. За допомогою додатка Google Classroom створено дистанційні класи: учителі навчилися розробляти уроки з інструкціями, додавати файли, презентації, відео, тестові завдання, учні навчилися надсилати виконані роботи, а також додаток дозволяє встановити зворотний зв'язок через коментарі й електронний журнал.

2 крок. За допомогою програми Zoom навчилися проводити дистанційні уроки, складати розклад, враховуючи уроки Всеукраїнської школи онлайн. На відео проведення уроку в 6 класі з теми «Узгодження числівників з іменниками».

Як альтернативна форма проведення уроків – прямі ефіри в Instagram (на відео проведення навчального диктанту для учнів 9 класу).

<https://drive.google.com/file/d/1xaJ1oqSWg4vVsH8dOaQGG3Ki0so8Ca62/view?usp=drivesdk>

<https://drive.google.com/file/d/1G8vQgloah5GGQGUMKOTmjB41DBahQ1yz/view?usp=drivesdk>

https://drive.google.com/file/d/1dlpm41DoirSerAYqc_4iovKioLXdNDGI/view?usp=drivesdk

Світлана Адольфівна Кисленко, учитель української мови і літератури Виноградівської ЗОШ I–III ступенів Баштанської районної ради, учитель-методист, використовувала Google Classroom та Google Форми для анкетування, опитування, тестування, а також миттєвого оцінювання з можливістю встановлення балів за правильні відповіді.

Педагог працювала з такими освітніми ресурсами: «Всеосвіта», «На Урок», YouTube, Всеукраїнська школа онлайн для 5–11 класів, Каталог електронних освітніх ресурсів.

Крім дистанційного, впроваджувала і модульне навчання, «навчання у співпраці» з використанням ІКТ та інтернет-технологій – електронна пошта, онлайн-бібліотеки, файли розсилки.

Під час роботи в умовах карантину використовувала асинхронне навчання. Перевага асинхронного дистанційного навчання полягає у тому, що його можна планувати, виходячи з наявних умов. Воно більш гнучке, адже в кожному класі є діти, яким для опрацювання та засвоєння навчального матеріалу потрібно більше часу. Отже, можна забезпечити диференційоване навчання.

Дарія Вячеславівна Лукьяненко, кандидат філологічних наук, доцент Миколаївського ОШПО, учитель Першої української гімназії імені Миколи Аркаса Миколаївської міської ради, для організації дистанційного навчання учнів використовувала віртуальний клас у Google Classroom.

У класі передбачено роботу онлайн (індивідуальну та групову), а також завдання для виконання в робочому зошиті. Контрольні роботи проведено у форматі онлайн-тестів з обмеженням у часі, наприклад, за допомогою ресурсу quizizz.com. Окремо варто зауважити про особливості створення тестів за допомогою Google Форми: 1) можливість продемонструвати правильні відповіді після надсилання форми; 2) миттєвий результат; водночас мінімальна оцінка за правильну відповідь – 1 бал, тобто для оцінювання тестів із вибором однієї правильної відповіді треба створювати додаткову шкалу переведення тестових балів у шкільну оцінку; 3) з-поміж недоліків визначено роботу з тестами відкритого типу, а саме: відповідь має збігатися з еталонною. Через це деякі тести доводиться перевіряти вручну. Контрольний диктант і контрольний переказ проведено за допомогою відеоконференції Zoom. Для виставлення максимально об'єктивної оцінки учні мали 5 хвилин після завершення уроку, щоб прикріпити фотозвіти у віртуальному

класі. Це дозволило мінімізувати обговорення в учнівських чатах із метою виправлення помилок.

Для зручності роботи інформацію у віртуальному класі поділено на теми, які в процесі навчання наповнено відповідними завданнями й матеріалами, що передбачали різні форми роботи. Наприклад, до теми «Текст» додано інфографіки «Засоби міжфразового зв'язку», посилання на корисні відео в YouTube; завдання перетворити набір речень на текст, до якого запропоновано відеокоментар.

Зручним форматом роботи є Google Документ, який у вебсервісі Google Classroom можна скопіювати для кожного студента; Google презентація, до якої кожен студент отримує доступ (для зручності можна призначити персональний слайд, написавши на ньому прізвище та ім'я учня). Наприклад, з української літератури загальні відомості про роман «Чорна рада» школярі

опрацьовували документ із пропущеними фрагментами, які необхідно заповнити під час читання твору. Улюбленим видом роботи стали вправи на сайті <https://learningapps.org/> (готові, знайдені в інтернеті, а також авторські), наприклад, на встановлення послідовності подій у творі. Варто врахувати, що інтерактивні вправи можуть бути лише заохочувальним видом роботи, позаяк найчастіше їх виконують гуртом.

Для учнів, які не обмежуються теоретичним матеріалом підручника, створено тему «Корисні ресурси»:

<https://www.instagram.com/legkaua/> – Instagram акаунт «Легка українська. Освіта. Студія. Територія учнів»;

<https://www.youtube.com/channel/UCokkq8IciTwdX3cnfxsBhiQ> – YouTube канал амбасадорки української Ольги Кулікової, а також її профіль в Instagram: https://www.instagram.com/ukr_ty/?igshid=6ajrefhhn382

<https://slovotvir.org.ua/> – Майданчик для перекладів запозичених слів.

Добираючи корисні посилання, варто враховувати специфіку сприйняття інформації сучасними здобувачами освіти (максимум візуалізації, короткі відео), а також якість контенту.

Передбачено й тему «Повторення», де учні мали виконувати завдання в зошиті, у Google Документі, у форматі коментарів.

У віртуальному класі Google Classroom зручно проводити й рефлексію. Для цього можна скористатися малюнком Google і запропонувати, наприклад, дерево й три яблука: червоне – нічого не зрозумів (-ла), жовте – більшість матеріалу зрозумів (-ла), але ще повернувся до теорії, зелене – усе зрозуміло, готовий (-а) виконувати завдання. Кожен одержує копію малюнка, на який прикріплює яблуко відповідно до інструкції.

Складання віршів напам'ять проведено у форматі відеопоезії.

Під час роботи в Google Classroom необхідно врахувати об'єм Google Діску, аби попередити заповнення завантаженими фото- та відеозвітами. Для приватного акаунта він становить 15 Гб; для корпоративних – без обмежень.

Наталя Анатоліївна Яценко, учитель Першої української гімназії імені Миколи Аркаса Миколаївської міської ради, використовувала синхронний та асинхронний режими взаємодії з учнями, різноманітні форми роботи.

Під час проведення уроку з теми «**Життя й творчість, громадська й політична діяльність Володимира Винниченка. Винниченко – художник. Прозові й драматичні твори. Нова «Момент»**» учитель використовувала сервіс відеозв'язку Zoom та демонструвала на загальний екран завдання, розроблені інтерактивним інструментом Thinglink, визначала час роботи із завданнями, результати перевірки навчальних досягнень здобувачів освіти за твором В. Винниченка <http://volchvynia.blogspot.com/2020/03/blog-post.html>

Учитель коротко читає основні тези лекції про життєвий та творчий шлях В. Винниченка, учні, використовуючи інструменти піднятої руки в ZOOM, додають інформацію.

Автоматизований тест для контролю за прочитаним твором «Момент» (за бажанням учителя синхронно чи асинхронно)

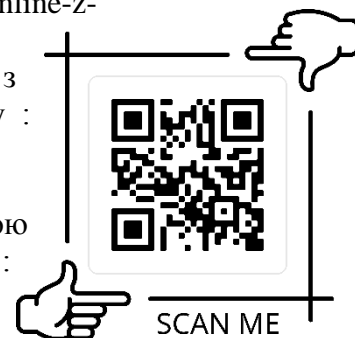
<https://docs.google.com/forms/d/1tmpj3xtZ6yoZC60odIdyNLH-98TcOjUr4pLMRdFQsP0/edit>

Обговорення завдання, що потребує розгорнутої, творчої відповіді (есе) за новелою В. Винниченка «Момент». Виконання його асинхронно як спільну роботу та розміщення за покликанням (віртуальна дошка Padlet): http://volchvynia.blogspot.com/2020/03/blog-post_24.html

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

для підготовки уроків української мови і літератури

1. Велика чи мала літера [Електронний ресурс]. – Режим доступу : velyka-chy-mala-litera.wikidot.com.
2. Мова – ДНК нації : освітній проєкт для тих, хто хоче вдосконалити свої знання з української мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ukr-mova.in.ua>.
3. Офіційний сайт української мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу : ukrainskamova.com.
4. Сайт Олександра Авраменка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : xn--80aafnzkiym.xn--j1amh.
5. Словник української мови в 11 томах [Електронний ресурс]. – Режим доступу : ukrlit.org/sloynyk/sloynyk_ukrainskoi_movy_v_11_tomakh.
6. Словники України онлайн: український лінгвістичний портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://lcorp.ulif.org.ua>.
7. Словотвір [Електронний ресурс]. – Режим доступу : slovotvir.org.ua.
8. Чиста мова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : chysta.uamodna.com.
9. Школа української мови Івана Ющука [Електронний ресурс]. – Режим доступу : ushchuk.wordpress.com.
10. Б. Д. Антоненко-Давидович Як ми говоримо [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://yak-my-hovorymo.wikidot.com>.
11. Soloveiko – безкоштовний онлайн-сервіс перевірки українських текстів на грамотність.
12. Відеоуроки з української мови та літератури за шкільною програмою на каналі YouTube.
13. Експрес-уроки О. Авраменка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ippo.kubg.edu.ua/ekspres-uroky>.
14. Безкоштовні відеоуроки з української мови та літератури [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.pedrada.com.ua/news/3769-qqn-16-m6-15-06-2016-bezplatnvdouroki-z-ukrainsko-movi-ta-literaturi>.
15. Фільми онлайн з української літератури відповідно до програми ЗНО [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://all4zno.net/filmi-online-z-ukrainskoi-literaturi-zno.html>.
16. Кінофільми, що допоможуть засвоїти шкільну програму з української літератури [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://pedpresa.ua/161892-kino-dopomozhut-zasvoyity-shkilnuprogramu-z-ukrayinskoyi-literatury.html>.
17. Екранізовані твори з української літератури (за програмою ЗНО) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://znoclub.com/mova-ta-literatura/883-ekranizovani-tvori-z-ukrajinskojiliteraturi-za-programoyu-zno.html>.

РЕКОМЕНДАЦІ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ВЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ

У зв'язку зі стрімким розвитком технологій цифрові інструменти стають дедалі популярнішими в царині вивчення іноземних мов. Із закриттям шкіл, пов'язаним із коронавірусом, учителі були змушені стрімко перейти на новий формат навчання.

Для багатьох педагогів така надзвичайна ситуація викликала певні складнощі. Вибір платформи, опанування її функціоналу, відбір онлайн-інструментів для тієї чи іншої мети, адаптація методики з урахуванням особливих умов (перегляд змісту, обсягу, подання матеріалу, моніторингу та зворотного зв'язку) – усе це вимагає від учителя часу, терпіння, неабиякої наполегливості, гнучкості, готовності до змін.

Пропонуємо перелік онлайн-ресурсів, що стануть в нагоді вчителям іноземних мов під час підготовки до уроків, зокрема і для проведення занять із використанням технологій дистанційного навчання.

Англійська мова

Корисні посилання:

Матеріали для професійного розвитку вчителя (статті, поради, ідеї, досвід використання підходів, технологій) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.teachingenglish.org.uk/professional-development/teachers/understanding-learners>.

25 ідей для запровадження проектно-орієнтованого навчання [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.fusionyearbooks.com/blog/project-based-learning/>.

3 гри для закріплення лексики [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.britishcouncil.org/voices-magazine/three-games-recycle-vocabulary-english-language-classroom>.

Онлайн-ресурси:

ISLCollective містить величезну кількість розроблених завдань. Є можливість сортувати за віком учнів, складністю, темою, формою роботи, видом мовленнєвої діяльності тощо. Наявні також відеоуроки із завданнями

Quizlet – для створення лексичних карток і заучування тематичних слів.

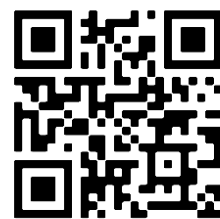
Puzzle-english – пісні з перекладом, субтитрами, караоке.

LearningApps.org – сервіс для створення онлайн-вправ за шаблонами (опитування, послідовність, заповнення, розподіл, вибір, онлайн-ігри). Також доступна велика база завдань, розроблених учителями з різних країн для всіх тем шкільної програми вивчення англійської мови. Кожен із ресурсів можна використати на уроці або змінити під власні потреби, розробити схожий чи зовсім інший навчальний модуль.

Interactiveworksheets – цікавий інтерактивний онлайн-сервіс, який містить завдання з усіх тем шкільного курсу англійської мови, включаючи медіатексти та завдання до них. Є функції самоперевірки та відсилання роботи вчителю.

Breaking News English містить велику кількість текстів рівнів A2-B2 із можливістю прослухати текст, обираючи швидкість та складність, пропонується близько 40 доступних для завантаження завдань до кожного тексту.

EngVid – сайт, на якому розміщені короткі відеоуроки, створені вчителями-носіями мови. Уроки можна обирати за темою, рівнем складності або особистістю вчителя. Уроки пояснюють особливості англійської мови: складні явища, фразеологізми, розмовні вирази,

багатозначні слова.

Learnenglish.britishcouncil – колекція ресурсів для розвитку мовленнєвих умінь.

Французька мова

Основні інтернет-ресурси з французької мови для різних категорій користувачів, зосереджені на одній платформі: <https://kit-francais.glideapp.io/>.

Базовий інтернет-ресурс із французької мови для батьків: <https://tinyurl.com/yazfnkcw>.

Базовий інтернет-ресурс для вчителів французької мови:
<https://tinyurl.com/y9vvjahb>.

Базовий інтернет-ресурс для учнів, навчальний додаток: <https://tinyurl.com/y88q3zv2>.

Сайти безкоштовного вивчення французької мови для учнів усіх рівнів навчання:
<https://tinyurl.com/y8rdoynx>;
<https://www.bonjourdefrance.com/>.

Безкоштовні онлайн-тести для перевірки рівня володіння французькою мовою:

<https://tinyurl.com/ydgg4g2t>;

<https://tinyurl.com/y9sclmem>;

<https://tinyurl.com/yc4a9ehu>.

Додатки для вивчення французької мови:

<https://www.lingoing.com/fr/>;

<https://babadum.com/>.

Французька мова для вчителів і учнів: <https://savoirs.rfi.fr/en/apprendre-enseigner>

Безкоштовний навчальний кібержурнал для вивчення французької мови в режимі онлайн:

<https://tinyurl.com/ybxslzms>;

<https://tinyurl.com/ybgtd3ow>;

<https://tinyurl.com/y7xftroq> ;

<https://espacevirtuel.emdl.fr/>.

IfprofsUkraine – соціальна мережа професійного типу, яка об'єднує франкомовних освітян України:

<https://ua.ifprofs.org/>;

<https://tinyurl.com/y9lzo6hy>;

<https://enseigner.tv5monde.com/> .

Навчальні матеріали для вчителів французької мови з використанням актуальних подій у Франції та світі:

<https://tinyurl.com/ybxslzms>;

<https://tinyurl.com/ybgtd3ow>;

<https://espacevirtuel.emdl.fr/>.

Допоміжний сайт із вивчення французької мови: <https://www.zerodeconduite.net/>.

PROFLE+ – навчальна онлайн-платформа для вчителів французької мови:

<https://www.ciep.fr/formation/profle-plus>;
<http://www.cned.fr/inscription/8PFLEDIX>.

Відкриті курси (МООС) для викладання французької мови: <https://mooc.cavilam.com/>.
IFOS навчальна платформа для викладання професійної французької мови:
<https://ifos.institutfrancais.com/>.

Німецька мова

Для учнів

Університет для дітей віком від 8 до 12 років, де вони мають можливість навчатися за трьома напрямами: людина, природа, техніка, а також вивчати німецьку мову [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://tinyurl.com/y7p7w6sn>.

Онлайн-університет JuniorUni для учнів від 12 до 14 років [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://tinyurl.com/yamzdemt>.

Безкоштовна комп'ютерна гра для учнів віком від 8 до 12 років, яка мотивує їх до вивчення іноземних мов водночас допомагає оцінити навчальні досягнення учнів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://tinyurl.com/ycfar3vw>.

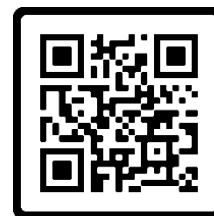
Місто слів. Навчальний додаток для опанування лексики рівня A1/A2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://tinyurl.com/h2tcz7w>.

10 навчальних розділів для опрацювання лексики та граматичних структур на повсякденні теми [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://tinyurl.com/y9ne2nkk>.

Казки з усього світу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://tinyurl.com/y78hfalz>.

Для вчителів

Безкоштовні вебінари для вчителів німецької мови від Goethe-Institut [Електронний ресурс]. – Режим доступу :
<https://tinyurl.com/y8lbfjg6>
<https://tinyurl.com/ychn9gns>.

Матеріали для навчання, цікаві ідеї для занять, актуальні теми з методики та дидактики німецької мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://tinyurl.com/yba213c5>.

Онлайн-платформа Goethe-Institut «Німецька в початковій школі»: добірка матеріалів, які можна використовувати, щоб зробити уроки веселими та різноманітними [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://tinyurl.com/y9srcdx7>.

Проект «Lautstark»: різноманітні дидактичні матеріали до теми «Популярна музика із Німеччини» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://tinyurl.com/ycmrcrfd>.

Художні фільми або відеоролики для мотивації учнів у процесі навчання [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://tinyurl.com/y71aq7l4>.

Дидактичні матеріали з літератури [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://tinyurl.com/yc4993cf>.

РЕКОМЕНДАЦІ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ВЧИТЕЛІВ МАТЕМАТИКИ

ОНЛАЙН-РЕСУРСИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ПРЕДМЕТА «МАТЕМАТИКА» ТА НА ДОПОМОГУ ПЕДАГОГУ

Для учнів і вчителів, для яких дистанційне навчання не було раніше систематичним, вимушений карантин – це виклик. В обмежений час учитель має підготувати матеріали для дистанційного навчання.

В Україні є багато різноманітних сервісів для вивчення математики онлайн. Але перевагу краще надати тим, що відповідають чинній програмі, мають гриф МОН України, забезпечують зворотний зв'язок і доступ учителя до результатів виконання завдань.

Багато освітніх платформ відкрили безкоштовний доступ до матеріалів під час карантину. Одним із таких ресурсів є GIOS, учителі та учні отримали вільний доступ до всіх матеріалів курсу.

Підготовку до проведення уроків можливо здійснювати на освітніх платформах: Khan Academy, EdEra, LearningApps.

Враховуючи результати ЗНО і складність розв'язування геометричних задач, радимо використовувати динамічне геометричне середовище GeoGebra та графічний калькулятор Desmos.

Desmos – це онлайн-сервіс, який дозволяє створювати графіки за формулою функції. Сама функція вписується в лівий стовпчик, а графік автоматично будується в правій частині.

Desmos Calculator виконує всі функції звичайних графічних калькуляторів, а також має кілька додаткових можливостей.

Що можна робити в Desmos Calculator:

- малювати функціями;
- створювати анімовані картинки за допомогою прив'язки об'єктів до функцій із параметрами;
- створювати динамічну наочність;
- швидко створювати скріншоти з формулами і функціями.

Desmos Calculator може будувати такі графіки:

- постійна функція;
- залежність x від y ;
- нерівності;
- графіки в полярній системі координат;
- кусково-задані функції;
- точка;
- група точок;
- рухома точка;
- функції з параметром;
- складні функції.

У бібліотеці готових додатків розміщені динамічні аплети для функцій різного типу (від лінійної до тригонометричної) із вбудованими «повзунками». Доступ за посиланням: <https://www.desmos.com/calculator>.

GeoGebra – вільнопоширюване (GPL) динамічне геометричне середовище, яке дає можливість створювати «живі креслення» для використання в геометрії, алгебрі, планіметрії, зокрема, для побудов за допомогою циркуля і лінійки.

Крім того, програма володіє багатьма можливостями для роботи з функціями (побудова графіків, обчислення коренів, екстремумів, інтегралів тощо) за рахунок команд вбудованої мови (яка, до речі, дає змогу керувати і геометричними побудовами).

Аналізуючи результати міжнародного дослідження PISA 2018, радимо звернути увагу вчителів на розвиток усного рахунку учнів.

Міксіке – освітня онлайн-платформа, що надає можливість учителям, учням і батькам брати участь у тренуваннях і змаганнях з усного рахунку, створювати та використовувати власні навчальні онлайн-матеріали, а також застосовувати онлайн-колекцію навчальних матеріалів, яку спільними зусиллями створили педагоги-учасники проекту. Також освітнє онлайн-середовище Міксіке дозволяє організовувати та проводити навчальні змагання серед учнів школи, між учнями різних шкіл області або країни, а також між школами різних країн Європи. Змагання Прангліміне та робота з інтерактивних вправ для загальноосвітніх навчальних закладів України проводяться безкоштовно. Доступ за посиланням: <https://miksike.net.ua/>.

Педагогам пропонуємо ознайомитись із добіркою сервісів для дистанційного навчання:

Організація уроку з математики:

<https://www.matific.com/ua/uk/home/>;

<https://disted.edu.vn.ua>;

<https://uk.khanacademy.org>;

<http://uklasi.com.ua>;

<http://formula.co.ua/uk>;

<https://vchy.com.ua>.

Ресурси зі створення текстів, завдань, інформаційні ресурси:

<https://www.classtime.com/uk/>;

<https://kahoot.com>;

<https://quizlet.com>;

<https://learningapps.org>;

<https://study-smile.com>;

<https://naurok.com.ua>;

<https://miyklas.com.ua>.

Ресурси для створення ментальних мап:

<https://www.mindomo.com>;

<https://www.mindmeister.com>;

<https://coggle.it>.

Ресурси зі створення презентацій:

<https://www.canva.com>;

<https://prezi.com>;

<https://www.beautiful.ai>.

Під час дистанційного навчання головне – не оцінити учнів, а навчити їх самостійно навчатися та опановувати нові знання.

ПРИКЛАДИ УСПІШНИХ ПРАКТИК ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ ПІД ЧАС КАРАНТИНУ

Пропонуємо ознайомитись із досвідом організації дистанційного навчання математики вчителів міста Миколаєва.

Для проведення дистанційного навчання Прохоренко Л. В., учитель математики Миколаївської загальноосвітньої школи І–ІІІ ступенів № 3 Миколаївської міської ради,

обрала інтерактивну платформу Google Classroom та блог «Блог учителя математики Прохоренко Л. В.» на WordPress. ludmilaprokhorenko.wordpress.com.

Блог сприяє організації дієвої співпраці з учнями та батьками. Так, за час існування (із 2017 року), його відвідали понад 108000 разів.

У перші дні карантину в блозі надані чіткі інструкції щодо організації навчання: основні правила та дедлайни.

У розділі «**Домашні завдання**» учні мали змогу опрацювати теоретичний блок (відеоуроки, опорні конспекти, алгоритми розв'язування завдань) та перейти до виконання практичного блоку (тестові завдання, самостійні та контрольні роботи, проекти).

Учасники освітнього процесу переглядали конспекти вчителя згідно із темою уроку в розділі «**Конспекти уроків математики**», опрацьовували опорні конспекти та зразки виконання вправ.

У розділі «**Проектна діяльність учнів**» здобувачі освіти мали можливість продемонструвати свої проекти та переглянути інших. Така форма роботи під час дистанційного навчання сприяла самореалізації та саморозвитку учнів.

У **Google Classroom** створені віртуальні класи, у яких навчання проводилось у синхронному режимі за розкладом школи, тобто всі учні класу одночасно перебували у вебсередовищі та виконували завдання уроку.

До кожного уроку учням надавався план дій для успішного оволодіння темою.

Під час пояснення матеріалу використовувались конспекти уроків вчителя в блозі або відеоуроки з Youtube. Перевірку знань та вмій педагог проводила за допомогою тестових завдань і контрольних робіт у Google Формам або на освітній платформі «На урок».

Для **домашніх завдань** у Google Classroom створювались диференційовані та індивідуальні завдання з подальшою перевіркою вчителем, а також інструкції щодо допущених помилок.

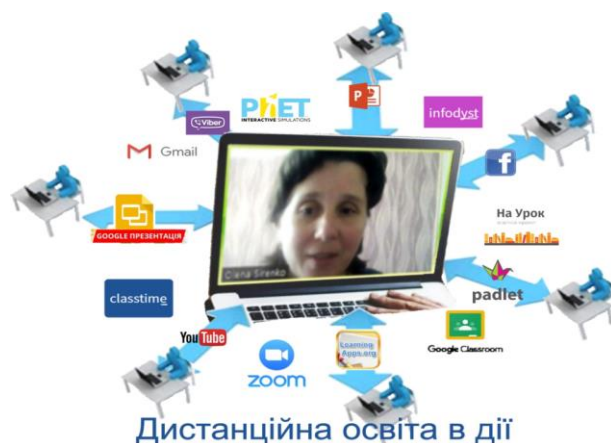
Надавалися індивідуальні консультації в Google Classroom та в блозі, налагоджено онлайн-спілкування з учасниками освітнього процесу.

Сіренко О. А., учитель математики, фізики Миколаївської загальноосвітньої школи І–ІІІ ступенів № 1 імені Олега Ольжича Миколаївської міської ради, роботу розпочала з опанування всіх можливостей сервісу Zoom для якісного проведення онлайн-уроків. **Уроки** проводилися згідно із шкільним розкладом, створеним на Google Диску (<https://goo.su/1hx4>). Індивідуальні консультації з окремими учнями здійснювались у Viber. **Домашні завдання** з математики і фізики учні 7 класів отримували на онлайн-уроці та дублювались на дистанційній платформі: <https://infodyst.gnomio.com>.

На платформі викладені курси з теоретичним матеріалом за відповідними темами, приклади виконання завдань, відеоінструкції для виконання домашніх завдань і лабораторних робіт. Домашні завдання учні здавали на перевірку у вигляді фото, презентацій, відеопроєктів у власному кабінеті, там же отримували коментар щодо виконання і оцінку, які були доступні тільки учню.

Для учнів 6 класів аналогічна робота проводилась у **Google Classroom**

(<https://classroom.google.com/c/NTQ0MzEwOTUzODFa>). Створено інтерактивну дошку з домашніми завданнями для учнів (<https://padlet.com/lenasnitsar/62medyjmpiv1>).

Для контролю знань використано платформу **Classtime**, на якій створено тести. Така форма контролю є більш об'єктивною <https://www.classtime.com/library/>

Оцінювання відбувалося в електронному журналі, створеному на Google Диску. Кожному учню надано посилання саме на його сторінку в електронному журналі. Оцінки виставлялись миттєво після перевірки робіт. Отже, учні завжди бачили результати виконання всіх видів обов'язкових завдань.

Для організації дистанційного навчання вчителем використано сервіси і платформи, зазначені на малюнку.

Сіренко О. А. організувала роботу з учнями індивідуальної форми навчання, яка проводилася за допомогою сервісу Zoom. Підбирала відеофрагменти, завдання на платформі **Learningapps.org**, цікаві експерименти, що забезпечило індивідуальний підхід. Елементи дистанційного навчання вчитель планує використовувати і надалі.

Педагоги Миколаївського морського ліцею імені професора М. Александрова організували роботу учнів на платформі **Moodle**. Із досвідом роботи вчителів можна ознайомитись, відсканувавши **QR-код**.

На допомогу вчителям в організації дистанційного навчання працює сайт методиста Манзарук С. М. «Віртуальна фізико-математична лабораторія м. Миколаєва» (щоденне поповнення корисними матеріалами) <http://infosvita.pp.ua/nmc6/>. Педагоги мають можливість підвищувати свій фаховий рівень, опановувати сучасні онлайн-інструменти для організації дистанційного навчання, переглядаючи відеоінструкції, покрокові інструкції та лайфхаки вчителів із усього світу, вебінари, освітні серіали тощо.

3. Корисні посилання (результати ЗНО, олімпіад, інтелектуальних конкурсів тощо)

Для більш якісної роботи з педагогами міста кафедрою теорії й методики природничо-математичної освіти та інформаційних технологій МОІППО розроблено сайт «Математика у цифровому суспільстві» <https://sites.google.com/moippo.mk.ua/mathematics-moippo/>. На сайті матеріали постійно оновлюються. Учителі мають можливість ознайомлюватись із моніторинговими дослідженнями, проектною роботою, а також результатами інтелектуальних змагань.

До сторінок регіональної Вікіпедії введено розділи «Міжнародний математичний конкурс «Кенгуру» та «МІКСІКЕ в Україні». У цьому році в Міжнародному математичному конкурсі «Кенгуру» учні мали можливість взяти участь в онлайн-форматі.

Переможці національного фіналу змагань «Прангліміне – 2020»:

- Микола Полусмяк, учитель Грейгівської загальноосвітньої школи І–ІІІ ступенів Вітовської районної ради;
- Каріна Позняк, учениця Антонівської загальноосвітньої школи-інтернату І–ІІІ ступенів Миколаївської обласної ради.

Пропонуємо декілька корисних посилань із підготовки до ЗНО: <https://ilearn.org.ua>, <https://www.ed-era.com/zno>, <https://prometheus.org.ua/zno>, <https://gioschool.com>.

Електронні ресурси:

1. Як продуктивно організувати навчання математики під час вимушеного карантину [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://nus.org.ua/view/yak-produktyvno-organizuvaty-navchannya-matematyky-pid-chas-vymushenogo-karantynu/>.

2. Desmos – онлайн-графічний калькулятор [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://sites.google.com/msk.edu.ua/informatika/zm-2/zanatta-16/graficnij-kalkulator-desmos>.

3. GeoGebra [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org/wiki/GeoGebra>.

4. Сервіси дистанційного навчання для вчителів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://thedigital.gov.ua/news/servisi-distantsiynogo-navchannya-dlya-vchiteliv>.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ВЧИТЕЛІВ БІОЛОГІЇ

ПРИКЛАДИ УСПІШНИХ ПРАКТИК ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ БІОЛОГІЇ ПІД ЧАС КАРАНТИНУ

І. Наробки Ольшицької Юлії Михайлівни, учителя біології Миколаївської спеціалізованої І–ІІІ ступенів школи № 22 з поглибленим вивченням англійської мови з 1-го класу Миколаївської міської ради.

Учитель використовує Google Classroom як середовище освітнього процесу. Google Classroom – це безкоштовний сервіс для навчальних закладів, некомерційних організацій і користувачів з особистими обліковими записами Google. Зазначений сервіс економить учителю час, спрощує організацію навчального процесу та спілкування з учнями.

Переваги Google Classroom

- Легке налаштування. Учителі можуть додавати учнів до курсу самостійно або надсилати їм код для приєднання. Створення курсу займає всього кілька хвилин.
- Економія часу. Створювати, перевіряти й оцінювати завдання в електронній формі швидше та зручніше ніж на папері.
- Зручна організація. Завдання доступні учням у відповідному розділі, а матеріали курсу (документи, фото, відео тощо) автоматично додаються в папки на Google Диску.
- Швидка комунікація. Учителі можуть робити оголошення й миттєво створювати обговорення, а учні – ділитись один з одним ресурсами та відповідати на запитання в стрічці курсу.
- Доступність і безпека. Як і всі сервіси пакета G Suite for Education, Google Classroom не містить реклами, не використовує вміст і дані учнів для рекламних цілей та надається безкоштовно.

Робота у Google Classroom потребує дозволу

- Доступ до камери: потрібен для публікації у Google Classroom фото й відео, зроблених за допомогою камери.
- Доступ до пам'яті потрібен, щоб робити дописи у Google Classroom та долучати фотографії, відео і локальні файли, а також для офлайн-доступу.
- Доступ до облікових записів потрібен, щоб вибирати, який обліковий запис використовувати в Google Classroom.

За допомогою Google Форм учитель створює запитальники, вікторини, анкети. На думку Ольшицької Ю. М., Google Форми ідеально підходять для виконання учнями домашнього завдання та самостійної роботи на уроці.

Можливості Google Форм, їх створення та використання в навчальному процесі:

1. Створення простих тестів у Google Формах. Під час створення Google Форми першим завданням потрібно ставити прізвище та ім'я, вибираючи завдання з короткою відповіддю. Обов'язково надавати електронну адресу для зворотного зв'язку з учнем.

2. Другим етапом створюємо загальний клас, якщо у вас паралель із декількох класів. Для цього краще використати тестові завдання закритої форми (вибір однієї правильної відповіді).

3. Далі складаємо тести для перевірки знань. Спочатку тестові завдання закритої форми з множинним вибором (вибір однієї правильної відповіді).

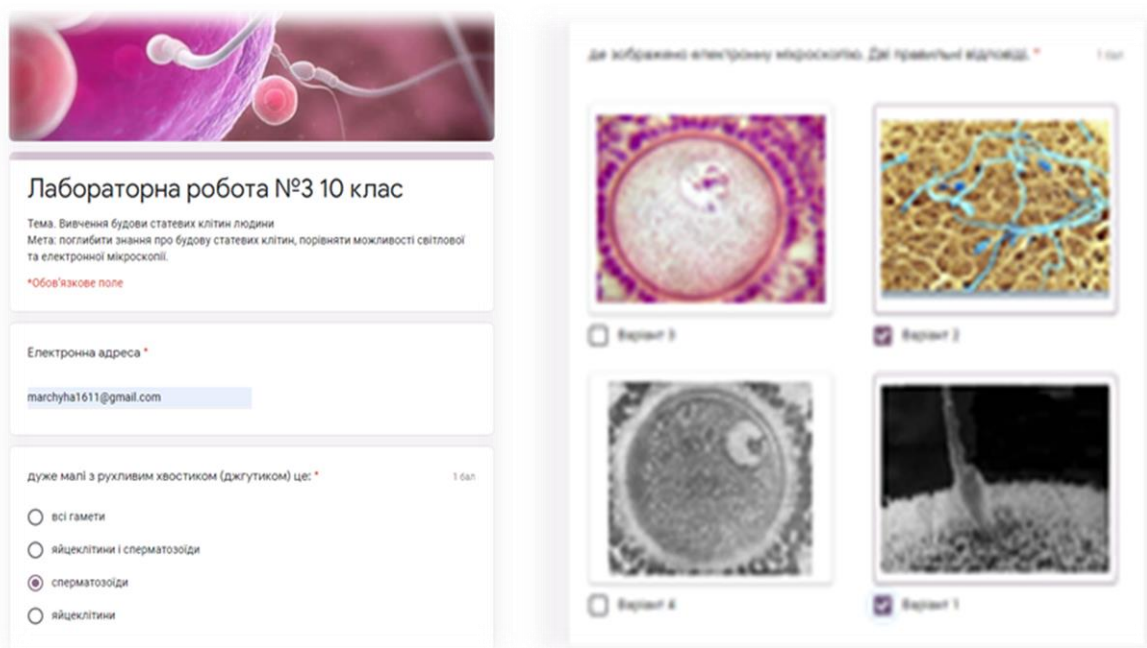
4. Складаємо тести з декількома правильними відповідями, але їх кількість потрібно обов'язково вказати, тому що питання в тесті найкраще давати «у перемішку». Для цього передбачена спеціальна функція в налаштуваннях. Має недолік у виставленні оцінки (балів). Якщо поставити три бали за запитання, то коли хоч одна відповідь буде неправильною, учень отримує 0. У цьому разі доцільно використати ручну перевірку. Якщо ви вважаєте питання не складним, можна поставити один бал і оцінювання пройде автоматично.

5. Робимо завдання з короткою чи довгою відповіддю. Використовуємо функцію введення тексту. Перевага тестів у Google Формах – можливість додавати зображення як у питаннях, так і у відповідях.

Доцільною є таблиця з варіантами відповідей, яку можна застосовувати під час створення завдань на відповідність або послідовність.

Для перевірки засвоєння матеріалу минулого уроку тести в Google Формах мають багато переваг: проходження тесту не займає більше 10 хвилин; усі присутні учні будуть оцінені; відразу отримають оцінки і побачать помилки; учитель, за результатами роботи у «відповідях», робить висновки щодо засвоєння матеріалу та прогалини у знаннях учнів. Завдяки функції «відповіді» можна проаналізувати окремо кожне питання та кожного учня.

Використання Google Форм для проведення лабораторних робіт під час дистанційного навчання біології

Фото 1. Лабораторна робота № 3. 10 клас

Практична частина є невід'ємною складовою у формуванні життєвих компетентностей учнів із біології. Під час дистанційного навчання постає велика кількість проблем щодо реалізації. Одним із шляхів їх вирішення є застосування форм із практичними завданнями. Пропонуємо розробку лабораторних робіт № 3 та № 4 для учнів 10 класу з теми «Репродукція та розвиток організмів».

Спочатку в описі форми записуємо тему та мету роботи. Далі працюємо як і в попередньому питанні над складанням завдань до лабораторної роботи. Обов'язково потрібно додавати в завдання фото, малюнки тощо.

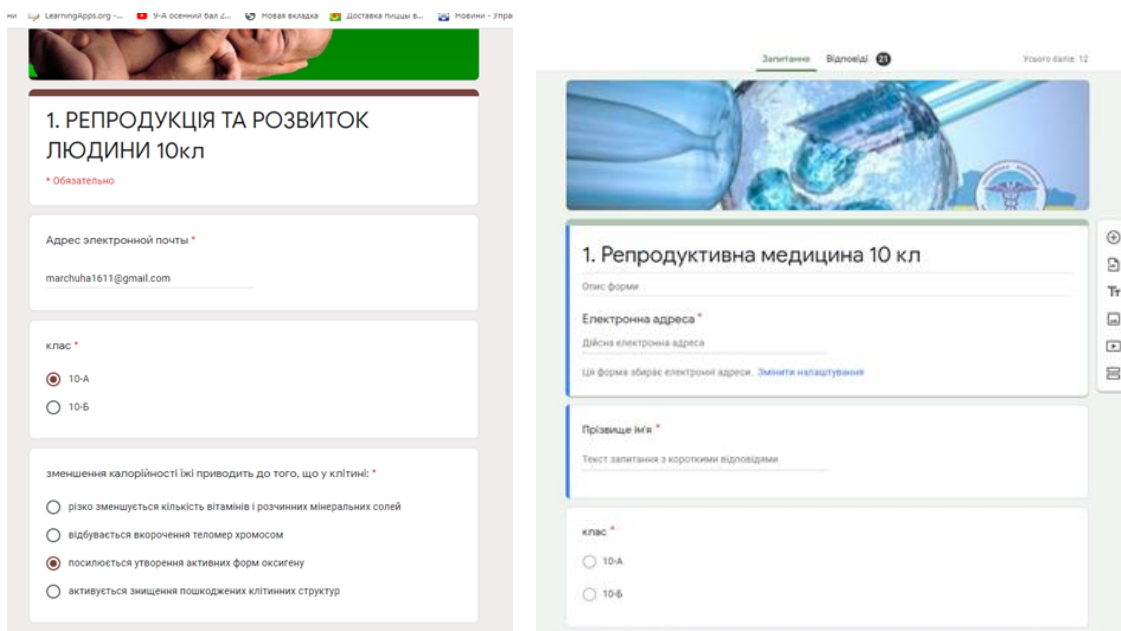

Фото 2. Тестові завдання до лабораторної роботи № 3. 10 клас

Доречно використовувати завдання з відкритою відповіддю та малюнки з позначеннями. Звичайно, такі питання треба перевіряти «в ручну». Можна додати питання для висновку з відкритою відповіддю.

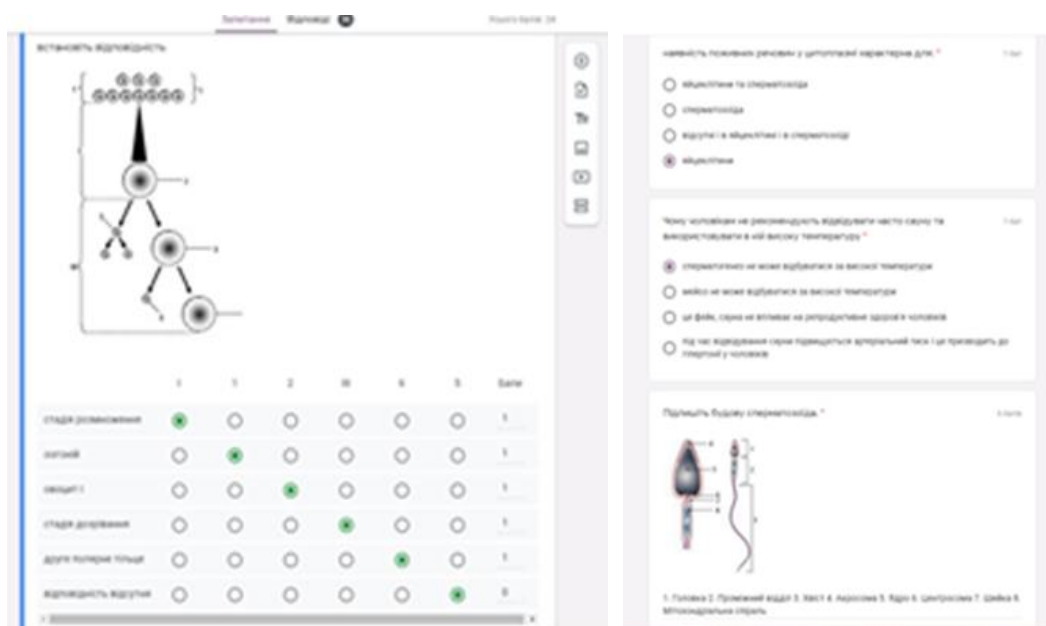
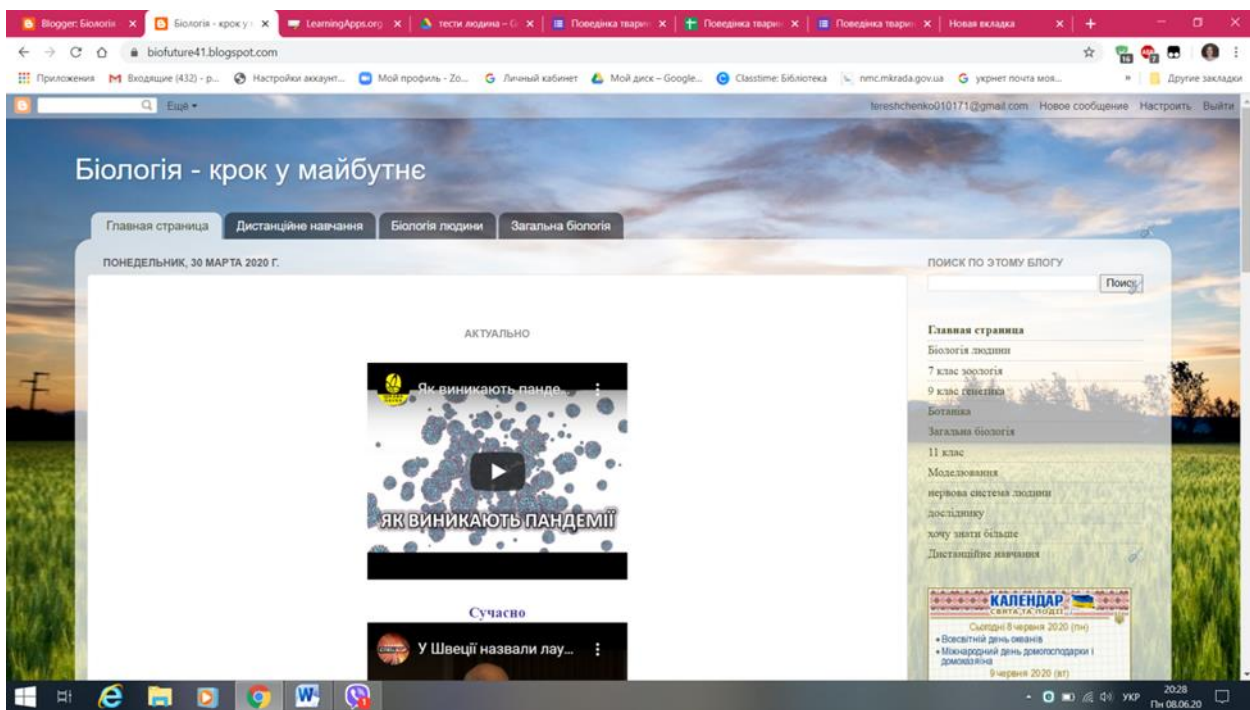

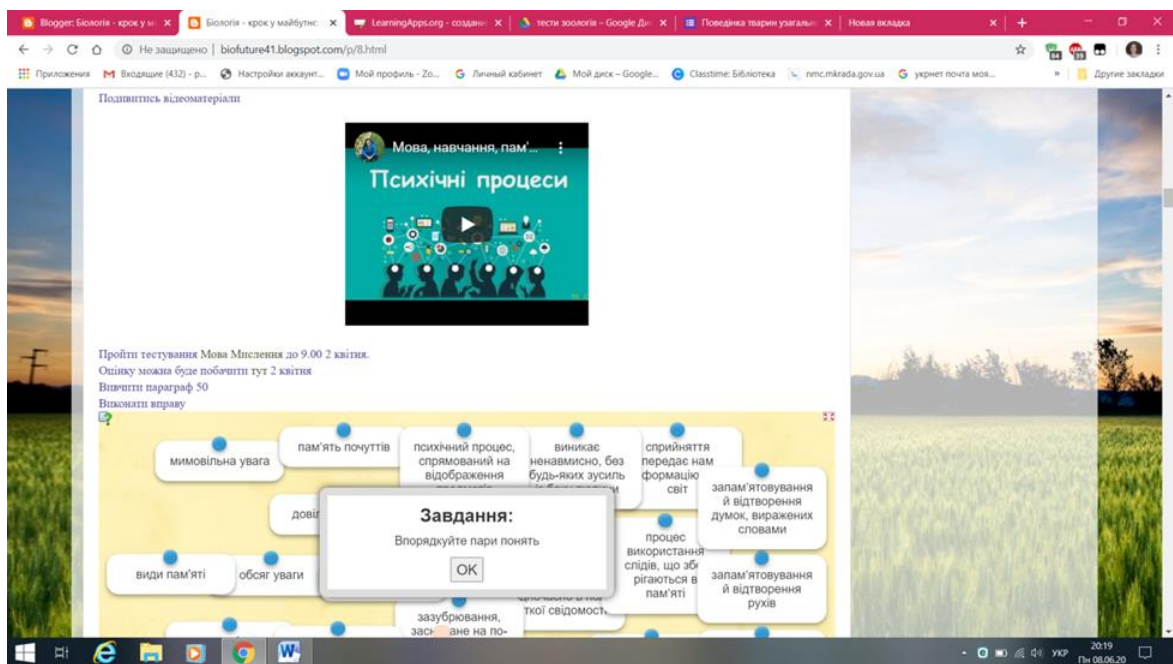
Фото 2. Тестові завдання. 10 клас

Під час перевірки «в ручну» доставляємо кількість балів і отримуємо результати всіх учнів. Відповіді можна зберігати також у Google Таблицях, які потрібно створити до кожної форми.

П. Для проведення дистанційного навчання з біології в Миколаївській гімназії № 41 Миколаївської міської ради використаний попередній досвід роботи учнів на уроках із блогом «Біологія – крок у майбутнє» Терещенко Тетяни Миколаївни, учителя біології Миколаївській гімназії № 41 Миколаївської міської ради: <https://biofuture41.blogspot.com/>

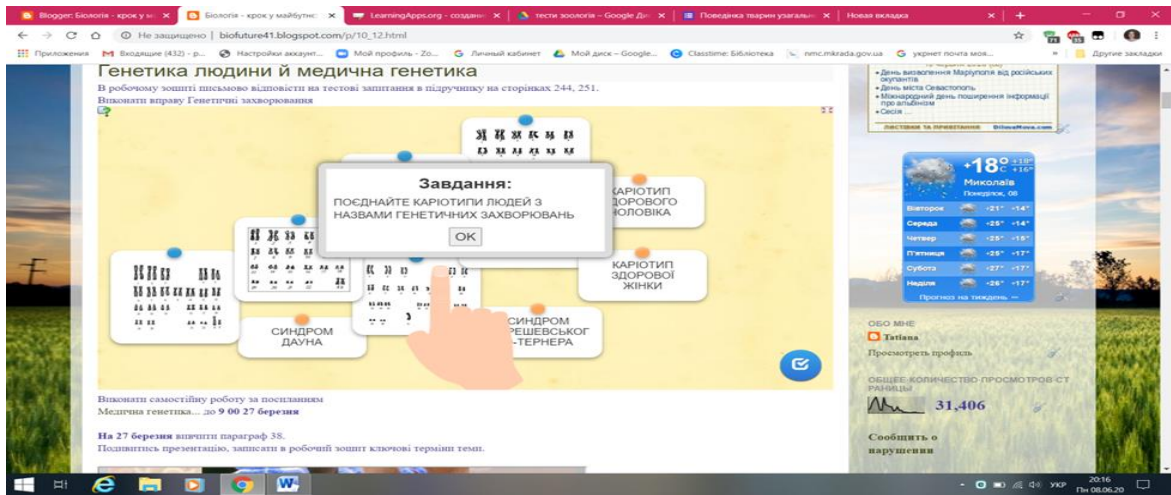

Складність роботи полягає в тому, що учні не мали досвіду участі в дистанційному навчанні; технічні можливості були різні. Проблемою є визначення часу проведення уроків, оскільки установити єдиний графік не можна за об'єктивних та суб'єктивних причин. Тому вирішено всі матеріали з предмета викладати на блозі. Додатковими плюсами в цій роботі стало і те, що протягом січня–лютого 2020 року уроки біології в стінах гімназії (в кабінеті біології) уже проходили з використанням планшетів (з елементами використання блогу). Тому для учнів, які опинилися вдома на карантині, це не була нова робота.

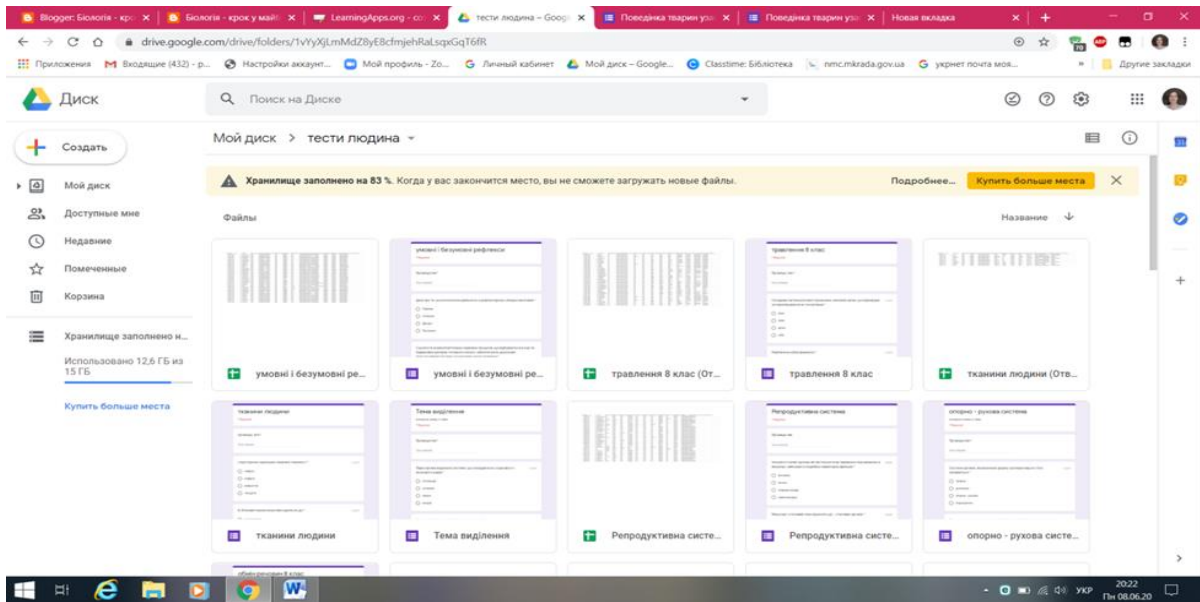

На кожен урок учитель готує учням певний об'єм матеріалу, як то параграф підручника, перегляд відеофільмів та презентацій, виконання різноманітних вправ, невичерпним джерелом яких став електронний ресурс <https://learningapps.org/>

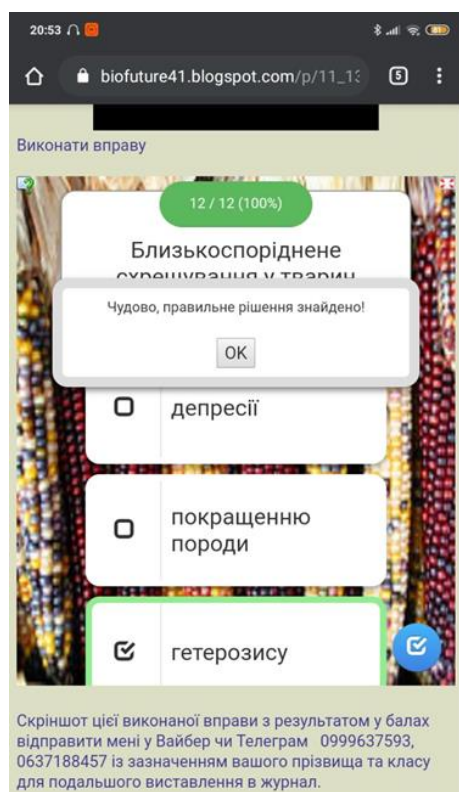
Перевірка рівня засвоєння знань учнями здійснювалась шляхом тестування, яке вони проходили, використовуючи електронний ресурс <https://docs.google.com/forms/>

Результати роботи учнів учитель отримує через виконання тестових робіт чи вправ.

Отметка времени	Баллы	Прізвище, ім'я, клас	Форми поведінки, які періодичне переміщення
24.04.2020 16:22:57	23 / 24	Сапронов Ілля 7-В	а) вродженою поведінко б) мігація; в) індивіду
24.04.2020 16:58:55	23 / 24	Попова Єлизавета 7-В	а) вродженою поведінко б) мігація; в) індивіду
24.04.2020 17:22:50	22 / 24	Гонта Михайло	а) вродженою поведінко б) мігація; в) індивіду
24.04.2020 17:37:33	23 / 24	Кузьміна Ксенія 7-Б	а) вродженою поведінко б) мігація; в) індивіду
24.04.2020 17:40:41	20 / 24	Вишнівецький Юрій 7-В	а) вродженою поведінко б) мігація; в) індивіду
24.04.2020 20:12:28	18 / 24	Алябьев Артем 7-В	а) вродженою поведінко б) мігація; в) індивіду
24.04.2020 20:12:38	22 / 24	Іванікова Катя 7-Б	а) вродженою поведінко б) мігація; в) індивіду
24.04.2020 20:25:16	21 / 24	Породько Денис	а) вродженою поведінко б) мігація; в) індивіду
24.04.2020 20:47:23	20 / 24	Баранов Володимир 7-Б	а) вродженою поведінко б) мігація; в) індивіду
24.04.2020 21:03:20	23 / 24	Вілкул Влад 7-Б	а) вродженою поведінко б) мігація; в) індивіду
24.04.2020 21:13:22	22 / 24	Каушан Павло 7-Б	а) вродженою поведінко б) мігація; в) індивіду
24.04.2020 21:16:02	23 / 24	Швецов Ілья 7-Б класс	а) вродженою поведінко б) мігація; в) індивіду

У разі потреби спілкування вчителя з групою учнів чи індивідуально відбувалося за допомогою сервісів Skype, Zoom, листування через скриньку електронної пошти та соціальні мережі Viber, Telegram.

III. Організація дистанційного навчання у Вознесенській гімназії імені Тараса Шевченка Вознесенської міської ради вчителем біології Горбачовою Людмилою Володимирівною.

Педагог використовує під час карантину сервіс Google Classroom, що є досить зручним для здійснення дистанційного навчання. Створено окремі Google Classroom, роздано учням коди приєднання. Щодня, згідно з розкладом занять, на платформу додавались завдання для опрацювання (презентації, відеоматеріали, посилання тощо), а також завдання для перевірки знань із обмеженим терміном виконання. Періодично працювали на онлайн-платформах Zoom, Learning Apps.org.

Паралельно створено Viber-групи для учнів кожного класу (плюс класний керівник), за допомогою яких здійснювалася комунікація із загальних питань. Зв'язок із адміністрацією відбувався через окрему Viber-групу «Гімназія», особисті чати, електронну пошту, телефон. Якщо виникала потреба, інформація класними керівниками передавалася в окремі Viber-групи батьків. Також здійснювалося індивідуальне консультування безпосередньо учнів та батьків.

Матеріали для учнів підбиралися з інтернет-джерел, адаптувалися вчителем, перероблялися або особисто створювалися. У нагоді стали навчальні сервіси «На урок», «Всеосвіта».

Оскільки учні мають робочі зошити на друкованій основі, це допомогло у виконанні самостійних, практичних, лабораторних робіт, а отже, відпрацювати практичну частину програм.

Фото із зробленими завданнями, проєкти, презентації, відео творчих завдань тощо діти могли відправляти безпосередньо в Google Classroom, надсилати вчителю на електронну пошту, у Viber-групи, особисті чати.

Загалом робота на платформі Google Classroom допомогла учасникам освітнього процесу вийти з умов карантину достойно. Але залишилися сумніви щодо об'єктивності

оцінювання навчальних досягнень, адже здійснювати більш ретельний контроль не було можливості. Тому виникає необхідність у пошуку нових сервісів, удосконаленні підходів до апробованих.

Онлайн-ресурси для вивчення біології та на допомогу педагогу:

1. Біологічна освіта Миколаївщини. Блог-сторінка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [https://www.facebook.com/Біологічна освіта Миколаївщини](https://www.facebook.com/Біологічна_освіта_Миколаївщини).

2. Навчайте з дому [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://storage.googleapis.com/teachfromhome.appspot.com/en-toolkit.pdf>.

3. Де готуватися до ЗНО з біології? [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://ilearn.org.ua/courses/preview/6>.

4. На Урок. Онлайн-ресурс, на якому можна знайти все – розробки уроків, презентації, різні вебінари. Також тут є розробки тестів, які можна проходити відразу на платформі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://naurok.ua>.

5. learningapps. Платформа, яка містить різні завдання практичного та теоретичного характеру. На learningapps можна проходити тести [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://learningapps.org>.

6. Scilab. Інтерактивна платформа для вчителів та учнів. Додаток scilab дає можливість створювати 3D-моделі та графіки різних процесів. Ця платформа дуже добре працює під час вивчення генетичних закономірностей для підрахунку статистичних даних та моделювання різних біологічних систем (популяцій, екосистем, біоценозів тощо). Scilab вимагає знання англійської мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.scilab.org>.

7. «Цікава наука» – YouTube канал, на якому можна подивитись інтерактивні та анімаційні фільми, короткі відео про досягнення біології, функціонування тих чи інших біологічних систем [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.youtube.com/channel/UCMIVE71tHEUDkuw8tPxtzSQ>.

8. YouTube канал Міністерства освіти і науки України. Уроки з біології. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.youtube.com/channel/UCQR9sMWcZshAwYX-EYH0qiA>.

9. TeamLabBody – перший онлайн-додаток, в якому розміщені 3D-моделі тіла людини. За допомогою цього додатка можна вивчати анатомію, фізіологію людини. Додаток створений на основі аналізів МРТ, справжніх тіл та їх функцій у реальному часі. Японським розробникам вдалось втілити в реальність можливість дослідити тіло самостійно. Програма ідеально підходить для вивчення «Біології людини» у 8-му класі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.teamlabbody.com/en/index.html>.

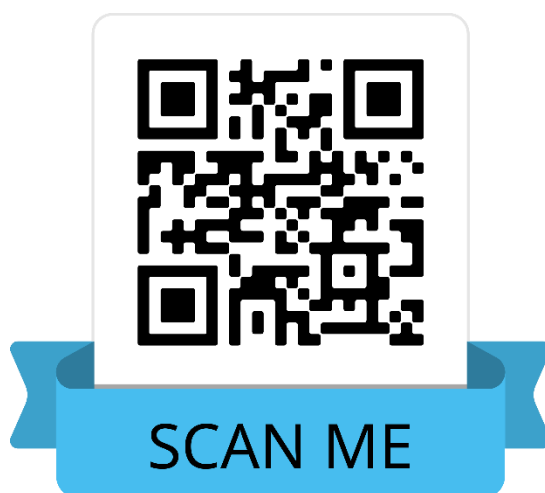
10. Turnitin – інструмент, що допомагає педагогам перевіряти роботи учнів на наявність плагіату. Програма порівнює їх із найточнішою базою даних текстів. Turnitin указує обсяг матеріалу, який збігається зі змістом бази даних. Це дозволяє педагогам дізнатися, яка частка письмової роботи не є оригінальною [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.turnitin.com/>.

11. Онлайн-генератор Google ресурсів Google Play сервіс Google Classroom [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.google.android.apps.classroom&hl=uk>.

12. Онлайн-генератор Google ресурсів Google Play сервіс google-forms [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://sites.google.com/a/lyceum2.cv.ua/metodicnij-navigator/google-servisi/google-forms>.

Корисні посилання для вчителів біології і екології:

1. ННЦ «Інститут біології та медицини» Київського національного університету імені Тараса Шевченка за сприяння Міністерства освіти і науки України «Всеукраїнська біологічна школа для школярів. Від теорії до практики один крок» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://biology.univ.kiev.ua/vseukrainska-biologichna-shkola.html>.
2. ННЦ «Інститут біології та медицини» Київського національного університету імені Тараса Шевченка. «Школярам – Всеукраїнська учнівська олімпіада з біології» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://biology.univ.kiev.ua/vseukrainska-uchnivska-olimpiada-z-biologii.html>.
3. ННЦ «Інститут біології та медицини» Київського національного університету імені Тараса Шевченка. «Школярам – Всеукраїнський біологічний турнір – Правила» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://biology.univ.kiev.ua/vseukrainskyi-biologichnyi-turnir-pravyla>.
3. Український біологічний сайт (олімпіади, конкурси, ЗНО) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://biology.org.ua>.
4. Сайт Всеукраїнської громадської організації «Асоціація вчителів біології України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://biology.civicua.org>.
5. Міжнародна природнича гра «Геліантус». Завдання та відповіді [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.helianthus.com.ua/tasks>.
6. Український центр оцінювання якості освіти. ЗНО з біології [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://testportal.gov.ua/bio/>.
7. Онлайн – тести зовнішнього оцінювання з біології [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zno.osvita.ua/biology>.
8. Буковинський державний медичний університет. Досягнення молекулярної біології та генетики [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.bsmu.edu.ua/blog/7136-dosyagnennya-molekulyarnoi-biologii-ta-genetiki>.
9. Шкільне життя. Методика викладання біології [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.schoolife.org.ua/category/fajly/usi-uroky-biologiji/metodyka-vykladannya-biologiji>.
10. Цікаві факти. Біологія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://tut-cikavo.com/tehnolohii/naukovi-facty/774-tsikavi-fakti-pro-biologiyu>.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ВЧИТЕЛІВ ГЕОГРАФІЇ ТА ЕКОНОМІКИ

Організація дистанційного навчання учнів із географії

Умови дистанційного навчання змушують нас шукати нові підходи та методи підготовки до уроків із географії. Під час проведення підсумкової конференції «Реалізація компетентнісного підходу до навчання географії та фінансової грамотності на основі оновленої програми» учителі географії, економіки Миколаївської області поділилися досвідом організації дистанційного навчання в своєму навчальному закладі.

Більшість учителів географії області для організації дистанційного навчання використовували електронну пошту. До листа надавали активні посилання на додаткові матеріали (статті з періодичних видань, оригінальні тексти, презентації, відеофрагменти), що можна переглянути в мережі Інтернет. У месенджері Viber класний керівник створила групу для учнів класу та всіх педагогів, які ведуть у них уроки. У цій групі організовано інформування про наступні уроки, їх час, формат та інше; учні можуть запитувати та отримувати відповідь.

Усі вчителі поставили відмінну оцінку урокам Всеукраїнської школи-онлайн.

Щоб допомогти школярам краще засвоїти матеріал під час дистанційного навчання в закладах загальної середньої освіти міста Миколаєва, Вознесенська, Первомайська, Трихатський ЗЗСО Ольшанської ОТГ, учителі географії використовували Google Classroom, безкоштовний вебсервіс, із метою спрощення створення, поширення і класифікації завдань. Серед його можливостей – створення віртуальної класної кімнати для кожного класу; необмежена кількість учнів та класів; можливість залучення до викладання курсу кількох викладачів; зручне управління навчальним контентом (додавання, редагування навчальних матеріалів із можливістю об'єднання їх за темами, встановлення строків виконання роботи); автоматичне створення журналу з оцінками; наявність мобільного додатка; вбудований календар класу; наявність українського інтерфейсу.

У Миколаївському класичному ліцеї для організації освітнього процесу запроваджено використання сервісу G Suite for Education – це набір безкоштовних додатків Google, створених спеціально для навчальних закладів. Це дало змогу створити єдиний інформаційний простір закладу. Крім цього, підключення до G-Suite for Education надало необмежений обсяг дискового простору всім учасникам навчального процесу та можливість під'єднувати до сервісів учнів. Ознайомитися з досвідом роботи учителів Миколаївського класичного ліцею можна за посиланням: <https://drive.google.com/file/d/1ctvGYd6gXWmal8fiyONycXrzOL7W19AC/view?usp=sharing>.

Проблеми, які доводилося найчастіше вирішувати в період запровадження обмежувальних заходів:

1. Не всі учні мають доступ до мережі Інтернет.
2. Виникають технічні проблеми через перенавантаження освітніх платформ.
3. Низька мотивація деяких учнів до навчання дистанційно. Складно об'єктивно оцінити домашні роботи школярів, бо немає впевненості, що ці роботи не списано.
4. Учителі перевантажені постійним пошуком оптимальних способів дистанційного навчання, паралельно підтримуючи зв'язок з учнями та батьками,

перевіряючи роботи в режимі ненормованого робочого дня, що впливає на зір і нервову систему.

5. Батькам складно налагодити контроль за навчанням дітей, оскільки кожен вчитель використовує паралельно кілька різних каналів інформації, освітніх платформ тощо, а різні вчителі одного навчального закладу працюють на різних платформах.

Корисні посилання для вчителів географії та економіки:

1. Онлайн-ресурси для вивчення географії [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://naurok.com.ua/post/internet-na-korist-onlayn-resursi-dlya-vivchennya-geografi>.

2. Географіка. Географічний портал. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.geograf.com.ua/>.

3. Дистанційне навчання з географії [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.classtime.com/en/>.

4. Електронні версії підручників із географії: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://lib.imzo.gov.ua/yelektronn-vers-pdruchnikv/>.

5. Навчальні матеріали, конспекти і підручники, карти та питання з географії [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://geographer.com.ua/book>.

6. Український центр оцінювання якості освіти. ЗНО з географії. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://testportal.gov.ua/geo/>.

7. Географічна онлайн-гра. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.geoguessr.com/>.

8. Колекції пазлів є онлайн-картою континенту або країни [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.nationalgeographic.com/maps/>.

9. Географічні вікторини [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://online.seterra.com/uk/vgp/3205>.

10. Колекція інтерактивних сферичних панорам світу, де можна здійснювати прогулянки вулицями найпопулярніших міст [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.360cities.net/>.

11. 7 чудес України – усеукраїнський просвітницький проект [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org/wiki/>

12. Цікаве та корисне відео з географії . [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.youtube.com/channel/UCMIVE71tHEUDkuw8tPxtzSQ/videos>.

13. Про Україну зсередини (культура, географія, історія) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.youtube.com/channel/UCbNaKxi1j-Q5jWZDpJZp56g/featured>.

14. Серіал «BBC – Планета Земля». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://rezka.ag/series/documentary/10839-bbc-planeta-zemlya-2006.html>.

15. ТОП-10 сайтів для вивчення шкільних предметів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://carpatobserver.eu/ топ-10-сайтів-для-вивчення-шкільних-предметів>.

16. Відеоуроки для навчання і розвитку школярів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://edpro.ua/blog/videouroky-dlja-navchannja-ta-rozvytku-shkoljariv>.

17. Наука та Всесвіт – відео про дослідження Всесвіту, природи, людини. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.youtube.com/channel/UC9gDR8zmbMhgEULgXipm3OA/featured>.

18. Науково-популярне видання серії «Шкільна бібліотека» «Основи споживчих знань. Споживча етика» посібник серії «Шкільна бібліотека» для 5–6 класів закладів загальної середньої освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу : lib.imzo.gov.ua/posbniki-ser-shklna-bbloteka/osnovi-spozivchikh-znan-spozivcha-etika

posbник-ser-shklna-bbloteka-dlya-5-6-klasv-zakladv-zagalno-seredno-osvti-avt-ovcharuk-o-v-puzhaychereda-l-m/.

19. «Портал споживача» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.consumerinfo.org.ua.

20. Національна стратегія фінансової грамотності. Офіційний сайт НБУ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://bank.gov.ua/news/all/strategiya-finansovoyi-gramotnosti>; <https://bank.gov.ua/news/all/natsionalniy-bank-prezentuvav-bachennya-strategiyi-finansovoyi-gramotnosti>.

21. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua.

22. Національний банк України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.bank.gov.ua.

Онлайн-ресурси для вивчення географії та фінансової грамотності на допомогу педагогу

Умови дистанційного навчання змушують шукати нові підходи та методи підготовки до уроків та курсів ЗНО. Щоб допомогти учням краще запам'ятати матеріал, радимо використовувати дану підбірку.

1. Сайт Міністерства освіти і науки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://mon.gov.ua/ua>.

2. Вебресурс Нової української школи [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://nus.org.ua/>.

3. Організація дистанційного навчання в Moodle

4. Онлайн-медіа «Освіторія» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://osvitoria.media/>.

5. Освітній проєкт «На урок» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://naurok.com.ua/>.

6. Освітній ІТ-проєкт «Всеосвіта» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://vseosvita.ua/>.

7. Освітній портал ПедПРЕСА [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://pedpresa.ua/>.

8. Курси картографія та топографія (онлайн-навчання) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://vseosvita.ua/course/kartohrafiia-ta-topohrafiia-13.html>.

9. Інтерактивний курс підготовки до ЗНО з географії [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://geozno.dp.ua/course/zno/>.

10. Усі уроки географії [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.schoollife.org.ua/usi-uroky-heohrafiji/>.

11. Фінансова грамотність [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://imzo.gov.ua/osvitni-proekti/>.

Додаткова інформація

Відповідно до листа Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» від 16.06.2020 № 22.1/10-1238 інформуємо, що фінальний етап **XVI Всеукраїнського турніру юних економістів та географів** планується провести восени 2020 року.

Турніри проводитимуться згідно з вимогами «Положення про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, олімпіади зі спеціальних дисциплін та конкурси фахової майстерності», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22.09.2011 № 1099, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 17.11.2011 за № 1318/20056. Лист ІМЗО від 16.06.2020 № 22.1/10-1238 «Про проведення фінального етапу XVI Всеукраїнського турніру юних економістів», лист ІМЗО від 03.07.2020 № 22.1/10-1359 «Про проведення фінального етапу XVI Всеукраїнського турніру юних географів».

Завдання, що пропонуються для I етапу турнірів (міжшкільних, районних, міських, обласних змагань): <https://imzo.gov.ua/uchnivski-turniri/>.

Хмарні технології як онлайн-сервіс доступу до інформації

У 2018–2019 навчальному році в Миколаївському класичному ліцеї для організації освітнього процесу запроваджено використання сервісу G-Suite for Education – це набір безкоштовних додатків Google, розроблених спеціально для навчальних закладів.

Підключення до G-Suite for Education надало необмежений обсяг дискового простору всім учасникам навчального процесу та можливість під'єднувати до сервісів учнів, а також сформуванати єдиний інформаційний простір.

На уроках географії використано систему управління навчання Google Classroom, наприклад, під час вивчення теми «Металургійне виробництво», 9 клас. Діти самостійно опрацьовують матеріал (відео і презентацію з теми), а потім виконують тестові завдання.

classroom.google.com/u/1/w/ND4vOTV4NjY0MzBa/Vall

ГЕОГРАФІЯ (9-А клас)

Потік Завдання Люди Оцінки

Створити

Google Календар Папка курсу на Диску

Металургійне виробництво Опубліковано 00:14

Металургійне виробництво Опубліковано 00:13

Опрацювати логічні схеми з теми та переглянути коротке відео за посиланням. Після роботи з матеріалами перейти до виконання тестового завдання з теми.

20200120_113747.jpg Зображення

20200120_115029.jpg Зображення

20200120_113935.jpg Зображення

Чорна. Металургия Презентація на тему: "Ч...
Відео YouTube 3 хвилини

Переглянути матеріал

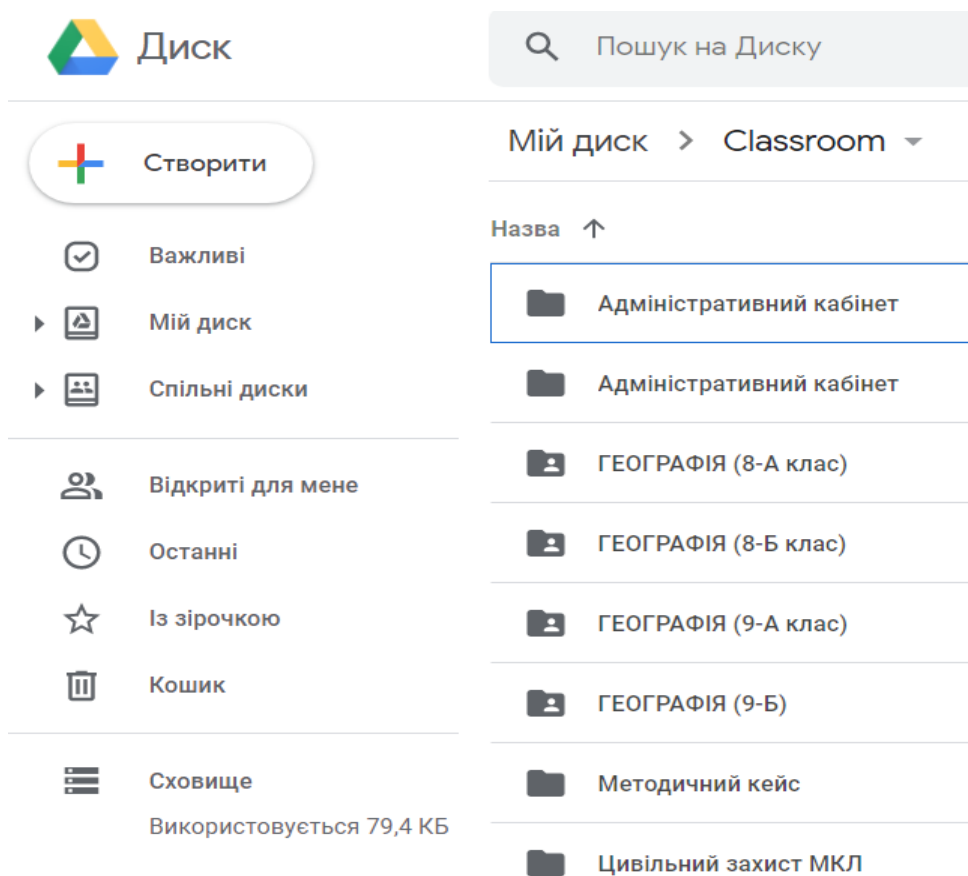
Первинний сектор Дата здачі: 18 груд. 2019 р...

Основні етапи роботи у Google Classroom:

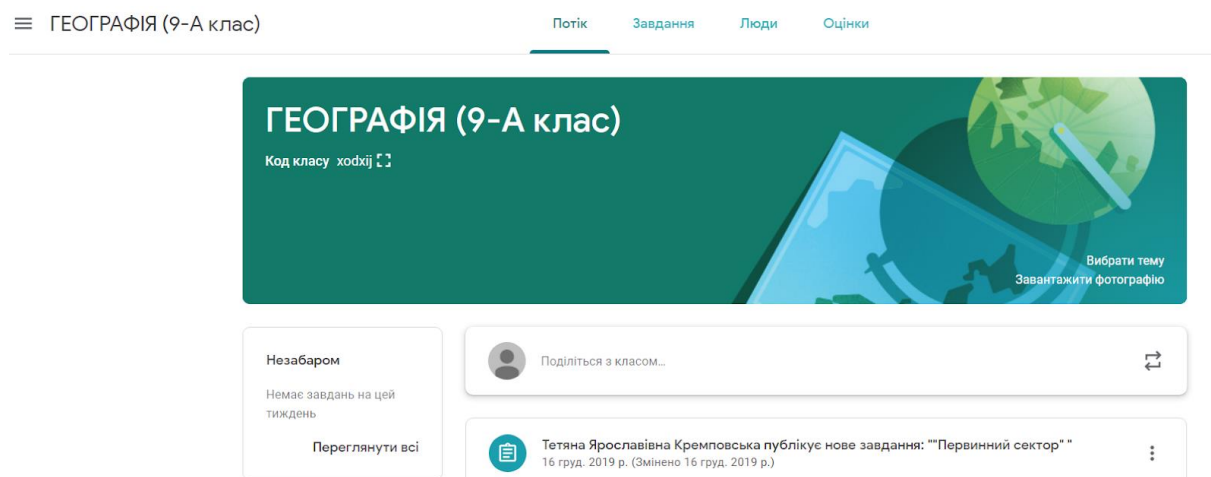
1. Налаштування класу. Для кожного класу створюється група зі своєю адресою, прив'язаною до доменного імені навчального закладу, яку вчителі використовують для приєднання до навчального курсу свого предмета, а учні, відкриваючи додаток Google Classroom свого акаунта, натискають кнопку «Приєднатися» і автоматично стають учасниками курсу.

Google Клас

2. Синхронізація з Google Диском. Коли вчитель використовує Google Classroom, папка «Клас» автоматично створюється на його робочому Google Диску.

3. Усі записи в Класі відображаються потоком. На сторінці завдань учні завжди можуть дізнатися, яку роботу їм потрібно виконати. Учитель має можливість використовувати в Класі завдання таких типів: «Завдання», «Завдання з тестом», «Запитання», «Матеріал» та «Використати наявний допис». Тип завдання «Запитання» призначений для створення запитань із короткою відповіддю; тип завдання «Завдання з тестом» – запитань, що мають варіанти відповідей, а тип «Завдання» – різноманітних завдань. Тип завдання «Матеріал» дає можливість учителю завантажити з комп'ютера або Google Диска, додати відео чи вставити посилання; тип завдання «Використати наявний допис» – використати завдання чи запитання, створене в іншому класі (в своєму чи тому, до якого він має доступ).

+ Створити

- Завдання
- Завдання з тестом
- Запитання
- Матеріал
- Використати наявний допис
- Тема

Дата здачі: 18 груд. 2019 р.,...

Є можливість надання доступу для одночасної роботи над одним документом кільком користувачам. Такий підхід сприяє розвитку комунікативної компетентності (додаток 1).

4. Управління часом. Учитель під час створення завдань може вказати термін здачі роботи.

The screenshot shows a Google Classroom interface for a class named "ГЕОГРАФІЯ (9-Б)". The "Робота учня" (Student Work) tab is active. On the left, there is a list of students with checkboxes for assignment status. The main area displays a grid of student cards, each with a name and the status "Призначено" (Assigned).

Ім'я	Статус
Діана Гудименко	Призначено
Дмитро Гузь	Призначено
Гліб Данилевський	Призначено
Максим Зубрицький	Призначено
Вікторія Інтанкіна	Призначено
Назарій Лабарткава	Призначено
Олексій Лісневський	Призначено
Євген Михайлевський	Призначено
Олександр Ніколенко	Призначено
Ксенія Норова	Призначено
Віталій Павлов	Призначено
Ірина Портнова	Призначено
Міріам Рафаель-Карачевська	Призначено
Софія Цвятко	Призначено
Катерина Чернікова	Призначено
Аліса Шандригіна	Призначено
Аліна Швидка	Призначено
Каріна Ямпольська	Призначено

5. Оцінювання. Оцінювання виконується як уручну, так і автоматизовано, наприклад, використовуючи додаток **Flubaroo**.

The screenshot shows the Flubaroo interface for a quiz titled "Тести 'Корисні копалини'". It displays the number of questions (42) and the total score (10). A "Статистика" (Statistics) section includes a bar chart titled "Розподіл балів" (Score Distribution) showing the number of students who achieved each score from 0 to 10.

Набрані бали	Кількість учнів
1	1
2	7
3	3
4	5
5	8
6	10
7	0
8	2
9	6
10	0

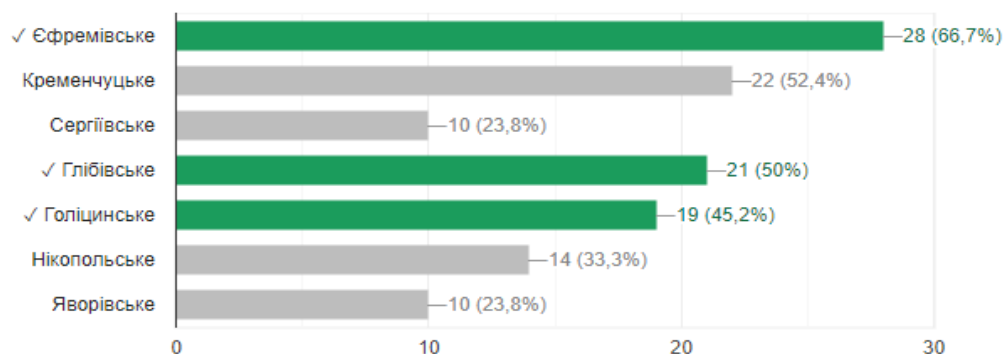
Below the chart, there is a list of questions and their scores:

Запитання	Правильні відповіді
Виберіть 3 правильні відповіді з семи запропонованих. Назвіть родовища природного газу.	10/42
Хто вперше виявив вугілля Донбасу на початку 18 ст.?	17/42

Виберіть 3 правильні відповіді з семи запропонованих. Назвіть родовища природного газу.

10 правильні відповіді з 42

Є можливість експортувати всі оцінки курсу до таблиці.

ГЕОГРАФІЯ (8-А клас)

Потік Завдання Люди Оцінки

Сортувати за іменем	Термін не ... Зони мішаних...	Термін не ... ґрунти	16 груд. 2... Тести "Клімат"	Термін не ... Тести "Корисні..."
	з 10	з 10	з 10	з 10
Анаст	4 Чернетка	9 Чернетка	7 Чернетка	4 Чернетка
Антон	1 Чернетка	5 Чернетка	9 Чернетка	5 Чернетка
Бажен	6 Чернетка	6 Чернетка	7 Чернетка	7 Чернетка
Віктор	6 Чернетка	10 Чернетка	6 Чернетка	8 Чернетка
Данііл	8 Чернетка	9 Чернетка	9 Чернетка	9 Чернетка
Дар'я :	8 Чернетка	9 Чернетка	6 Чернетка	6 Чернетка
Дар'я !	7 Чернетка		5 Чернетка	6 Чернетка
Дарин	6 Чернетка	8 Чернетка	7 Чернетка	9 Чернетка
Денис	2 Чернетка	8 Чернетка	6 Чернетка	8 Чернетка
Денис	9 Чернетка	8 Чернетка	7 Чернетка	9 Чернетка

Представлено тестову перевірку домашнього завдання з теми «Корисні копалини» у 8 класі як один із варіантів використання Google Classroom, що зв'язує GoogleDocs, GoogleDrive, допомагає створювати і впорядковувати завдання, виставляти оцінки, коментувати й організовувати ефективне спілкування з учнями в режимі реального часу або в режимі дистанційного навчання (додаток 2).

ДОДАТКИ

Додаток 1

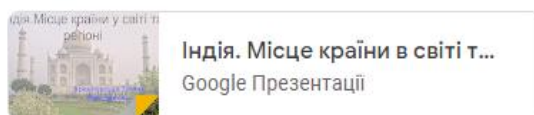
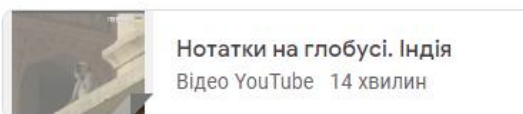
Спільна робота класу над Google Документом (презентація «Індія. Місце країни в світі та регіоні»)

КРАЇНИ АЗІЇ

Тетяна Ярославівна Кремповська 13:10

Перегляньте відео, опрацюйте ЛОСИ до теми (логічні схеми) прочитайте параграфи з теми.
Кожен учень додає до презентації 1 слайд- згідно плану характеристики країни. На слайді коротко дати основну хар-ку чи то ЕГП країни, чи корисним копалинам...

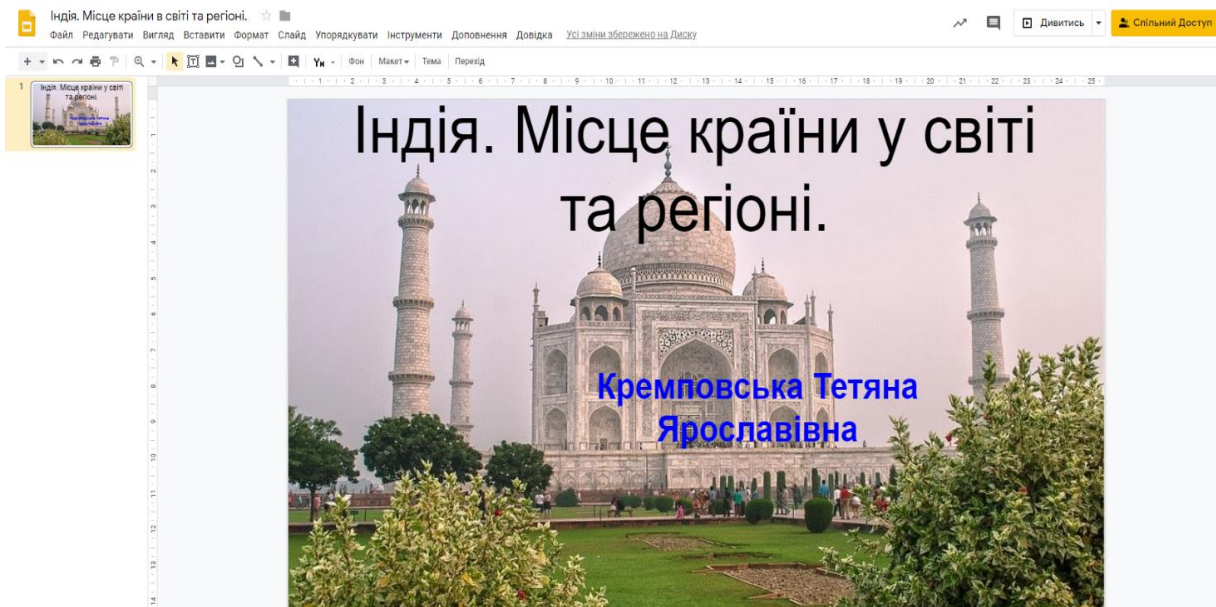
На кожному слайді обов'язково вказувати своє прізвище.

Коментарі до курсу

Додайте коментар до курсу...

Індія. Місце країни в світі та регіоні.

Кремповська Тетяна
Ярославівна

The screenshot shows a Google Presentation interface. The main slide features a photograph of the Taj Mahal in Agra, India. Overlaid on the image is the title 'Індія. Місце країни в світі та регіоні.' and the author's name 'Кремповська Тетяна Ярославівна' in blue text. The presentation toolbar at the top includes options like 'Файл', 'Редагувати', 'Вигляд', 'Вставити', 'Формат', 'Слайд', 'Упорядкувати', 'Інструменти', 'Доповнення', 'Довідка', and 'Усі зміни збережено на Диск'. A 'Спільний Доступ' button is visible in the top right corner.

Використання додатка Google Форми платформи Google Classroom

Тести "Корисні копалини"

Електронну адресу tkrempovskaya@mcl.mk.ua буде записано під час надсилання цієї форми. Це не ви? [Змінити обліковий запис](#)

*Обов'язкове поле

Найбільший кам'яновугільний басейн України * 1 бал

- Причорноморсько-Кримський
- Львівсько-Волинський
- Донецький
- Дніпровський
- Інше: _____

Виберіть із запропонованого переліку родовище залізної руди * 1 бал

- Микитівське
- Іршанське
- Інгулецьке
- Білозерське
- Інше: _____

Розташуйте по групам корисні копалини * 4 бали

	Золото	Торф	Графіт	Сірка
Паливні	☐	☐	☐	☐
Нерудні технічна сировина	☐	☐	☐	☐
Рудні	☐	☐	☐	☐
Нерудні хімічна сировина	☐	☐	☐	☐

Виберіть 3 правильні відповіді з семи запропонованих. 3 бали
Назвіть родовища природного газу. *

- Сергіївське
- Голіцинське
- Єфремівське
- Глібівське
- Кременчуцьке
- Яворівське
- Нікопольське
- Інше: _____

Хто вперше виявив вугілля Донбасу на початку 18 ст.? * 1 бал

- Степан Рудницький
- Гійом де Боплан
- Василь Зуєв
- Григорій Капустін

Прізвище ім`я учня *

Ваша відповідь _____

Надіслати мені копію моїх відповідей.

НАДІСЛАТИ

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ВЧИТЕЛІВ ФІЗИКИ ТА АСТРОНОМІЇ

Під час викладання фізики та астрономії в дистанційному форматі перед учителями постало три основних завдання:

- забезпечення якісного засвоєння теоретичного матеріалу;
- формування навичок розв'язування задач;
- виконання практичної частини програми з фізики.

Для виконання зазначених вище завдань під час дистанційного освітнього процесу використовувались різноманітні ресурси та застосунки. Пропонуємо приклади успішних практик використання технологій дистанційного навчання фізики та астрономії в ЗЗСО області під час карантину.

І. Озерова Оксана Федорівна, учитель фізики та астрономії Баштанської гімназії Баштанської міської ради, заслужений учитель України.

Під час дистанційного навчання педагоги Баштанської гімназії для спілкування та зв'язку з учнями використовували безкоштовний вебсервіс Google Classroom. Мобільні застосунки, доступні на iOS і Android, дозволяли учням робити фото та прикріпляти їх до завдань, ділитися файлами з інших застосунків і мати офлайнний доступ до інформації. Учителі мали можливість відстежувати прогрес кожного учня, а після оцінки його роботи повернути її, супроводжуючи коментарями. Доступ до класу здійснювався через веббраузер або через мобільні додатки Google Classroom на Android чи iOS. Google Classroom підтримує різні способи отримання інформації та оцінювання знань.

Зупинимося на деяких формах та методах, що використовувалися під час дистанційного навчання.

1. Додавання опорних конспектів із посиланнями на навчальне відео, яке розміщене на каналі You Tube, та перевірка знань із використанням Google Форм.

Тема уроку «Дифракція світла. Дифракційна ґратка» (11 клас):

[https://drive.google.com/file/d/1-](https://drive.google.com/file/d/1-33yHLBQBUuU7bCOD0FHbKVfPDi50k_M/view?usp=sharing)

[33yHLBQBUuU7bCOD0FHbKVfPDi50k_M/view?usp=sharing](https://drive.google.com/file/d/1-33yHLBQBUuU7bCOD0FHbKVfPDi50k_M/view?usp=sharing)

Тема уроку «Фотоефект. Закони фотоефекту» (11 клас).

[https://drive.google.com/file/d/1wzMCOV7A7Yy8XffY3lKKixb3TxstSY/view?usp=](https://drive.google.com/file/d/1wzMCOV7A7Yy8XffY3lKKixb3TxstSY/view?usp=sharing)

[sharing](https://drive.google.com/file/d/1wzMCOV7A7Yy8XffY3lKKixb3TxstSY/view?usp=sharing)

Практичний тренінг «З'єднання провідників», 8 клас:

[https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdO7mrEb5lwG-](https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdO7mrEb5lwG-bc3kos6rPJO6MZlrzAWRo8LTbJZdrgEjNR9w/viewform?usp=sf_link)

[bc3kos6rPJO6MZlrzAWRo8LTbJZdrgEjNR9w/viewform?usp=sf_link](https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdO7mrEb5lwG-bc3kos6rPJO6MZlrzAWRo8LTbJZdrgEjNR9w/viewform?usp=sf_link)

2. Використання Google Презентацій із налаштованим спільним доступом. Кожен учень отримує копію і самостійно може редагувати завдання, наприклад, із теми «Фундаментальні взаємодії в природі. Фундаментальний характер законів збереження» (9 клас):

[https://drive.google.com/open?id=1Wm5xGQLaGkegIwj3-](https://drive.google.com/open?id=1Wm5xGQLaGkegIwj3-dK6Ki4Nw3LGD4pnL7pshH9EBaI&authuser=0)

[dK6Ki4Nw3LGD4pnL7pshH9EBaI&authuser=0](https://drive.google.com/open?id=1Wm5xGQLaGkegIwj3-dK6Ki4Nw3LGD4pnL7pshH9EBaI&authuser=0)

3. Онлайн-уроки Zoom у 8, 9, 10, 11 класах.

Тема уроку «Підготовка до контрольної роботи» з використанням віртуальної онлайн-дошки Jamboard (8 клас):

<https://youtu.be/s9z1lwXshiI>

Для тих учнів, які з поважних причин були відсутні на онлайн-уроці, на сторінку класу дистанційної платформи Google Classroom прикріплюються скріншоти задач, що розглядалися:

<https://drive.google.com/drive/u/0/folders/10D19Uc7Zqf1Z7xtes9-3rG8CvCTQemEI?authuser=0>

4. Відеопояснення розв'язків задач за темами.

Тема уроку «Закон всесвітнього тяжіння. Розв'язування задач» (9 клас):

<https://drive.google.com/drive/u/0/folders/1TKecFw5IS9zTd-YCeMxCIU8dFy7MhCZ>

5. Використання за сторінки інтерактивного підручника інтерактивних плакатів, створених за допомогою сервісів Glogster, Genially, Thinglink (природознавство), для пояснення нового матеріалу з урахуванням індивідуального темпу навчання:

<https://edu.glogster.com/glog/11/3tbfcd9ju0d>

<https://edu.glogster.com/glog/5ead9b110616f/3jfr2pqmdf>

<https://view.genial.ly/5ea86e26e27df00d8294ade8/interactive-image-priroda-radioaktivnogo-viprominyuvannya>

<https://www.thinglink.com/scene/1311607060252590083>

6. Перевірка засвоєння учнями навчального матеріалу за допомогою Google Форм, інтерактивних робочих аркушів із використанням сервісів Wizer.me (для перегляду потрібно зареєструватися як учитель), Liveworksheets (природознавство):

<https://app.wizer.me/learn/MYMWWA>

<https://app.wizer.me/learn/2CB6QO>

<https://www.liveworksheets.com/rd403685vv>

7. Організація спільної роботи з учнями (проектна робота, пояснення навчального матеріалу, перевірка домашнього завдання, чат, командна робота) в режимі реального часу, в асинхронному режимі за допомогою віртуальної онлайн-дошки (нескінченні об'єкти) із використанням сервісів Miro, Conceptboard, Padlet, Jamboard:

https://miro.com/app/board/o9J_ksoFhkI/

<https://app.conceptboard.com/board/qmtr-zecs-nggx-csyh-5ub1>

https://padlet.com/Oksana_Ozerova/771e27cg7d8irf2c

[https://jamboard.google.com/d/1-](https://jamboard.google.com/d/1-bt8EFZ8yeBuf8J1Chgv7qH2P_tqptVcFZiQ64aPnNk/edit?usp=sharing)

[bt8EFZ8yeBuf8J1Chgv7qH2P_tqptVcFZiQ64aPnNk/edit?usp=sharing](https://jamboard.google.com/d/1-bt8EFZ8yeBuf8J1Chgv7qH2P_tqptVcFZiQ64aPnNk/edit?usp=sharing)

П. Федорова Ольга Володимирівна, учитель фізики, математики та астрономії Миколаївської ЗОШ І–ІІІ ступенів № 3 Миколаївської міської ради, учитель-методист. У закладі освіти протягом 5 років використовується вебсервіс Google Classroom для вивчення інформатики. Тож під час організації дистанційного навчання вчителі всіх предметів перейшли на цю платформу. Із метою забезпечення якісного навчання фізики та астрономії обрано елементи перевернутого навчання. У Google Classroom розміщено матеріали до уроку (фото, відео, презентації, покликання на потрібний сайт тощо), із якими учням потрібно попрацювати, обговорення теми та розв'язування задач відбувалося в Skype. Для цього в застосунку створені групи дітей за класами (на карантині Skype розширив можливості до об'єднання в групу 50 учнів), відправлялися запрошення учням у Google Classroom і проводилися заняття за розкладом. Запис уроку дає можливість переглянути його тим, хто не мав можливості долучитися наживо.

Фрагменти занять можна подивитись за покликаннями:

- https://drive.google.com/file/d/1_k5rRfHGdz0og59pZbOZFvsLhvnrfmvG/view?usp=sharing

- <https://drive.google.com/file/d/1TUscUuwalITgZGoULXx1Bu1M7uHIVHWb/view?usp=sharing>

III. Власний сайт для організації дистанційного навчання використовує **Сажнева Євгенія Борисівна**, учитель фізики, математики та астрономії Коблівського ЗЗСО І–III ступенів Коблівської сільської ради Березанського району, учитель-методист.

У закладі освіти організовано єдину платформу для дистанційного навчання ([сайт для дистанційного навчання](#)), що забезпечує координацію освітнього процесу.

Онлайн-уроки фізики та астрономії проводилися на платформі Hangouts. Однак дистанційне навчання – це не тільки гарно наданий учням презентаційний матеріал, але й повний взаємозв'язок, тобто учні повинні розуміти, що всі виконані завдання вчитель побачив і оцінив.

Для одержання зворотного зв'язку з учнями, забезпечення якісного засвоєння навчального матеріалу Сажнева Є. Б. використовувала можливості власного сайту [MYFIZIKA](#) та каналу [You Tube](#), а також освітні сервіси та ресурси.

Унаочнення навчального матеріалу здійснюється за допомогою сервісів [Mycollages](#) (створення колажів), [Pinterest](#) (для зображень), [ThingLink](#).

Наприклад, «Рух по колу»:

<https://www.thinglink.com/scene/1251229079391174657>

Глибшому засвоєнню навчального матеріалу сприяє застосування елементів перевернутого навчання. Учитель готує презентації до уроку, приклади розв'язування задач, ключові питання з теми, а учні розбирають і розв'язують усе самостійно. На наступному уроці розглядаються розв'язки тих завдань і запитань, які учні не змогли виконати самостійно.

Для закріплення та перевірки знань використовуються тести в Google Формам, ресурси сайту «На урок», а також завдання, створені за допомогою сервісу Learningapps.

- <https://learningapps.org/watch?v=p1pquow3201>
- <https://learningapps.org/view7626945>
- <https://learningapps.org/watch?v=p6c9q3acc01>

Організація роботи здійснюється за допомогою віртуальної дошки:

наприклад, «Оголошення. 9 клас»

<https://padlet.com/sagevgen/jmaakstfpp56>

Для виконання практичної частини програми ефективно використовуються Phet-симуляції:

<https://phet.colorado.edu/en/simulations/category/physics>

Пропонуємо варіант виконання лабораторної роботи «**З'ясування умови рівноваги важеля**» із використанням симуляції.

Мета роботи: перевірити дослідним шляхом, яким має бути співвідношення сил і їхніх плечей, щоб важіль перебував у рівновазі.

Виконання роботи онлайн за посиланням:

https://phet.colorado.edu/sims/html/balancing-act/latest/balancing-act_en.html

Указівки до роботи:

I. Перед початком роботи дайте відповіді на питання:

1. Що називають важелем і де застосовують важелі?
2. Що називають плечем сили?
3. Що таке момент сили?

Згадаємо:

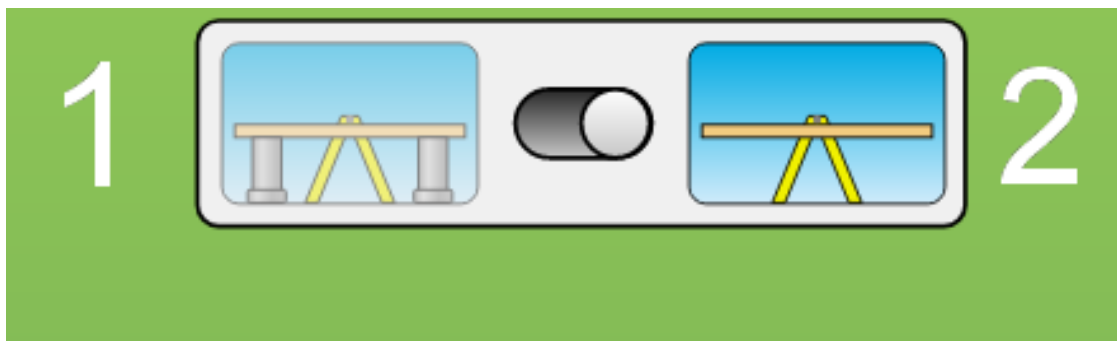
II. Виконання роботи:

1. Перейти за посиланням:

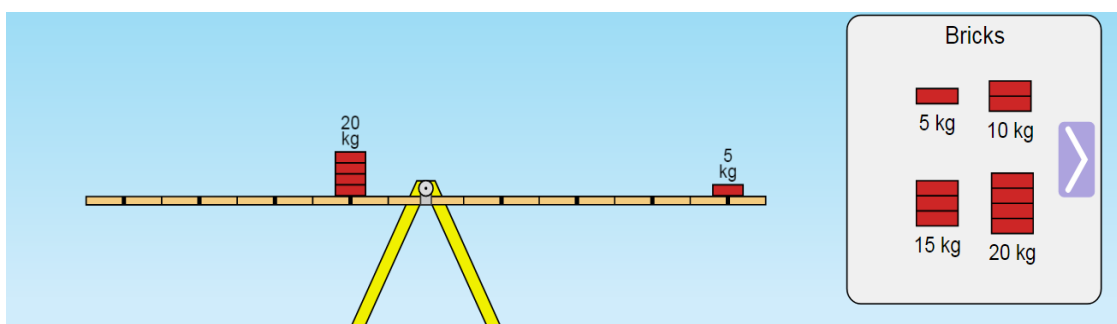
https://phet.colorado.edu/sims/html/balancing-act/latest/balancing-act_en.html

2. Вибрати: **Balance Lab**.

3. Поставити перемикач у положення 2.

4. Покладіть вантаж масою 20 кг (15 кг; 10 кг) зліва на важіль, а справа 5 кг. Пересуваючи вантажі, зрівноважте важіль. Приклад:

5. Виміряйте плечі.

6. Результати занесіть у таблицю:

№ досліду	m_1 , кг	F_1 , Н	d_1 , м	M_1 , Н·м	m_2 , кг	F_2 , Н	d_2 , м	M_2 , Н·м	F_1 / F_2	d_2 / d_1

7. На підставі проведених дослідів порівняйте відношення сил, що діють на важіль, і відношення його плечей.

8. Зробіть висновок, у якому: 1) сформулюйте умову рівноваги важеля; 2) проаналізуйте, які чинники вплинули на точність вимірювань.

Однак під час виконання практичної частини програми необхідно надавати перевагу реальним дослідженням. Для прикладу методична розробка лабораторної роботи «З'ясування умови рівноваги важеля»

Мета роботи: перевірити дослідним шляхом, яким має бути співвідношення сил і їхніх плечей, щоб важіль перебував у рівновазі.

Указівки до роботи:

I. Перед початком роботи дайте відповіді на питання:

1. Що називають важелем і де застосовують важелі?
2. Що називають плечем сили?
3. Що таке момент сили?

Експеримент

Суворо дотримуйтесь інструкції з безпеки!

№	Кількість монет із правої сторони	Загальна маса монет, кг	F_1 , Н	d_1 , м	M_1 , Н·м	Кількість монет із лівої сторони	Загальна маса монет, кг	F_2 , Н	d_2 , м	M_2 , Н·м

1. Покладіть під середину лінійки олівець так, щоб лінійка знаходилася в рівновазі. Не змінюючи взаємного положення лінійки й олівця, урівноважте на отриманому важелі одну монету з одного боку і стопку із двох таких же монет з іншого боку. Виміряйте плечі прикладених (із боку монет) сил і перевірте правило важеля. *Врахуйте, що маса однієї п'ятикопійкової монети дорівнює 4,3 г.*

2. Не змінюючи взаємного положення лінійки й олівця, урівноважте на отриманому важелі дві монети з одного боку і стопку із чотирьох таких же монет з іншого боку. Виміряйте плечі прикладених (із боку монет) сил і перевірте правило важеля.

3. На підставі проведених дослідів порівняйте відношення сил, що діють на важіль, і відношення його плечей.

4. Зробіть висновок, у якому: 1) сформулюйте умову рівноваги важеля; 2) проаналізуйте, які чинники вплинули на точність вимірювань.

5. Якщо є можливість, зробіть фото дослідів.

Представлений вище досвід організації дистанційного навчання засвідчує, що для забезпечення якості навчання необхідними є не тільки технічне забезпечення, а готовність і бажання вчителя опановувати нові технології, самовдосконалюватись і професійно зростати.

Онлайн-ресурси для вивчення фізики та астрономії

Канали на YouTube

Цікава наука.

На каналі представлено науково-популярні та освітні відео на різні наукові теми з фізики, астрономії, біології, географії та математики.

<https://www.youtube.com/channel/UCMIVE71tHEUDkuw8tPxtzSQ>

GetAClass. Фізика в дослідях та експериментах.

Відеокурс – енциклопедія елементарної фізики. Містить багато експериментів, пояснень, відомостей з історії фізики та техніки.

<https://www.youtube.com/user/getaclassrus>

Відеоуроки з фізики від Павла Віктора.

<https://www.youtube.com/user/pvictor54/videos>

YouTube-канал Євгенії Сажнєвої

Розміщено матеріали до уроків, для організації дистанційного навчання, результати проєктної діяльності учнів.

<https://www.youtube.com/user/sagevgen/featured>

Все про Всесвіт

Астрономічні новини та розвиток астрономічної освіти в Україні.

<https://www.youtube.com/channel/UCy0YQ1meDg7R5SKFMXeXySg>

Наука і Всесвіт.

Переклади та озвучення українською мовою відеороликів наукової тематики про сучасні дослідження Всесвіту, природи, людини.

<https://www.youtube.com/channel/UC9gDR8zmbMhgEULgXipm3OA/videos>

Інші ресурси

STEM-лабораторія «SCIENCE IS FUN!»

ТУ «ХП» разом із освітнім проектом «На Урок» підготували цикл лабораторних робіт онлайн з природничо-математичних та інженерно-технічних наук. Лабораторні роботи з фізики, хімії, екології, біології та інжинірингу тепер у дистанційному форматі.

<http://vstup.kpi.kharkov.ua/pidgotovche-viddilennia/stem-laboratoriia-science-is-fun/>

PhET

Інтерактивні симуляції процесів і явищ. Можна використовувати під час виконання лабораторних робіт.

<https://phet.colorado.edu/uk/simulations/category/physics>

STELLARIUM

Вільний планетарій із відкритим кодом для вашого комп'ютера. Програма здатна показувати реалістичну просторову картину неба, таку, яку можна бачити неозброєним оком, у бінокль або в телескоп.

<https://stellarium.org/uk/>

Наше небо

Науково-популярний астрономічний інтернет-журнал. Доцільно застосовувати під час використання елементів перевернутого навчання, організації проектної діяльності учнів з астрономії.

<http://nashenebo.in.ua/>

Корисні посилання (фізика, астрономія)

Результати конкурсів, олімпіад

1. Всеукраїнський фізичний конкурс «Левеня» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://levenia.com.ua/>.

2. Обласний форум юних шанувальників фізики та астрономії.

Номінація «Фізика» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://drive.google.com/file/d/1dbrHLM9K9akmj5U7D2gPJze2u3VlyVoz/view?usp=sharing>.

Номінація «Астрономія» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://drive.google.com/file/d/1TBy89o3ETCmAaF1R4xTrsz0ILq0ARny9/view?usp=sharing>.

Номінація «Власна технічна творчість» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://drive.google.com/file/d/15RFjCeGncot2oxzZ-PerihlnX1A1QMK9/view?usp=sharing>.

Методичні матеріали для вчителів

1. Астроосвіта [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<http://astroosvita.kiev.ua/index.php>.

2. Сторінка для вчителів на сайті NASA [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.nasa.gov/stem>.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ВЧИТЕЛІВ ІНФОРМАТИКИ

Онлайн-ресурси для вивчення окремих тем шкільного курсу інформатики

Для більшості вчителів інформатики ситуація, коли потрібно було перейти на дистанційне навчання, стала стресовою. Але проблеми, які проявились у цей короткий період, за розумного підходу можуть перетворитися на можливості. Треба лише зрозуміти больові точки і шляхи їх перетворення на точки зростання.

Пропонуємо для вчителів інформатики підбірку посилань на ресурси, що стануть у нагоді під час вивчення інформатики.

Вивчення інформатики в початковій школі

Під час вивчення інформатики в початковій школі варто звернути увагу на особливості вікової категорії учнів та можливості застосування онлайн-інструментів.

Актуальним для дистанційного навчання та використання на уроках є проект «Інформатика в початковій школі» (<https://bit.ly/39csMXy>), у якому запропоновано відеоматеріали для викладання інформатики в початковій школі. У навчальних відео, розроблених за чинними програмами з інформатики, наведено основні теоретичні відомості з певної теми і завдання для самоконтролю.

Інформатика відіграє велику роль в розвитку логічного мислення – важлива складова навчально-виховного процесу, особливо в початковій школі. Пропонуємо скористатися платформами з навчальними іграми для розвитку логічного мислення (<https://platform.breakoutedu.com/>, <https://logiclike.com/uk>).

Уміння застосовувати інформаційно-комунікаційними технологіями належить до ключових компетентностей у НУШ. Тож важливо вивчати базові алгоритми вже в початкових класах, адже їх розуміння допомагає краще збагнути, як побудовані світові процеси. Для початківців найкращими є середовища, де учні у формі гри можуть ознайомитись із побудовою елементарних алгоритмів. Треба використовувати таке середовище програмування, в якому поставлене завдання вирішується за допомогою візуальних заготовок, а команди прописані українською мовою чи зрозумілими малюнками та символами: Kodu (<https://www.kodugamelab.com/>), Code Club (<https://projects.raspberrypi.org/en/codeclub>), CoderDojo (<https://projects.raspberrypi.org/en/coderdojo>), Sonic Pi (<https://sonic-pi.net/>), гра від Lego (<https://bit.ly/3jfGP2X>), Kodable (<https://www.kodable.com/>), Студія коду (<https://studio.code.org/courses>), Blockly.games (<https://blockly.games/?lang=uk>), Година коду (<https://hourofcode.com/ua/learn>) та інші.

Підбираючи програмне забезпечення для вивчення графічного редактора, учитель має орієнтуватися на відповідність навчальній програмі з інформатики та віковим вимогам. Обраний продукт повинен бути простим у вивченні, мати обмежений набір функцій, зацікавлювати школярів. Існує чимало графічних редакторів, які розраховані на учнів початкової школи. Для відпрацювання роботи з мишею, а також навиків малювання без готових шаблонів скористайтеся віртуальною дошкою Jamboard (<https://jamboard.google.com/>), на якій можна малювати 4 інструментами та 6 кольорами. Функції Jamboard дають змогу застосовувати інструмент без реєстрації та організувати спільну роботу над проектом.

Щодо формування початкових навичок роботи з клавіатурою та мишею пропонуємо відповідні ресурси:

- онлайн-тренажери на відпрацювання навичок роботи з мишкою: <http://10palcev.net/106-myshinyy-trenazher.html>, <https://www.abcsya.com/games/pizza>;
- клавіатурні онлайн-тренажери: <https://www.ratatype.com/>, <https://10palcev.net/94-gubka-bob-online.html>.

Вивчення інформатики у 5–11 класах

Окремі теми з вивчення інформатики у відеоформаті можна знайти на каналі Desk Education - IT-Box (<https://bit.ly/3jeiMBu>).

Вивчення комп'ютерного моделювання відкриває широкі можливості для усвідомлення зв'язку інформатики з іншими науками. На першому етапі створення 3-D моделей учнями закладів освіти варто застосувати ігрові технології, наприклад: Mine Craft Education Edition (<https://education.minecraft.net/>), Lego Digital Designer (<https://www.lego.com/en-us/ldd>), Tinkercad (<https://www.tinkercad.com/>), SketchUp (<https://www.sketchup.com/>) чи LeoCAD (<https://www.leocad.org/>). Таке моделювання сприяє розвитку просторового мислення учнів, дає можливість скласти моделі, навіть за відсутності справжнього конструктора.

Проект «Про Інтернет» (<http://www.prointernet.in.ua/about>) та гру «Interland» (https://beinternetawesome.withgoogle.com/en_us/interland) спрямовано на підвищення цифрової компетентності учнів і навчання дітей основам безпеки в інтернеті. Навчальна частина проекту складається з чотирьох навчальних модулів для школярів. Для вчителів – методичний посібник і практикум для проведення занять. Інтерактивна частина включає гру та тестування, що покликані оцінити рівень підготовки учня. За умови успішного проходження тестування школяр нагороджується спеціальним сертифікатом Google.

Під час опрацювання теми «Алгоритми та програми» скористайтеся інструментами для вивчення кодування:

- мови програмування Паскаль (<https://bit.ly/2CkxWVk>);
- Python (<https://pythonworld.ru/>, <https://pythonexercises.rozh2sch.org.ua/>);
- написання коду в будь-якому вебпереглядачі та на будь-якому пристрої (<https://trinket.io/>).

Для вивчення теми «Інформаційні процеси та системи» запропонуйте учням онлайн-тренажер для вивчення внутрішньої будови ПК (http://vvpk.at.ua/files/skladannya_pk/index.html), вивчення тем «Інформація», «Клавіатура», «Пристрої введення та виведення інформації» та інші (http://www.samouchka.com.ua/ukr/_informatyka/).

Організуючи проектну діяльність, скористайтеся безкоштовною системою цифрового навчання за допомогою Google G Suite (<https://harara.com/>) та платформою Edvisto, що поєднує створення історій із сучасними інтерактивними технологіями (<https://edvisto.com/>).

Під час вивчення теми «Опрацювання мультимедійних об'єктів» запропонуйте учням платформу для створення контенту, що перетворює мовлення чи текст в анімаційні відео (squiglit.com); інструмент для перетворення презентацій у відео з використанням вбудованого автоматичного озвучування нотатків до презентації (<https://www.videopuppet.com/>); інструмент для створення інтерактивних презентацій (<https://www.peardeck.com/>, <https://genial.ly/>, <https://www.emaze.com/>).

Приклади успішних практик використання технологій дистанційного навчання інформатики під час карантину

Наповнюючи уроки завданнями різної форми, учителі інформатики Миколаївщини [користувалися](#) такими ресурсами: тести платформи «На урок», LearningApps, scratch.mit.edu, Code.org, liveworksheets.com, Classtime, Zoom, генератор дитячих ребусів, інструменти для створення хмари слів, додатки Google, Online Test Pad та інші.

Зупинимося на деяких прикладах успішної організації навчання інформатики під час карантину.

Ганна Шевченко, учитель інформатики Миколаївської ЗОШ І–ІІІ ступенів № 46 Миколаївської міської ради, на онлайн-уроці за основу для розміщення завдань у початковій школі застосувала Google Презентації (<https://bit.ly/2VbomKL>). Презентаціям надано загальний доступ для перегляду, який не потребує додаткової реєстрації учасників, що є зручним для учнів початкової школи.

Наприклад, до теми «Алгоритми» на слайдах вказано посилання на відео, що потрібно переглянути на початку, та завдання, які учні мають виконати для перевірки отриманих знань. Щоб опрацювати перше завдання, створене в сервісі Wordwall (<https://wordwall.net/>), учню необхідно лише перейти за посиланням та ввести своє прізвище. Після виконання завдання школярі бачать свій результат та кнопку «Почати заново». Під час налаштування завдання вчитель може виставити граничний термін виконання.

У другому завданні педагог пропонує спільну роботу на віртуальній дошці Lino (<https://en.linoit.com/>). Учні переходять за посиланням, додають стікер, на якому вписують своє прізвище та відповідь на запитання.

Третє завдання пов'язане з практичним створенням алгоритму на платформі Code.org (<https://code.org/>). Для цього вчителю необхідно зареєструвати свій учительський акаунт, створити клас та ввести прізвища учнів. Система генерує доступ школярів за паролями у вигляді картинок. Ці паролі-картинки необхідно заздалегідь розіслати учням, щоб вони змогли увійти до своїх учнівських кабінетів. Педагог у своєму акаунті може відстежувати прогрес учнів.

Четверте завдання на перевірку знань учнів із теми з використанням вікторини додатка Kahoot (<https://kahoot.com/>). Під час налаштування вчитель має згенерувати посилання для виконання вікторини учнями вдома.

Рефлексія створена в сервісі Mentimeter (<https://www.menti.com/4tz9czvjrr>). Учні переходять за посиланням та одним словом відповідають на запитання «Як ти себе відчуваєш після уроку?». Учитель у своєму акаунті бачить презентацію, на якій зі слів, введених учнями, утворилася хмара слів.

У вересні 2019 року навчально-методичною лабораторією ІКТ, медіаосвіти та системного адміністрування МОППО проведено школу зростання фахової майстерності педагога «Технології дистанційного навчання інформатики» за участю доцента Київського національного університету імені Тараса Шевченка, кандидата фізико-математичних наук, автора підручників з інформатики Ігоря Завадського, під час якої представлено інтерактивний онлайн-підручник «ІТ-книга» з інформатики для учнів 5–11 класів (схвалено для використання в загальноосвітніх навчальних закладах, лист ІМЗО 221/12-Г-1179 від 17.12.2019) та визначено переваги, особливості, методика застосування. **Ірина Патранюк, учитель інформатики Южноукраїнської гімназії № 1 Южноукраїнської міської ради**, активно використовувала запропоновані в онлайн-підручнику матеріали: конспекти уроків, завдання до теми, журнал оцінок тощо. Для початку роботи з ІТ-книгою (<http://itknyga.com.ua/>) варто зробити такі кроки:

- визначитися, в яких класах викладатимете в наступному навчальному році;
- перейти на сайт ІТ-книги;
- пройти безкоштовні уроки з курсу, який зацікавив;

- проплатити акаунт учителя та підключити учнів;
- отримати знижку, якщо маєте достатню кількість учнів або користувалися ІТ-книгою раніше.

Цікава практика використання системи Edmodo вчителем інформатики **Віктором Момотенком у Вознесенському ліцеї «Інсайт» Вознесенської міської ради** (<https://youtu.be/T6tGAKw4o4c>).

Edmodo – це захищена освітня мережа для педагогів та учнів, яка стрімко набирає популярність у світі й дозволяє вчителю організувати дистанційну взаємодію зі школярами, є аналогом Google Classroom.

В Україні діють безкоштовні онлайн-курси для середньої та старшої школи, до яких можна долучити учнів під час дистанційного навчання. Наприклад, учитель інформатики **Первомайської гімназії Первомайської міської ради Антон Рябикін** скористався матеріалами відкритих курсів платформи Prometheus (<https://prometheus.org.ua/>). Рекомендуємо переглянути такі онлайн-курси та залучити до навчання учнів 10–11 класів: Основи програмування CS50 2019; Основи Web UI розробки; Основи програмування на C#; Візуалізація даних; Основи програмування на Java; Основи інформаційної безпеки; Цифрові комунікації в глобальному просторі; Word та Excel: інструменти і лайфхаки; Основи програмування.

Учні **Миколаївської ЗОШ І–ІІІ ступенів №1 імені Олега Ольжича Миколаївської міської ради (учитель Зінченко Світлана)** завдяки відкритій школі Мережевої академії Cisco (<https://bit.ly/3fZxzOi>) мають змогу проходити курси за програмою, затвердженою Міністерством освіти і науки України, як на уроках інформатики, так і дистанційно. В даному курсі існує лінійка курсів із кібербезпеки та інтернету речей. Для викладання курсів, запропонованих Cisco, учитель має пройти навчання та стати інструктором у своєму закладі.

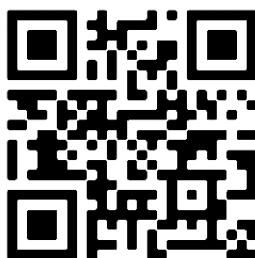
Сьомий рік поспіль використовує для вивчення інформатики систему Moodle **Галина Андрєєва, учитель Миколаївської спеціалізованої І–ІІІ ступенів школи №22 з поглибленим вивченням англійської мови з 1 класу Миколаївської міської ради** (<https://bit.ly/2NETXQu>). Під час уроків педагог використовувала різні форми роботи з учнями: організація відеозустрічей, перегляд матеріалів проекту «ІТ-книга», розміщення текстових та відеоінструкцій із використання програмного засобу, завдань для виконання тощо.

Для вчителів інформатики Миколаївської області відкрита віртуальна дошка (<https://bit.ly/3drymG0>) для обміну кращими практиками організації навчання інформатики під час карантину. Необхідно розмістити посилання на матеріали або описати практику використання технологій дистанційного навчання інформатики.

Корисні посилання для вчителів інформатики

Ресурси для підготовки до турнірів, олімпіад з інформатики та інформаційних технологій	
https://oi.in.ua/	Офіційний сайт Всеукраїнських олімпіад з інформатики
https://www.e-olymp.com/ru/	Інтернет-портал організаційно-методичного забезпечення дистанційних олімпіад із програмування для обдарованої молоді навчальних закладів України

https://www.facebook.com/TUI.Info/?ref=page_internal	Офіційна сторінка Турніру Юних Інформатиків. Тут можна знайти нормативну базу, пов'язані документи, умови заочного туру, фотографії тощо
https://new.netoi.org.ua/index_ua.php?lng=ua	Центр підтримки та проведення Всеукраїнських олімпіад школярів з інформатики в мережі «Інтернет»
https://sites.google.com/view/ukrolimpit/	Сайт Всеукраїнської інтернет-олімпіади з ІТ.
https://www.olimpis.com.ua/	Сайт Міжнародного дистанційного конкурсу з інформатики «Олімпіс»
Конкурси з робототехніки	
firstlegoleague.org.ua	FIRST LEGO League
http://robotica.in.ua/	ROBOTICA
https://wro-association.org/home/	World Robot Olympiad
http://steam.accord-group.com	Всеукраїнські змагання з моделювання «розумних» пристроїв «STEAM House»
https://bestrobofest.com/	BestRoboFest
https://geniusolympiad.org/	Олімпіада GENIUS
http://www.thinkscience.ae/	Міжнародний конкурс наукових молодіжних проєктів «Think Science World Competition 2020»
http://international.atast-planet.org/front/ifest.php	Міжнародний фестиваль I-FEST
https://www.robotfest.info/	Міжнародний фестиваль робототехніки «FERREXPO ROBOT FEST»
https://cutt.ly/xe3ShNp	Обласний фестиваль «Моя STEM-ідея»
Міжнародні конкурси	
https://graphiccompetitions.com/	Платформа міжнародних конкурсів із комп'ютерної графіки та фотографії

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ВЧИТЕЛІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

Одним із фундаментів сучасної школи є педагогіка партнерства, коли вчитель виступає агентом змін, для створення Нової школи, в якій діти вміють самостійно здобувати знання. Учитель-коуч направляє, допомагає в освітньому процесі як дітям, так і батькам. Ми об'єднані спільними цілями та прагненнями, є добровільними та зацікавленими односторонніми, рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат.

Дистанційне навчання поставило вчителів і батьків перед непростими викликами: як організувати навчання дітей в умовах карантину, коли вчитель не може бути поруч, і як зрозуміти, чи вивчила щось дитина, коли традиційні способи оцінювання недоступні.

В умовах дистанційного навчання основним викликом є організація зворотного зв'язку. Оскільки на сьогодні не розроблена єдина система оцінювання за дистанційною формою навчання, можна користуватися тими засобами, які комфортні для всіх учасників освітнього процесу.

Отримання навчальних матеріалів та спілкування між учасниками дистанційного навчання забезпечується через передачу відео-, аудіо-, графічної та текстової інформації в синхронному або асинхронному режимах.

Пропонуємо досвід роботи під час дистанційного навчання вчителя трудового навчання **Яковлевої Юлії Вікторівни**, яка працює в Миколаївській ЗОШ І–ІІІ ступенів № 1 імені Олега Ольжича Миколаївської міської ради, зазначивши найдієвіші інструменти. Юлія Вікторівна активно використовувала платформу Google Classroom, на якій розміщувала теоретичні, презентативні та ілюстративні матеріали, але найрезультативнішими були власні відеоуроки та майстер-класи. У власному доробку наявні такі відеоуроки та майстер-класи: «Технологія виготовлення народної ляльки», «Технологія виготовлення пасхального кошика», «Виготовлення м'якої іграшки (домовичка)», «Прикраси з бісеру, стрічок та ниток» тощо. Ці форми ефективні у 5–6 класах.

Для 7-х класів вчитель проводила челенджі під час вивчення теми «Кулінарія», наприклад: «Мій найкращий млинець», «Желе», «Салат овочевий», «Салат фруктовий», «Паска», «Піца». Учні розміщували у Facebook відео процесу виготовлення та готового продукту. Також запропоновано доробити презентації до різних тем із подальшим розміщенням їх на платформі «Google Classroom» як ілюстрації.

Для 8–9 класів – завдання створити свій майстер-клас із певної теми, наприклад: у 8 класі – виготовлення м'якої іграшки та прикраси для волосся; у 9 класі – панно з виготовлення балерини.

Робота не обійшлася без особистого спілкування з учнями та їх батьками, для цього Юлія Вікторівна обрала сервіс Zoom, завдяки якому працювала в синхронному режимі за складеним адміністрацією розкладом.

ОНЛАЙН-РЕСУРСИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ТА НА ДОПОМОГУ ПЕДАГОГУ

1. Теоретико-методичні аспекти використання гудзиків у проєктній діяльності здобувачів освіти Нової української школи [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<https://osnova.d-academy.com.ua/course/teoretyko-metodychni-aspekty-vykorystannya-gudzykiv-u-proektnij-diyalnosti-zdobuvachiv-osvity-novoyi-ukrayinskoyi-shkoly/>.

2. Хэндбук (Handbook) сучасного уроку технологій [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://osnova.d-academy.com.ua/course/h%d1%8dndbuk-handbook-suchasnogo-uroku-tehnologij/>.

3. Розвиток проєктно-технологічної компетентності здобувачів освіти в процесі виготовлення нестандартного обладнання для шкільної майстерні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://osnova.d-academy.com.ua/course/rozvytok-proyektno-tehnologichnoyi-kompetentnosti-zdobuvachiv-osvity-v-proczesi-vygotovlennya-nestandardnogo-obladnannya-dlya-shkilnoyi-majsterni/>.

4. Навчальне відео: від контент-плану до реалізації в технологічній освіті [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://osnova.d-academy.com.ua/course/navchalne-video-vid-kontent-planu-do-realizacziyi-v-tehnologichnij-osviti/>.

5. Сугестивна технологія в контексті дистанційного викладання трудового навчання [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://osnova.d-academy.com.ua/course/sugestyvna-tehnologiya-v-konteksti-dystanczijного-vykladannya-trudovogo-navchannya/>.

6. Власна публікація педагога-технолога: секрети професійного успіху [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://osnova.d-academy.com.ua/course/vlasna-publikacziya-pedagoga-tehnologa-sekrety-profesijnogo-uspihu/>.

7. Шляхи подолання емоційного вигорання педагога в кризових умовах [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://osnova.d-academy.com.ua/course/shlyahy-podalannya-emocijnogo-vygorannya-pedagoga-v-kryzysnyh-umovah/>.

8. Доповнена реальність на заняттях із кулінарії в дистанційному трудовому навчанні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://osnova.d-academy.com.ua/course/dopovnena-realnist-na-zanyattyah-z-kulinariyi-v-dystanczijnomu-trudovomu-navchanni/>.

9. Інна Большакова «Вебінар здорового глузду: медіаграмотність і критичне мислення».

10. Юрій Гайдученко «Креативний контент дистанційного навчання».

11. Ольга Питюр «Ефективний зворотний зв'язок онлайн: правила та інструменти».

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ВЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Реалізація завдань мистецької освітньої галузі у форматі дистанційного навчання

У разі виникнення потреби в організації дистанційного навчання, звертаємо увагу, що в межах академічної автономії питання організації освітнього процесу, виконання освітньої програми, навчального плану є внутрішніми завданнями кожного закладу загальної середньої освіти, його педагогічної ради та педагогічних працівників.

Отже, під час дистанційного навчання, учителі мають ужити заходів щодо виконання календарно-тематичних планів із додержанням вимог державних стандартів освіти шляхом використання технологій дистанційного навчання та, за потреби, ущільнення відповідного матеріалу (на розсуд учителя) з організацією повторення окремих тем на початку очного навчання. На допомогу вчителям розроблено методичні рекомендації «Організація дистанційного навчання в школі», що розміщені за посиланням: <https://nus.org.ua/news/yak-nalagodyty-dystantsijne-navchannya-posibnyk-dlya-shkil-vid-go-smart-osvita-ta-mon/>

На допомогу вчителю музичного мистецтва щодо дистанційного навчання

- Онлайн-ресурси для вивчення предмета «Музичне мистецтво» та на допомогу педагогу:
Відеоуроки (You Tube) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://cutt.ly/qfeUdIw>.
- Відеоуроки, майстер-класи вчителів мистецтва [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.youtube.com/playlist?list=PLBBZp1KFeXMqt4paxU_gaR_lvG5sNcd3V.
- Онлайн-тести «На урок» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://naurok.com.ua/test/about>.
- Спільнота активних освітян «Всеосвіта» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://vseosvita.ua/>.
- Освіта.UA. Національний проєкт «Відкритий світ» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://osvita.ua/>.
- Освітній онлайн-журнал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ow.org.ua/company/>.
- Все про освіту України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://educlub.com.ua/> «Освітній портал».
- Портал сучасних педагогічних ресурсів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.osvita.org.ua/> <http://www.intellect-invest.org.ua/>.
- Національна бібліотека України ім В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua/webnavigator/Muzyka>.
- Портал журналістів-блогерів. Класична музика [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://unuj.org/ru/tekhnoblog/>.
- Обговорення порталу: Музика. Вікіпедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uk.wikipedia.org/wiki>.

- Портал Online ua [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://catalog.online.ua/ukr/culture/music/portals/>.
- Інтернет-ресурси відео #Фадієз [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://fadiez.com.ua/> Інша музика. <http://bestclub.com.ua/tag/>.
- Музика, відео та мультимедіа [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://wetravel.ucoz.ua/dir/6> You Tube www.youtube.com/results?search_query=класична+музика.
- Онлайн-гра «Музичні інструменти» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://learningapps.org/8911165?fbclid=IwAR2kcRm4IRknEzFwF2XuslhBm91OfOTIjBzCVyHYCpFoOYCsYEuNd73_4ZY.
- Музичні пазли онлайн [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.jigsawplanet.com/DemkivMariya080176/muzika?fbclid=IwAR18y_8exEgMrTd_AQ6iwhUIFpokh8DCL90TCW8R815N8mV1gaOLM92Ao3
- Пограйте на ударних інструментах [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://arzamas.academy/materials/1596>.
- Створюйте чудово оформлені бюлетені, презентації та документи за лічені хвилини [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://sway.office.com>.
- Конструктор пазлів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://pazlyonline.com/konstruktor.html>.
- Ідеальний помічник учителя та учня в сучасному класі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.classstime.com/uk/>.
- Визначник архітектурних стилів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://arzamas.academy/mag/446-arch>.
- Цей величезний розділ порталу, присвячений різноманітним звукам, які вас зможуть зацікавити [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://boobooka.com/zvuki/>.
- Перетворювач PDF у Word [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://smallpdf.com/uk/pdf-to-word>.
- Віртуальне піаніно онлайн на клавіатурі, поодинокі ноти або акорди можна грати на клавіатурі або мишею (сім октав) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://onlinepianino.ru>.
- Аудіо- та відеоредактор [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://mp3cut.net/ru/>.
- Онлайн QR код генератор, створити QR код [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://qr-codgenerator.online>.
- Кейс-уроки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://edufuture.biz/ua/>.
- Посилання на онлайн-трансляції опер та симфонічної музики [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.staatsoperlive.com/live> та <https://www.digitalconcerthall.com/en/home>.
- Деякі популярні Viber-спільноти:
Музичний світ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://mail.google.com/mail/u/0/?tab=rm#inbox/KtbxLwgZbqFjxhVQtmqPgQnDN RdgkScfPL>.
- Музичний керівник [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://mail.google.com/mail/u/0/?tab=rm#inbox/KtbxLwGnPtHvWtrmTQwGtLdJlk ITDCkjVV>.
- Музичне мистецтво [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://mail.google.com/mail/u/0/?tab=rm#inbox/KtbxLvHDgffHlzmBgfTDIPzHDhJ LSSmxhL>.

**Колективні випускні проекти
педагогів музично-естетичного напрямку**

- Пісенні візерунки України (учителі музичного мистецтва, інтегрованого курсу «Мистецтво» та керівників секції МАН «Мистецтвознавство», гр. 59) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://ruru.facebook.com/1512357095516075/videos/687975128445676/?__so__=channel_tab&__rv__=all_videos_card.
- До Дня української вишиванки (із використанням елементів Орф-педагогіки, музичні керівники ЗДО, гр. 37) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://ru-ru.facebook.com/1512357095516075/videos/585210128778751/>.
- Квітка-душа (учителі музичного мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво», гр. 17) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://ru-ru.facebook.com/moippo.official/videos/311544596476565/>.
- Стрітєння (музичні керівники ЗДО, гр. 37) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.facebook.com/moippo.official/videos/192352092121855/>.
- Старий Новий рік (учителі музичного мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво», гр. 17) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://ru-ru.facebook.com/moippo.official/videos/445382606344990/>.
- Україна колядує (музичні керівники ЗДО, гр. 120) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://ru-ru.facebook.com/moippo.official/videos/539660980223429/>.
- Вітання до Дня святого Миколая (музичні керівники ЗДО, гр. 197) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://ru-ru.facebook.com/1512357095516075/videos/569561633841862/>.
- Вітання до Дня працівників освіти (гр. 146, 175) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://ru-ru.facebook.com/moippo.official/videos/1292185837621462/>.
- Із Днем народження, Миколаєве» (гр. 171, 174) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://ru-ru.facebook.com/moippo.official/videos/519750295441078/>.
- Казковий бал (до Всесвітнього для театру, слухачі курсів підвищення кваліфікації гр. 69 (музичні керівники ЗДО) – https://ruru.facebook.com/1512357095516075/videos/741689826232833/?__so__=channel_tab&__rv__=all_videos_card.
- Рідна матуся (учителів музичного мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво», гр. 48) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.facebook.com/moippo.official/videos/309631186574304/?__so__=channel_tab&__rv__=all_videos_card.
- Стрітєння (учителі музичного мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво», гр. 29) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://ruru.facebook.com/1512357095516075/videos/2170347819947401/?__so__=channel_tab&__rv__=all_videos_card.
- Сузір'я талантів (заліковий концерт слухачів курсів підвищення кваліфікації керівників гуртків музично-естетичного напрямку, гр. 125) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://ruru.facebook.com/1512357095516075/videos/644366209331797/?__so__=channel_tab&__rv__=all_videos_card.
- Зимові мрії (відеозвіт залікового концерту слухачів курсів підвищення кваліфікації керівників гуртків музично-естетичного напрямку, група 198) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.facebook.com/moippo.official/videos/265483790803438/?__so__=channel_tab&__rv__=all_videos_card.
- Як у нас на Україні. До Дня української писемності та мови (відеозвіт із захисту колективного випускного проекту слухачів курсів підвищення кваліфікації МОІППО музичних керівників ЗДО, гр. 177) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.facebook.com/moippo.official/videos/314154006104710/?__so__=channel_tab&__rv__=all_videos_card.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ВЧИТЕЛІВ ПРЕДМЕТА «ОСНОВИ ЗДОРОВ'Я»

Онлайн-ресурси на допомогу вчителю предмета «Основи здоров'я»

Блог переможця Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2018» у номінації «Основи здоров'я»: <https://sites.google.com/site/vasildakiv70/>.

Портал превентивної освіти: <http://autta.org.ua/>.

Рекомендації щодо оцінювання досягнень учнів під час вивчення предмета «Основи здоров'я»

Оскільки проведення контрольних робіт не передбачено в контексті вивчення даного предмета, тематичне оцінювання відбувається на основі оцінювання учня протягом вивчення певного блоку.

Під час дистанційного навчання радимо оцінювати всі види робіт учня: робота з тестами, створення презентацій, розробка пам'яток та алгоритмів дій, робота в зошиті тощо. Сучасні пристрої зв'язку дозволяють учням знімати відео, тому як варіант мотивації до виконання завдань та їх оцінювання може бути відеоінсценізація певної ситуації, її моделювання спільно з батьками, бабусею чи дідусем, братом чи сестрою (наприклад, моделювання ситуації надання допомоги постраждалому від теплового або сонячного ударів), відеоруханки тощо.

Радимо вчителю, якщо є можливість, координувати проведені в домашніх умовах разом із дорослими практичні завдання, попередньо забезпечивши відео-, аудіоінструктажами, рекомендаціями.

Додатковими (заохочувальними) балами оцінюється креативність дитини та творчий підхід до виконання завдань.

Приклади успішних практик використання технологій дистанційного навчання під час карантину в контексті вивчення предмета «Основи здоров'я»

Учителі основ здоров'я Миколаївщини активно використовують різні ресурси для ефективного забезпечення освітнього процесу в умовах дистанційного навчання. Пропонуємо приклади успішних практик.

*Салманова О. Ю., ЗДВР, учитель Миколаївської
ЗОШ І–ІІІ ступенів № 56 Миколаївської міської
ради;*

*Дікарева С. С., учитель Миколаївської ЗОШ І–
ІІІ ступенів № 49 Миколаївської міської ради*

Зручною є організація дистанційного освітнього процесу за допомогою платформи Google Classroom. Платформа забезпечує можливість навчати, заохочувати учнів до спільної роботи та підтримувати з ними зв'язок на відстані.

Робота у Google Classroom корисна тим, що школярі можуть у будь-яку хвилину долучатися до онлайн-класу з предмета «Основи здоров'я» за наявності комп'ютера, ноутбука або мобільного пристрою з доступом до інтернету.

У вкладці «Завдання», яка є своєрідною дошкою, вчитель залишає матеріали, які мають опрацювати учні. Тут зберігаються заздалегідь підготовлені завдання: навчальні матеріали (презентації, статті, уроки, посилання та відеоролики відповідно до теми заняття, онлайн-тестування, різнорівневі та творчі завдання).

У стрічці курсу учні публікують власні повідомлення та додають коментарі, що створює двостороннє спілкування.

Gmail надає вчителю можливість надсилати індивідуальні електронні листи до учнів в інтерфейсі Google Classroom, в яких він повідомляє оцінки та надає рекомендації до виконаних завдань.

Під час роботи в Google Classroom потрібно дотримуватись певних правил:

- структуруйте матеріали для учнів, щоб у будь-який час вони могли переглянути матеріал, не витрачаючи час на пошуки;
- добирайте той матеріал, що пасуватиме саме вашим учням, не рекомендовано надсилати всі посилання, які знайшли в мережі до уроку, щоб не перевантажувати учнів, краще додайте руханку або вправи для очей;
- зважайте на технічні можливості дітей та батьків, створюйте для всіх максимально комфортні умови і не наполягайте, щоб учні виконували завдання вчасно, дайте дитині більше часу, адже найголовніше – здоров'я.

Тому Google Classroom – це дієва можливість для учнів дистанційно навчатися, отримувати необхідні знання цікаво та в незвичній формі, віддалено від закладу освіти та в будь-який зручний час.

Більшість учителів основ здоров'я області для дистанційного навчання використовують сайт школи, власний блог тощо. Для підсумкових уроків застосовують онлайн-тести. Із досвіду роботи Лукашенко К. Г., учителя Гур'ївської ЗОШ І–ІІІ ступенів Новоодеської районної ради, Мацокіної О. О., учителя Козирського ЗЗСО І–ІІІ ступенів Радсадівської сільської ради Миколаївського району, корисними освітянам під час підготовки до уроків є такі посилання:

<https://sites.google.com/d/1WNOvk276tsUssAqyLxaCDjIpw9afsWu4/p/1KSPFw5ZsnQzfxLK68HRtLW9EsBMxCauZ/edit?pli=1;>

<https://www.youtube.com/watch?v=ZdrvqeI2YAI&list=PLFr8eCuQr2MAg96-pSwarP1gXP3NmJ5m8;>

<https://learningapps.org/2048933;>

<https://learningapps.org/display?v=pnzk605w320;>

https://www.youtube.com/watch?v=ty9CtMb__cY;

[https://naurok.com.ua/test/7-klas-29-vil-snid-i-prava-lyudini-505030.html;](https://naurok.com.ua/test/7-klas-29-vil-snid-i-prava-lyudini-505030.html)

[https://naurok.com.ua/test/socialna-skladova-zdorovya-503381.html.](https://naurok.com.ua/test/socialna-skladova-zdorovya-503381.html)

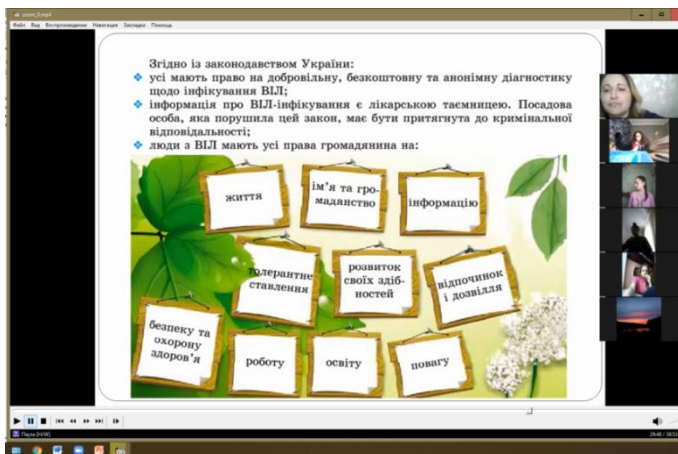

Гримач І. М., учитель Первомайської ЗОШ І–ІІІ ступенів № 12 Первомайської міської ради

Для дистанційного навчання розроблено власний блог із предмета «Основи здоров'я» <https://distancegrimach.blogspot.com/>, що містить навчальні матеріали та посилання на додаткові онлайн-ресурси в зворотному хронологічному порядку. Це дає змогу

систематизувати уроки та працювати учням в асинхронному режимі. Тобто школяр може у будь-який час повернутися до опрацювання завдання уроку, додати свій коментар. Але, на жаль, майже неможливо контролювати та оцінювати діяльність учнів. Тому для вирішення цих питань створено віртуальні класи на платформі «Google Classroom», що допомагає розробляти і впорядковувати завдання, виставляти оцінки, коментувати та організувати ефективне спілкування з учнями в режимі дистанційного навчання.

Для проведення онлайн-уроків обрано Zoom – дуже зручний інструмент для відеоконференцій, що дозволяє учасникам обмінюватися інформацією в будь-який момент часу. Під час відеоконференцій з основ здоров'я продемонструвала презентації, схеми, графіки, відео на своєму екрані, використовуючи функцію «Демонстрація екрана» та інтерактивну дошку. Також застосовувала функцію «Чат», що дозволяє всім учасникам ділитися короткими текстовими повідомленнями, передавати файли групі або в індивідуальному порядку.

Одним із найскладніших завдань дистанційного навчання виявилось наповнення контентом того самого предметного блогу та віртуальних класів. Адже необхідно не тільки навчати, а й тримати дітей у тонусі. На щастя, сучасні інтернет-технології пропонують широкі можливості для кожного, а різноманітні сервіси для дистанційної роботи дозволяють не просто провести урок, а зробити це ефективно.

У своїй роботі використано **відеоматеріали**, які розкривають теми предмета «Основи здоров'я», а саме:

- Канал YouTube із короткими навчальними та науково-популярними відео, наприклад «Цікава наука» <https://www.youtube.com/channel/UCMIVE71tHEUDkuw8tPxtzSQ>.
- «Школа online» – канал Дніпро TV, де розміщені онлайн-уроки з основ здоров'я для 5 класу.
- Телеканал ПЛЮСПЛЮС <https://plus-plus.tv/1plus1video>, особливо цикл «Корисні підказки».

Найпоширенішим видом викладання та опрацювання матеріалу уроку є презентації PowerPoint, які розміщено на сторінках блогу та Google Classroom. Під час дистанційного навчання знайдено більш ефективний сервіс для створення анімованих презентацій – Sway. Прикладом є інтерактивна презентація «Безпека руху велосипедиста», яка слугує повноцінним поясненням нового матеріалу та завданнями <https://sway.office.com/Gf7SI0eadKSLdyEQ>.

Зацікавити учнів до роботи, підвищити активність та ефективність уроків основ здоров'я допомагають інтерактивні вправи, які можна створити, користуючись онлайн-ресурсами (<https://learningapps.org>):

- Завдання на відповідність «Горючі речовини» (<https://learningapps.org/display?v=p11zzjz6c17>), «Оцінюємо ризик ВІЛ-інфікування» (<https://learningapps.org/display?v=pn05n0e6t17>).
- Вікторини «Пожежна безпека» (<https://learningapps.org/1867837>), «Людина в небезпечній ситуації» (<https://learningapps.org/4455342>).
- Знайди пару «Надзвичайні ситуації» (<https://learningapps.org/3804611>), «Вплив складу повітря на здоров'я людини» (<https://learningapps.org/3434985>).

Альтернативним сервісом для створення інтерактивних вправ є сервіс Wizer.me, який дозволяє складати інтерактивні робочі аркуші.

Приклади інтерактивних аркушів:

- «Наслідки науково-технічного прогресу» (<https://app.wizer.me/learn/VVPLY4>).
- «Пожежна безпека» (<https://app.wizer.me/preview/DO8NDG>).
- «Рівні, види та заходи безпеки» (<https://app.wizer.me/preview/26HT3P>).

Сервіс Padlet призначений для збереження, організації та спільної роботи з різним контентом у визначеному віртуальному просторі. Прикладом є віртуальна дошка «Друге життя побутових речей», де учні презентували створені власноруч вироби з відходів: <https://padlet.com/igrimach/1xuexk1hxokh11fh>.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ВЧИТЕЛІВ ПРЕДМЕТА «ЗАХИСТ УКРАЇНИ»

Одним із обов'язкових елементів державності України, атрибутом її самостійності, суверенітету є Збройні Сили. Вони виконують одну з найголовніших функцій держави – захисну. Готовність Збройних Сил України до виконання своїх функцій значною мірою залежить від їх особового складу, зокрема підготовленості юнаків і молоді до проходження строкової військової служби. Як зазначається в Конституції України (ст. 65) та Законі України «Про загальний військовий обов'язок і військову службу» – захист Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України, шанування її державних символів є обов'язком громадян України. Ефективне та якісне виконання молоддю цього громадського обов'язку можливе лише за наявності в неї початкових знань, умінь та навичок із загальновійськових дисциплін.

Відтепер учні шкіл вивчатимуть оновлений предмет «Захист України» замість «Захисту Вітчизни» відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 26 лютого 2020 року.

Метою навчального предмета «Захист України» є формування в учнівської молоді життєво необхідних знань, умінь і навичок щодо захисту України та дій в умовах надзвичайних ситуацій, а також системного уявлення про військово-патріотичне виховання як складову частину національно-патріотичного виховання. Провідним засобом реалізації вказаної мети є запровадження компетентнісного підходу в навчальний процес загальноосвітньої школи на основі ключових компетентностей як результату навчання.

Основною організаційною формою вивчення предмета «Захист України» в загальноосвітніх навчальних закладах усіх типів є урок, що проводиться вчителем згідно з календарно-тематичним плануванням та навчальним планом, складеними відповідно до навчальної програми.

Уроки предмета «Захист України» повинні мати практичну спрямованість. Психологічна підготовка учнівської молоді до захисту України здійснюється протягом усього викладання предмета.

Морально-психологічна підготовка здійснюється в ході навчання з метою формування морально-психологічної готовності та спроможності учнів виконувати покладені на них завдання, переборювати труднощі та небезпеку в надзвичайних ситуаціях, витримувати навантаження. Для цього на заняттях та тренуваннях учителями створюються належні умови. Вивчення цивільного захисту проводиться окремо у групах юнаків і дівчат.

Оцінювання учнів із предмета «Захист України» здійснюється відповідно до Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів.

Час виконання нормативів на загальну оцінку не впливає. Водночас оцінка за виконання нормативу не є домінуючою під час здійснення тематичного, семестрового чи річного оцінювання.

Джерела, актуальні під час дистанційного навчання:

1. Блог учителя фізичної культури та предмета «Захист України» Руссу Віктора Івановича з Миколаївської гімназії № 41 Миколаївської міської ради [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://tea4er1991.blogspot.com/p/blog-page_2.html?m=0.
2. Сайт викладача Комунального закладу «Козачолопанський ліцей» Дергачівської районної ради Харківської області Єфіменка Дмитра Миколайовича [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://haerua.wixsite.com/zahistvitchizni/dvd-disk>.
3. Група на Facebook «Захист України – шкільний предмет» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.facebook.com/groups/1527890114101641>.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ВЧИТЕЛІВ ПРЕДМЕТА «ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА»

Фізичне виховання відіграє значну роль у підготовці компетентної молоді людини, здатної успішно трудитися в різних галузях господарства і соціально-культурної сфери, захищати Батьківщину. Фізичне виховання – органічна складова системи освіти дітей, підлітків, юнаків, що сприяє формуванню всебічно духовно і фізично розвиненої людини, безпеці її життєдіяльності.

Основною метою предмета «Фізична культура» є набуття учнями досвіду навчально-пізнавальної, практичної і соціальної діяльності; формування стійкої мотивації, потреби у збереженні та зміцненні здоров'я, фізичного розвитку і фізичної підготовленості, у комплексному розвитку природних здібностей та моральних якостей; використання засобів фізичного виховання в забезпеченні здорового способу життя. Зазначена мета реалізується шляхом комплексного підходу до вирішення навчальних, оздоровчих, мотиваційних і виховних завдань:

- розширення рухового досвіду, вдосконалення навичок життєво необхідних рухових дій, використання їх у повсякденній та ігровій діяльності;
- удосконалення функціональних можливостей організму шляхом цілеспрямованого розвитку фізичних якостей та природних здібностей;
- формування загальних уявлень про фізичну культуру, її значення в житті людини, у збереженні, зміцненні здоров'я і фізичного розвитку, а також базових знань з історії та сьогодення Олімпійських ігор, олімпійського руху;
- виховання інтересу до використання фізичних вправ, як одного з головних чинників здорового способу життя;
- вироблення практичних навичок щодо самостійних занять фізичними вправами та проведення активного дозвілля;
- реалізація комунікативної функції фізичного виховання.

Головними завданнями предмета є:

- формування знань про здоров'я, здоровий спосіб життя, безпеку поведінки, взаємозв'язок організму людини із природним, техногенним і соціальним оточенням;
- розвиток мотивації ціннісного ставлення до власного здоров'я, удосконалення фізичних, психічних, соціальних і духовних його чинників;
- набуття власного досвіду зі збереження здоров'я з урахуванням фізичного стану;
- розгортання у повсякденному житті практичної діяльності задля збереження власного здоров'я та здоров'я інших людей;
- постійне мотивування учнів до засвоєння знань про здоров'я людини та потреби у веденні здорового способу життя.

Основною формою навчання та виховання, координуючим та інтеграційним компонентом усієї діяльності вчителя фізичної культури в загальноосвітньому навчальному закладі є урок. Особливості організації та проведення сучасного уроку фізичної культури визначаються державними програмами. За останні роки присвячено чимало праць дослідженню проблеми удосконалення нормативно-програмного забезпечення фізичного виховання школярів. Впроваджено в освітній процес закладів загальної середньої освіти нові програми для 1–4 класів, учнів 5–9 класів, учнів 10–11 класів. Удосконалення програмного забезпечення навчального предмета «Фізична культура» – один із головних шляхів покращення якості уроку.

Вимушене дистанційне навчання стало викликом для всіх учасників освітнього процесу: вчителів, учнів та батьків. Організувати якісне навчання з використанням цифрових технологій, надихати й мотивувати школярів, давати раду технічним проблемам виявилось зовсім не просто.

Для фахівців фізичної культури це досить складне завдання, тому що виконання фізичних вправ самостійно потребує неабияких психологічних та фізичних зусиль учнів.

Із метою залучення школярів до здорового способу життя, організації на уроках фізкультури нових видів спорту (петанк, фрізбі, workout, черлідінг, хортинг та інших) проведено Всеукраїнський проєкт «Junior Z» для вчителів фізичної культури «Онлайн-уроки з Junior Z».

Онлайн-уроки містять вправи, які відповідають різним варіативним модулям шкільної програми з фізичної культури. Усе це дозволяє вчителям моделювати процес фізичного виховання максимально наближено до їх календарних планів. За цим посиланням можна ознайомитись із 14 онлайн-уроками фізичної культури: youtube.com/channel/UCh_izXCN4_fP2OoRC-YoexQ?view_as=subscriber.

Міністерством цифрової трансформації відзнято для школярів освітній серіал із фізичної культури, що складається з 12 відеоуроків по 3–6 хвилин. Теми уроків фізкультури охоплюють присідання та випади, планку, згинання розгинання біг на одному місці, йогу, стрибки, прес, набивання м'яча та багато іншого. Вам продемонструють, як смартфон може стати мінітренером.

https://osvita.diia.gov.ua/courses/digital-fizra?fbclid=iwar08iqbhaqv7_wrbwtww9tdmq_dagptvm9dj1kl97__qm7lkjvntthove

МОППО на Facebook створено групу «MilitaryСпорт» для поширення нормативно-правової бази щодо викладання предмета «Фізична культура», відеоуроки з різних варіативних модулів, методичні рекомендації щодо викладання предмета фізична культура та інше.

<https://www.facebook.com/groups/160718535366694/?ref=bookmarks>

Навіть в умовах пандемії, маючи таку кількість ресурсів, можна виконувати фізичні вправи в домашніх умовах.

Також корисною є сторінка в Facebook Костюченко Ю. В., учителя фізичної культури Миколаївської ЗОШ І–ІІІ ступенів № 53 Миколаївської міської ради: <https://www.facebook.com/profile.php?id=100017231478609>.

РЕКОМЕНДАЦІ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ПЕДАГОГІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

ПРИКЛАДИ

успішних практик використання технологій дистанційного навчання під час карантину в закладах дошкільної освіти

У зв'язку із ситуацією, в якій опинилася Україна і весь світ, перед педагогами закладів дошкільної освіти та батьками вихованців постало питання як забезпечити дітям дошкільного віку освітній процес в умовах карантину. Адже карантин – це не канікули та не відпустка.

Із метою цілісного розвитку дитини, її фізичних, інтелектуальних і творчих здібностей шляхом виховання, навчання, соціалізації та формування необхідних життєвих навичок педагоги закладів дошкільної освіти в період карантину через COVID-19 здійснювали за бажанням батьків дистанційну роботу щодо всебічного розвитку малюків, використовуючи дистанційні форми навчання.

Старання педагогів не були марними, адже їх вихованці активно займалися, пізнавали нове та розвивалися. Батьки вихованців активно підтримували зворотній зв'язок із педагогами, надсилаючи фото та відео своїх малюків.

Педагоги закладів дошкільної освіти Миколаївської області мали змогу працювати з батьками та здобувачами дошкільної освіти в онлайн-режимі. Вихователі створювали сторінки для батьків та дітей. Із прикладами успішних практик використання технологій дистанційного спілкування під час карантину ознайомтеся на сайтах закладів дошкільної освіти за посиланнями.

Матеріали вихователів закладу дошкільної освіти № 2 «Ромашка» м. Южноукраїнська щодо організації роботи з батьками та дітьми: <http://romashka2.mk.ua/>.

У закладі дошкільної освіти № 6 «Світлячок» у зручній для батьків час проводились онлайн-заняття з розвитку логіко-математичних здібностей дітей старшого дошкільного віку (<https://yuzhsvitlyachok.wixsite.com/dnz-6-svitlyachok>).

Для ознайомлення з навколишнім світом та виховання бережного ставлення до природи вихователі старшої групи знімали відеокліпи, а також розробляли сторінки для батьків та дітей «Цікавинки від Світлани Миколаївни». Робота полягала у проведенні майстер-класів типу «Як Світлана Миколаївна паску пекла»; «Веселковий весняний вернісаж»; «Розмалюємо писанку» (<https://yuzhsvitlyachok.wixsite.com/dnz-6-svitlyachok>).

Найпоширенішою практикою дистанційної роботи педагогічного колективу КЗ ЦРД «Гармонія» м. Южноукраїнська є формування в соціальній мережі Viber групи для батьків та надання рекомендацій щодо здійснення освітньої роботи за окремими темами програми «Дитина», посилань на сторінки з розвиваючими завданнями, аудіоказками, піснями, поробками, фізичними вправами, надсилання відеороликів за темами занять. Сайт ЦРД «Гармонія»: <http://garmoniya.mk.ua/crd-garmoniya.html>

Для педагогічної просвіти батьків на персональних сайтах закладів дошкільної освіти створено сторінку «Батьківський порадник» (<http://dnzkazka.mk.ua/Site/index/mm86/index>), на якій розміщувалися пізнавальні статті, поради, інформаційні ролики та буклети (заклад дошкільної освіти № 8 «Казка» м. Южноукраїнська).

Проведено відеозаняття для батьків та дітей під рубрикою «Об'єднуємо зусилля педагогів і батьків» (заклад дошкільної освіти № 68 м. Миколаєва). Відеоролик із

фізичної культури, рекомендації для батьків, підготовлені інструктором із фізичної виховання Ковальчук Ю. В., можна переглянути за посиланням: <https://www.facebook.com/dzaklad68/>.

Відеоролик із музичного виховання спрямований на:

- збагачення музичного досвіду дітей, виховання любові до музики;
- розвиток творчих здібностей дошкільнят, підготовлений музичним керівником Павловою О. Ю. (<https://www.facebook.com/dzaklad68/>).

Змістовний флешмоб організували під час карантину «Як же мені добре з тобою» (у рамках щорічного загальносадового фестивалю «Прості-Батьки-Діти-Творчість»). Принцип флешмобу досить простий: кожен день батьки-учасники за бажанням викладають в Viber групу відео або фото на тему «Як же мені добре з тобою». Із відеоматеріалами флешмобу ви можете ознайомитись за посиланням: <https://www.facebook.com/dzaklad68/>.

До святкування «Дня Землі» для батьків та дітей середнього та старшого дошкільного віку підготовлено цікаве заняття «Мій дім – моя земля» вихователями закладу дошкільної освіти № 64 м. Миколаєва:

<https://www.facebook.com/zdobarvinok64niko/videos/827223947785195/>.

Педагоги, батьки та діти в онлайн-режимі організували виставку спільних поробок до Великодня. Дошкільнята, хоч і були на карантині, але з великою радістю брали активну участь у ній. Яскравим підтвердженням є чудові світлини, що розміщені на сайті закладу дошкільної освіти № 64 «Барвінок»: <http://dnz64barvinok.blogspot.com/>.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ІНТЕРНАТНИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

Шановні колеги, вам завжди доводиться працювати в особливих умовах, адже ви опікуєтеся навчанням і вихованням дітей з особливими освітніми потребами. Та життя підкидає нам усе нові випробування, до яких ви мусите бути готовими. В умовах карантину вам потрібно вміло організувати якісний освітній процес у школах-інтернатах, але в дистанційному режимі. Для цього ви маєте самі багато вчитися і не забувати, що «постійно вчитися самим, щоб краще вчити інших» – завжди актуальний вислів. І будь-яка ситуація, подібна пандемії, не повинна впливати на освітній процес, а навпаки – допомагати нам згуртуватися, об'єднуватися, мобілізуватися для продовження навчання і виховання наших дітей дистанційно.

Дистанційне навчання, звичайно, складне і, на мою думку, не зовсім ефективне, але і в ньому ми знайдемо певні переваги. В учнів сформується вміння самостійно навчатися та швидко реагувати під час вирішення ситуативних задач чи то проблем, а учителі вироблятимуть здатність знаходити нові підходи до вирішення професійних завдань у середовищі дітей з особливими освітніми потребами, навчатися відстоювати власні стратегії професійної діяльності в роботі з дітьми інтернатного закладу освіти.

Рекомендації для вихователів

Шановні вихователі інтернатних закладів освіти! Вам потрібно постійно тримати зв'язок зі своїми вихованцями та їх батьками, особливо в умовах дистанційного режиму. Сьогодні у вас є можливість втілити всі свої реальні і нереальні ідеї через такі інтернет-ресурси, як Viber, Facebook, Instagram, Zoom, Kahoot та інші. Озирніться навколо! Літо рясніє різними фарбами, все розквітає.

Отже, перша можлива ідея – організація раптівки «Квіткове поле». Часто подорожуючи, батьки і діти люблять робити світлини. Тож нехай це будуть світлини тематичні:

- «Медово пахне гречка» (фото сімей, дітей у гречаному полі і так за кожною тематикою).
- «Ви чуєте, як липа шелестить».
- «Соняхи розквітли».
- «Рапсодія душі».
- «Макове розмаїття»
- «Трояндовий танок» тощо.

Щоб організувати раптівку, вихователю потрібно виконати певні дії:

1. Указати назву і тему заходу.
2. Визначити мету заходу.
3. Спланувати етапи проведення, вказавши дати і терміни.
4. Визначитися, через який інтернет-ресурс ви будете комунікувати з учнями.
5. Надіслати запрошення учням і батькам свого класу через онлайн-комунікації.
6. Організувати спілкування в дистанційному режимі. Запропонувати свою ідею, вислухати міркування та пропозиції учнів.
7. Дати конкретне завдання: *кількість фото, формат фото, підписи під фото, термін подачі фото тощо.*
8. Наголосити про бережливе ставлення до природи!

9. Домовитися про дні та години консультування, систематизації матеріалів тощо.
10. Визначити очікування.
11. Підбити підсумки.
12. Організувати фотовиставку, наприклад, до Дня Знань.
13. Відправити через інтернет-ресурси подяки батькам учнів за підтримку в організації раптівки.
14. Не забувайте робити скріншоти під час онлайн-спілкування. Поповнюйте свою методичну скарбничку.

У дистанційному режимі ви зможете організувати проведення батьківських зборів, годин спілкування та інформації, а також віртуальних подорожей Україною, Європою чи світом.

Що потрібно зробити вчителю для ефективності дистанційного навчання: практичні поради

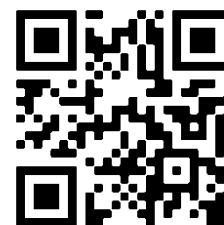
1. Забезпечити робоче місце учня відповідно до вимог, урахувавши нозології дитини, стан її здоров'я, можливості тощо.
2. Розповісти дитині та її батькам про можливості дистанційного навчання та про зміни в навчальному плані (а такі матимуть місце, бо не всі теми можна розглядати дистанційно).
3. Якщо на занятті присутні батьки дитини, то вчитель чітко має визначити їх функції і повідомити про це учня.
4. Батьки можуть виконувати роботу разом із дитиною, а не замість неї.
5. Батьки не повинні відповідати на запитання замість дітей.
6. Попросіть батьків зробити для дітей сигнальні картки. Наприклад, зелену долоньку і червону долоньку. Зеленою діти відповідатимуть «так», а червоною – «ні» (або інші атрибути відповідно до теми уроку і можливостей дітей).
7. Разом із батьками навчіть дітей ставити лайки та робити певні жести, щоб зекономити час та зрозуміти відповіді дітей. Наприклад, кивнути головою, плеснути в долоні тощо.
8. Учитель має вірити у свої власні можливості та можливості дитини, позитивні результати обов'язково будуть.
9. Заняття розпочинати доброзичливо. Через монітор передавати посмішку, щоб краще налаштувати учнів на роботу.
10. Щоб не відволікатися від роботи з учнем, відповіді на запитання батьків організуйте через листування в чаті.
11. Не забувайте вимикати мікрофони в учнів, коли говорить учитель.
12. Під час опитування називайте ім'я конкретної дитини і ставте конкретне запитання.
13. Якщо на занятті діти незрячі, учитель має всі рухові дії проговорювати вголос чітко і виразно.
14. Використовуйте тільки зрозумілі дітям слова і терміни. Уникайте нових виразів тощо.
15. Мотивуйте дітей до виконання завдань.
16. Не зупиняйтесь на досягнутому. Змінюйте підходи до занять та вдосконалюйтесь самі. Усе у вас вийде!
17. Пам'ятайте, що ви для учнів є авторитетом. Ваше слово для них важливе і завжди допоможе в цьому складному реальному світі.

Будьте щирими з учнями і все у вас буде добре!

Корисні посилання для вихователів інтернатних закладів освіти

Для поглиблення знань з організації дистанційного навчання учнів скористайтеся такими сайтами:

1. Добірка віртуальних подорожей та екскурсій [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://veterdoit.com/podorozhi-na-dyvani-dobirka-onlayn-vystavok-ekskursiy>.
2. Центр освіти «ОПТИМА» Дистанційна загальноосвітня школа (1–11 класи) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://optima.school/>.
3. Навчання з дому [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://teachfromhome.google/intl/uk>.
4. Освітній портал «Педагогічна преса» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://pedpresa.ua/201392-yak-organizuvaty-dystantsijne-navchannya-pid-chas-karantynu.html>.
5. Посібник «Організація дистанційного навчання в школі», методичні рекомендації (схвалено МОН України, лист ІМЗО № 22.1/12-Г-372) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://mon.gov.ua/ua/news/oglyad-platform-ta-instrumentiv-distancijnogo-navchannya-rekomendaciyi-dlya-organizaciyi-distancijki-u-shkoli-go-smart-osvita-ta-mon-pidgotuvali-posibnik>.
6. На урок [Електронний ресурс]. – Режим доступу : info@naurok.com.ua.
7. Вебінар «Ігрові методики для розвитку мовлення» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://vseosvita.ua/webinar/igrovi-metodiki-dla-rozvitku-movlenna->
8. Вебінар «Роль казки у навчанні та вихованні дитини» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://vseosvita.ua/webinar/rol-kazki-u-rozvitku-ta-vihovanni-ditini-doskilynogo-viku-trvz-instrumenti->
9. Вебінар «Розвиток мислення та пам'яті за допомогою мнемотехніки» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.youtube.com/watch?v=1FikKyqO0YE>.
10. Вебінар «Організація ігор і вправ, спрямованих на розвиток навичок спілкування» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://vseosvita.ua/webinar/organizacia-igor-i-vprav-spramovanih-na-rozvitok-navicok-spilkuвання-u-ditej-metodika-plasticnogo-dzerkala->
11. Вебінар «Хто вони: діти з особливими освітніми потребами?» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://vseosvita.ua/webinar/hto-voni-diti-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebami->
12. Вебінар «Емоційний інтелект. Практикум» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://vseosvita.ua/webinar/emocijnij-intelekt-praktikum->
13. Вебінар «Можливості роботи з емоційними станами дитини за допомогою методики «Акварелі моєї душі» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://vseosvita.ua/webinar/mozlivosti-roboti-z-emocijnimi-stanami-ditini-za-dopomogou-proektivnoi-metodiki-akvareli-moei-dusi->
14. Вебінар «Лепбук у роботі вихователів та вчителів початкової школи» та інші [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://naurok.com.ua/webinar/lepbuk-u-roboti-vihovateliv-ta-vчителiv-pochatkovo-shkoliv->

Дистанційне навчання – це навчання на основі цифрових технологій, що відбувається за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу.

У 2020 році педагоги інтернатних закладах освіти вимушено перевели освітній процес у дистанційний формат. Але дистанційне навчання потребує забезпечення постійної комунікації та зворотного зв'язку всіх учасників навчання. Учителі мають пояснювати навчальний матеріал за допомогою цифрових технологій, контролювати виконання завдань та допомагати в їх розв'язанні, а вихователі – проводити виховну

діяльність, здійснювати онлайн-контроль виконаних школярами робіт, розміщувати завдання у групі, підтримувати онлайн-зв'язок з учителями та батьками, що не завжди можливо через відсутність доступу до мережі Інтернет в окремих учнів та контролю з боку батьків.

Приклади успішних практик використання технологій дистанційного навчання під час карантину в інтернатних закладах освіти

Під час дистанційного навчання учителі комунального закладу «Загальноосвітня школа-інтернат I–III ступенів – центр загальної і профільної освіти та комплексної реабілітації» обрали для спілкування та навчання дітей кілька технологій дистанційного навчання.

Учитель української мови та літератури Наумова Анна Андріївна у період дистанційного навчання використовувала платформу Google Classroom. Під час роботи над розділом «Образне слово поетичного модернізму» в 10-му класі на платформі Classroom були розміщені матеріали для вивчення творчості Лесі Українки, Миколи Вороного та Олександра Олеся (відеоматеріали, презентації, аудіокниги, посилання на YouTube). Для відео уроків використовувала Zoom. Для перевірки знань, особливо текстів, зручно користуватися Google Формою Blank Quiz («Незакінчені речення»). Учнім цікаво проходити тестування в різних формах. Десятикласники активно працювали, коментували відповіді один одного, ставили питання та вносили свої пропозиції щодо зручності навчання. Посилання на курс: <https://classroom.google.com/w/NTU3MzQyNDkyNDha/t/all>.

Учителями Мішково-Погорілівської загальноосвітньої санаторної школи-інтернату I–III ступенів проведена така робота:

1. Розроблено індивідуальний план роботи під час карантину.
2. Проведено аналіз платформ для організації дистанційного навчання, обрано доступну та зручну платформу для використання в роботі, а саме Google Classroom. Усі учителі школи-інтернату створили власні дистанційні класи, додали учнів і систематично працювали відповідно до розкладу навчальних занять.
3. Невід'ємною складовою освітнього процесу стало проведення онлайн-занять у Zoom.
4. Проводилися регулярні онлайн-консультації з використанням сервісів та додатків Viber, Telegram.
5. Для організації навчальної та виховної роботи в початковій школі паралельно застосовувалась віртуальна дошка Padlet.

Змістовне наповнення онлайн-занять забезпечено завдяки авторським розробкам, а також загальнодоступним сервісам:

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Напрямок роботи	Теми і сайти, які використано вчителем (вихователем)
1.	Гайдамака Тетяна Юріївна (вихователь 1-Б класу)	Виховна робота	https://vseosvita.ua/ https://naurok.com.ua/ https://svitdovkola.org/start https://learningapps.org/ https://mamabook.com.ua/ https://zatyshok.net.ua/dlia-ditey/
2.	Павленко Оксана Володимирівна (вихователь 2-А класу)	Виховна робота	https://childdevelop.com.ua/ – унікальні завдання для розумних дітей. http://sonchko.pp.ua/ – відеопроект «З любов'ю до дітей. Мультфільми онлайн» http://www.megaznaika.com.ua/ – Мегазнайка. Сайт для дітей та батьків, для вчителів

			<p>початкових класів та вихователів дитячих садків.</p> <p>http://levko.info/ – сайт для дітей та батьків, що пропонує великий вибір ігор, лічилок, загадок, віршів, казок, аудіо та відео матеріалів, поради з рукоділля, розмальовки, найпростіші кулінарні рецепти для малечі та сценарії дитячих свят.</p> <p>https://www.jigsawplanet.com/ – сайт створення і збирання пазлів.</p> <p>https://learningapps.org/index.php?overview&s=&category=0&toolstufestart=0&stufestend=1=& – сайт з інтерактивними іграми для дітей.</p> <p>https://www.facebook.com/groups/nushMS/ – НУШ (НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА): методична скринька для вчителів.</p> <p>https://www.facebook.com/groups/v4itelska.dopomoga/ – «Допомога вчителю завжди». Загальнодоступна група для вчителів.</p> <p>https://www.facebook.com/groups/1881351948554827 – «Класна робота». Загальнодоступна група для вчителів.</p> <p>https://www.facebook.com/groups/teacherssmarthive – «Розумний вулик». Загальнодоступна група для вчителів і вихователів</p>
3.	Гінкул Віктор Сергійович (учитель історії та правознавства)	Навчальна робота	<p>http://histography.io/ – сайт, на якому наочно представлена інформація щодо хронології розвитку історично значимих подій для людства від часу утворення Землі до сучасності.</p> <p>https://www.historypin.org/en/ – Інтерактивний віртуальний всесвітній музей.</p> <p>https://www.youtube.com/playlist?list=PLNH1pbN2c0aQy8_QyJMFqV_VUTXboh8DN – цикл із 183 серій анімованих фільмів, які присвячені важливим подіям та знаковим постатям в історії України</p> <p>http://history.org.ua/uk – Інститут історії Національної Академії наук України</p> <p>https://www.novadoba.org.ua/ – Всеукраїнська асоціація «Нова доба» навчальні і методичні розробки</p> <p>http://izbornyk.org.ua – електронна бібліотека з історії України IX – XVIII ст. Першоджерела та інтерпретації.</p> <p>http://rebus1.com/ua/index.php?item=rebus_generator&enter=1 – генератор ребусів</p> <p>http://puzzlecup.com/crossword-ru/ – кросворди власноруч</p> <p>http://learningapps.org – створення дидактичних завдань (вікторини, кросворди, таблиці)</p>

4.	Іванова Тетяна Сергіївна (учитель математики)	Навчальна робота	Відсотки – http://vshkole.com/5-klass/videouroki Ділення на десятковий дріб – https://www.youtube.com/watch?v=lACXYyAYlZk Середнє арифметичне. Середнє значення величини – Навчаємося вдома. Математика 5 кл. https://www.youtube.com/watch?v=V4WLUDPFSS0 Тест. Натуральні числа – Onlinetestpad.com/ua https://onlinetestpad.com/ua/test/345540-samostijna-robota-z-temi-naturalni-chisla-ta-dii-z-nimi-5-klas Усний рахунок – Learningapps.org . https://learningapps.org/9478917 Повторення. Задачі на відсотки – Onlinetestpad.com/ua https://onlinetestpad.com/ua/test/322972-zadachi-na-vidsotk Цікава математика. Кросворд. – Onlinetestpad.com/ua https://onlinetestpad.com/ua/crosswordview/94779-cikava-matematika . Всеукраїнська школа-онлайн: https://www.youtube.com/watch?v=xMpfXedcjf Повторення. Розкриття дужок – Learningapps.org https://learningapps.org/10111548
5.	Дригула Вікторія Петрівна (учитель англійської мови)	Навчальна робота (мовленнєвий розвиток, мовна освіта)	Теми: «Твої уподобання», «Періодичні видання», «Світ природи», «Мoje місто – мій дім»: https://naurok.com.ua/biblioteka/angliyska-mova
6.	Ворчакова Тамара Михайлівна (учитель фізики)	Навчальна робота	http://vstup.kpi.kharkov.ua/pidgotovche-viddilennia/stem-laboratoriia-science-is-fun/ https://drive.google.com/file/d/1sEcatscgs27UHb2y7U9T0IBmwkoN08gl/view https://phet.colorado.edu/sims/html/masses-and-springs/latest/masses-and-springs_en.html https://www.youtube.com/watch?v=yiuFZiit6Yo http://www.virtulab.net https://www.fizikanova.com.ua/pidrucniki-nova-programa/pidrucniki-fizika-10-klas-nova-programa
7.	Захарова Любов Сергіївна (учитель інформатики)	Навчальна робота	http://itknyga.com.ua https://www.jigsawplanet.com/?rc=search&q=ИНФОРМАТИКА https://testinform.in.ua/category/5klas/5kl-tema1/ https://www.tinkercad.com https://etreniki.ru http://www.wildwebwoods.org/popup.php?lang=ua https://www.youtube.com/channel/UC0EeJSBmukivF7ac4RPucEw http://teach-inf.at.ua

РЕКОМЕНДАЦІ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Важливим чинником створення сучасного освітнього середовища в позашкільлі є дистанційна робота. Позашкільна освіта – база для розвитку особистості та підґрунтя для включення дитини в соціокультурну практику. Адже вона дає можливість школярам знайти заняття собі до душі, зробити щось корисне, відчути свою значущість.

Дистанційна позашкільна робота з вихованцями стала викликом для керівників гуртків. Онлайн-зустрічі унеможливають проведення групових занять у численних колективах хореографічного, фольклорного, театрального, інструментального та вокального жанрів, гуртках образотворчого та декоративно-ужиткового мистецтва.

Для підвищення методичного рівня педагогів-позашкільників пропонуємо навчання на освітянських платформах Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, «На урок», «Акваторія», «Всеосвіта», «Прометеус», «Педрода», «Освіторія», «Освіта.ua», цифрове видавництво MCFR, «Учительський журнал on-Line» та інших.

Корисні посилання:

- Дистанційне навчання в позашкільному закладі освіти. Скарбничка корисних посилань: <https://osvita.if.ua/data/pages/1444/e87016417caacff3ab53ad0d3cec1ca6.pdf>.
- Сервіси для організації дистанційного навчання: <https://nus.org.ua/articles/chotyry-servisy-yaki-dopomozhut-organizuvaty-dystantsijne-navchannya/>.
- Каталог інтернет-ресурсів зі STEM-освіти: <https://vberz-osvita.gov.ua/news/10-20-00-14-05-2020/>.

Наголошуємо, що для дієвої організації освітньої діяльності в дистанційному режимі закладам позашкільної освіти варто використовувати свої офіційні сайти, створюючи окремі розділи.

Пропонуємо ознайомитись із досвідом упровадження дистанційної позашкільної освіти Миколаївщини.

Кожен заклад позашкільної освіти колегіально обирає ту чи іншу форму комунікації, зважаючи на технічні можливості як педагогів, так і дітей; доступність до мережі Інтернет, специфіку напрямів роботи гуртків тощо. Керівникам гуртків у короткі терміни довелося визначатися з вибором платформи, проводити пробні заняття з колегами, щоб збудувати чіткий алгоритм дій: скласти план заняття, створити групи вихованців у зручному для себе онлайн-просторі.

Адміністрацією Обласного будинку художньої творчості Миколаївської обласної ради проведено опитування серед педагогів-позашкільників на тему «Особистий досвід упровадження дистанційної позашкільної освіти». За результатами опитування, найдоступнішими і найлегшими засобами зв'язку з вихованцями є такі ресурси: Viber, WhatsApp, Telegram, Instagram, Diskord, Google Duo, LearningApp. Налагодили зворотній зв'язок із дітьми за допомогою соціальних мереж Facebook та Edmodo, в яких педагоги створили групи для дітей та батьків.

Для організації онлайн-конференцій та відеозв'язку вчителі використовували сервіси Zoom, Microsoft Teams, Google Meet, Skype, що дозволило одночасно охопити велику кількість вихованців і спостерігати за процесом виконання завдань.

Платформа Google Classroom є засобом спілкування між адміністрацією та педагогами, педагогами та вихованцями, керівниками гуртків та батьками.

Відділи організаційно-масової роботи створили низку онлайн-вікторин, конкурсів та онлайн-змагань. Культурні організатори відзняли серію ігор, руханок, привітань на допомогу онлайн-спілкуванню педагогів із вихованцями, мотивуючі відеоролики, в яких розкриваються важливі соціальні теми сьогодення: «Залишайся вдома», «Вдягай маску», «Ми разом», «Мий до дір».

Організатори дозволя логічно використали інформаційні технології для відзначення знаменних дат та подій: привітали з Великоднем, Всесвітнім днем Землі, запустили челендж до Дня пам'яті та примирення і 75-ї річниці Перемоги над нацизмом у Другій світовій війні (1939–1945 років) тощо.

Талановиті та обдаровані діти брали участь у дистанційних регіональних, усеукраїнських та міжнародних масових заходах.

Організовано проект «Творчий пазл позашкільля Миколаївщини», метою якого є обмін досвідом серед закладів позашкільної освіти Миколаївської області. Учасники презентували свої напрацювання і заходи до Міжнародного дня захисту дітей у різних формах (відео-, фото-, аудіо-, графічна, текстова інформація тощо), що можна переглянути на сторінці проекту. Усього зареєструвались 50 учасників, серед яких заклади позашкільної освіти, гуртки та студії. Після завершення проекту всі отримали сертифікати за участь.

Дистанційною роботою протягом карантину охоплено понад 900 здобувачів освіти обласного Будинку художньої творчості Миколаївської обласної ради.

1. Робота креативної групи обласного Будинку художньої творчості Миколаївської обласної ради:

<https://www.facebook.com/groups/krainatvorchosti/permalink/164220678230058/>.

2. Будинок творчості школярів та юнацтва Братської районної ради Миколаївської області:

<https://www.facebook.com/groups/351755208659960/permalink/847191262449683/>.

3. Миколаївський державний Будинок художньої творчості:

Флешмоб «Зроби маску разом із нами»
https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=1517642028404272&id=100004754678611;

Флешмоб «Я можу все». Ми читаємо вірш
https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=1516529371848871&id=100004754678611.

4. Будинок творчості школярів Арбузинської селищної ради Миколаївської області:

https://www.facebook.com/groups/1557711904542909/permalink/2522418314738925/?notif_id=1588012879874781&notif_t=video_processed.

5. Громадською організацією «Миколаївська обласна організація лідерів молодіжного самоврядування «Молодь – майбутнє нації», створеною вихованцями гуртка «Відповідальне лідерство – шлях до успіху» обласного Будинку художньої творчості Миколаївської обласної ради, проведено значну, зовсім «недителячу», організаційну роботу, про що свідчить інформація на найпопулярнішому у світі відеохостингу YouTube:

1. Допомога лікарям Первомайської станції швидкої медичної допомоги (короткий опис: *«Карети швидкої медичної допомоги Первомайська виїжджають на виклики, нещасні випадки, ДТП, травми, отруєння не лише по місту Первомайськ, а й по Арбузинському, Врадіївському, Кривоозерському та Первомайському районах. 15 бригад станції швидкої медичної допомоги розраховані на 160 000 населення північного регіону Миколаївщини. У середньому на добу за зміну здійснюється 9 викликів»*):

<https://www.youtube.com/watch?v=TZG1QQoJS6g;>

https://www.youtube.com/watch?v=Hw_RoZGAgF0;
[https://www.youtube.com/watch?v=NsrBB9A2ByQ.](https://www.youtube.com/watch?v=NsrBB9A2ByQ)

2. Допомога лікарям комунального некомерційного підприємства «Первомайська центральна районна лікарня» Первомайської районної ради Миколаївської області – інфекційний шпиталь:

[https://www.youtube.com/watch?v=DhMij3wqsMQ&t=17s.](https://www.youtube.com/watch?v=DhMij3wqsMQ&t=17s)

3. Розповсюдження продуктивних наборів серед 70 самотніх людей похилого віку, багатодітних родин та матерей-одиначок до Великодня:

[https://www.youtube.com/watch?v=vOWDSNsJPwo.](https://www.youtube.com/watch?v=vOWDSNsJPwo)

Публікації на Facebook:

[https://www.facebook.com/2372439812981976/posts/3150519235174026/.](https://www.facebook.com/2372439812981976/posts/3150519235174026/)

Палац творчості учнів м. Миколаєва ефективно застосовує дистанційну форму роботи, зокрема, під час онлайн-занять у Школі майбутнього гуртківця (Ковальчук Г. Б., завідувач відділом технічної творчості, туризму та краєзнавства, педагог предмета «Логіка») Педагогами підготовлено серію відеоуроків за темами згідно з програмами. Щодо матеріалів, ресурсів та інструментів, за допомогою яких позашкільники готували наповнення відеоуроків, своєчасно допомогли заняття на курсах підвищення кваліфікації керівників краєзнавчих та еколого-натуралістичних гуртків.

У програмі «Логіка» Школи майбутнього гуртківця є тема «Ребуси». Зручно застосовувати сервіс Генератор ребусів.

<https://www.youtube.com/watch?v=13qIUz4ZifQ&t=4s;>

[https://www.youtube.com/watch?v=cSq_4pdVVHE&t=3s.](https://www.youtube.com/watch?v=cSq_4pdVVHE&t=3s)

Ефективно створювати та використовувати вправи за допомогою сервісу LearningApps. Різноманітні завдання з математики, логіки, а також з інших предметів, наприклад:

<https://learningapps.org/6399202;>

[https://learningapps.org/6383877.](https://learningapps.org/6383877)

Також корисним є використання для оформлення різноманітних заставок, фонів для завдань «Генератор хмаринки слів»:

https://www.youtube.com/watch?v=IPpEvf_cPc8

Наприклад:

Часто застосовують у роботі інструмент «Ножиці» та сервіс Google Фото.

Педагоги відділу технічної творчості, туризму та краєзнавства Палацу творчості учнів м. Миколаєва використовують ресурс Google Earth, що дає можливість помандрувати світом віртуально.

Готові відеоуроки розміщено на YouTube та на сайті Палацу творчості учнів:

- http://ndtu.mk.ua/publ/orgmassovyj_otdel/shbk_ladoshka/8
- <https://drive.google.com/file/d/1cIUzApiPwudYHFgf45bbHm7dXLgJ4zOW/view?usp=sharing>
- https://drive.google.com/file/d/1Vklqe4muOsR5SZPKDqSYrT5bWWd1_bmb/view?usp=sharing
- https://drive.google.com/file/d/1HWO10_Uxjw1wB3I68Mu-06pMcC6b1VG6/view?usp=sharing

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ВИХОВНОЇ РОБОТИ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Виховна робота – це той аспект формування особистості дитини, який просто не можна відтермінувати. Учнівська молодь має навчитись у цей непростий час проявляти себе, взявши за основу справжні загальнолюдські цінності. Наші учні підсвідомо розуміють, що світ змінюється. Класні керівники і вчителі початкової школи чудово знають усі нюанси організації виховної роботи: нерідко відсутність зацікавленості з боку учнів, недостатня мотивація та розпорошення їхньої уваги. А формат дистанційного навчання тільки додає нових запитань!

Чи можлива виховна робота в дистанційному режимі?

Практика показала, що можлива. Карантин не може стати перепоною для проведення класних годин, позакласних тематичних заходів, які допоможуть учням сформувати ціннісні орієнтири.

Години спілкування в онлайн-режимі, запис привітань, обговорення відеороликів, електронні ігри, індивідуальна переписка в чаті, онлайн-квести, робота з інтерактивними тренажерами і тестами, онлайн-марафони, супровід школярів, які не працюють дистанційно... І це тільки частина роботи, яку може проводити класний керівник у дистанційному режимі.

Ми вже мали змогу побачити приклади такої діяльності серед шкільних спільнот – челенджі на підтримку медиків, благодійні онлайн-проекти. За теперішніх умов важливою є активізація зусиль із підвищення духовного рівня учнівської молоді, формування в неї стійкої системи глибоких морально-духовних цінностей, оскільки саме вони складають основу мотиваційної сфери як особистості, так і суспільства в цілому. Із метою формування в дітей справжніх людських цінностей, реалізації онлайн-проектів, годин спілкування в режимі онлайн пропонуємо скористатись такими інструментами: Zoom, Google Classroom, Classtime, Kahoot. Сучасні цифрові технології такі, як соціальні мережі, віртуальні дошки урізноманітнюють взаємодію з учнями. Під час дистанційної виховної роботи педагоги обирали зручну для себе форму, наприклад: конференції в Zoom, спілкування у Viber, перегляд відеороликів в YouTube, організація онлайн-марафону в Facebook, онлайн-опитування. Незабаром новий 2020–2021 навчальний рік і нам, педагогам-виховникам, необхідно зробити акцент на основних аспектах моделювання наскрізного виховного процесу, спрямованого на формування системи цінностей школярів, їх особистісної життєвої позиції як громадянина і патріота своєї держави. Вдалими форматами дистанційної виховної роботи з національно-патріотичного виховання можуть стати:

- **Проекти та презентації** з використанням мультимедійних технологій. Запропонуйте учням створити власну пізнавальну презентацію на тему: «Як бути патріотом, не виходячи з дому», «Корисне для збереження власного здоров'я» тощо.
- **Віртуальне відвідування музеїв.** На офіційних сайтах майже кожного обласного музею є функція віртуальних відвідувань. Порадьте учням знайти цікавий матеріал і обговоріть побачене.
- **Індивідуальні та групові онлайн-квести:**
- Інтерв'ю. Можна взяти інтерв'ю у членів своєї родини, наприклад «Моє найулюбленіше місце на Миколаївщині», або в когось із краєзнавців у прямому ефірі під час конференції в Zoom.

- **Вікторини** за допомогою ресурсів Viber або Kahoot. Можна заздалегідь пропонувати тему вікторини для попередньої підготовки.
- **Участь у загальнооміських та інших проєктах.** Наприклад, більшість закладів освіти Миколаївщини приєдналися до флешмобу «Поступь победы», присвяченому 75-річчю Великої Перемоги, який започаткувала молодіжна творча команда Палацу творчості учнів міста Миколаєва. Студенти Української академії лідерства запустили онлайн-проєкт «Ефективний підліток XXI століття», мета якого активізувати молодь бути продуктивними і пізнавати світ по-новому.

Важливою залишається дистанційна підтримка правовиховної роботи. Правове виховання потрібно будувати не тільки на формуванні правової культури дітей шляхом накопичення правових знань, але й на правових переконаннях, навичках правомірної поведінки. Виховну роботу треба спрямувати на підвищення рівня правової освіченості учня та вміння застосувати отримані знання у тій чи іншій життєвій ситуації, виховання почуття особистої гідності; віри у власні сили, поваги до себе та інших людей; усвідомлення гордості за свою сім'ю, рід, народ, державу, націю. Для глибшого та досконалішого здобуття правових знань радимо освітянам у нинішніх умовах заохочувати до співпраці в режимі онлайн працівників регіонального центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги в Миколаївській області, юристів, працівників поліції тощо. На жаль, дистанційна освіта може бути небезпечною для тих, хто страждає від домашнього насильства. У той час, коли вся родина постійно перебуває вдома, проблеми можуть загострюватися, а кількість випадків насильства – збільшуватися. Тому радимо частіше дистанційно комунікувати з «проблемними» учнями! Нагадуємо, що Національна дитяча «гаряча лінія», що працює у Центрі «Ла Страда-Україна» і приймає у середньому 100 дитячих дзвінків на день, відтепер має також короткий мобільний номер – 772, стаціонарний номер – 0 800 500 225.

Для змістовної організації виховної роботи пропонуємо використовувати обласну програму розвитку цілісної особистості «Покоління успішних», що апробована у п'яти закладах загальної середньої освіти Миколаївської області та рекомендована до впровадження з правом адаптації відповідно до особливостей класу і школи (режим доступу:

https://drive.google.com/file/d/1kF9XUVAceJrsrqRuTtUaoDgOcO4WLh_b/view?usp=sharing).

Нагадуємо, що науковцями Інституту проблем виховання НАПН України за участю наукових працівників Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» під керівництвом академіка, доктора психологічних наук Івана Дмитровича Бега розроблено програму «Нова українська школа» у поступі до цінностей, яка допоможе класному керівнику, вихователю, адміністрації закладів освіти осмислити сучасні виклики виховання та його головні засади, базові моральні цінності сучасного виховання, з обов'язковим урахуванням вікових особливостей учнів. Режим доступу: <https://ipv.org.ua/prohrama-nova-ukrainska-shkola/>.

Для набуття практичних життєвих навичок й компетентностей громадською організацією «Інтеграція і розвиток» розроблений наскрізний інтегрований курс «Культура добросусідства», що рекомендований для впровадження Міністерством освіти і науки України (лист МОН України від 28.01.2019 № 1/9-45) та може вдало використовуватись у рамках виховної роботи з учнями 5–11 класів і класоводами початкової школи. Режим доступу: <https://docs.google.com/document/d/1IZPrBJXcgtIUbghwhqfjVxx-EQfYDva6IE5lQuIey2M4/edit>.

Пропонуємо ознайомитись із цікавими практиками організації виховної роботи в дистанційному режимі в закладах загальної середньої освіти Миколаївської області.

У Миколаївському класичному ліцеї Миколаївської міської ради виховні заходи відбувалися на платформі G Suite for Education, яка включає безкоштовні хмарні інструменти. До доступних сервісів належать додатки для відправки повідомлень і спільної роботи такі, як Gmail, Google Диск, Календар і Клас. Ця платформа є закритим освітнім середовищем для учнів та педагогів ліцею. Тут створений курс «Територія творчості», де розміщені цікаві пропозиції. Спочатку з учнівським самоврядуванням у Viber проведено обговорення питань організації. Роботи надсилались на курс, а потім розміщувались на сторінці ліцею у Facebook та Instagram.

Форми виховної роботи:

«Розважайся та розвивайся» – психологічні ігри та арт-терапія.

Челендж для класних колективів «Наше життя на карантині»

Профорієнтаційна робота:

У челенджі для аніматорів «Сам собі режисер» запропоновані теми: «Турбуйся про здоров'я» (коротке відео фізичних вправ), «Мої враження від карантину», кулінарне відео «Сніданок від Ольги... Максима ... тощо».

Уроки безпеки (правила поведінки під час карантину, електробезпека, безпека під час літніх канікул).

Класні керівники Новоодеської гуманітарної гімназії Новоодеської районної ради, спілкуючись з учнями у Viber, Telegram, в режимі конференцій Zoom, не забували запитати про здоров'я, поцікавитися, чим займає учень своє дозвілля, дати поради та заохотити до спільних челенджів. Проводячи моніторинг, класні керівники активно користувалися сервісами Google. Наприклад, опитування у Google Формх: <https://forms.gle/vxyLky1dpvr6vimM9>. Свідченням плідної виховної роботи стали відеоролики, присвячені базовим, моральним цінностям, розміщені на сторінці «Відкрита гімназія» у Facebook, з дотриманням вимог карантину:

<https://www.youtube.com/watch?v=cw7qujcZe6Q&app=desktop>

Не забули привітати із Днем народження однокласників та вчителів:

<https://www.facebook.com/100017222710255/videos/615392619044823/>

Прикладом міжособистісного спілкування є марафон «Корисний карантин»: <https://www.facebook.com/groups/261188607871949/permalink/536366590354148/>

За підтримки благодійного фонду «Карітас», учні взяли участь в акції «1000 онлайн-обіймів для супергероїв», записали відео «Залишайся вдома»:

<https://www.facebook.com/100017222710255/videos/620631101854308/>

Традиційний захід самоврядування «Свято вручення відзнак «Золоте зерно» також вирішили провести онлайн. На сторінці гімназії та Instagram gymnasia_n.o запущено зворотній відлік і в призначений день на сторінці гімназії в YouTube та на сторінці «Відкрита гімназія» у FB з'явилося відео свята.

Як підсумок року проведено онлайн-опитування, щоб визначити, які виховні справи, проведені в гімназії за минулий рік вдалися, і мати базу для планування наступних активностей:

<https://www.facebook.com/groups/1236230366486648/permalink/2702236483219355/>

У Миколаївській загальноосвітній школі I–III ступенів № 34 Миколаївської міської ради підбиті підсумки методичної роботи з питань виховання в режимі онлайн-конференції за допомогою додатка Zoom. <https://www.facebook.com/groups/34school/permalink/2879921352136360/>

Учасники мали змогу подивитись відеозвіти «Один рік із життя ЗОШ 34» :

<https://www.facebook.com/groups/34school/permalink/2864327647029064/> Класні

керівники поділилися досвідом виховної роботи в умовах дистанційного навчання та отримали посилання на план виховної роботи в умовах дистанційного навчання:

https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=297995317874551&id=10002992255170

3

Адміністрацією Миколаївської загальноосвітньої школи № 31 Миколаївської міської ради застосовано платформу Google Suite For Education та додатки Google Classroom. Для онлайн-зустрічей класні керівники використовували Google Meet та Zoom; для роботи в групах – онлайн дошки Miro, Padlet; для зворотного зв'язку – інтерактивні сервіси: Kahoot, Mentimeter (режим доступу:

http://nikschool31.ucoz.org/news/top_10_it_novacij_vprovadzhenikh_v_zosh_31_v_2019_2020_n_r/2020-05-28-453).

Шкільна команда EcoLife взяла участь у проєкті фонду Klitschko Foundation «Zero Waste School», що покликаний запровадити культуру сортування відходів у школах та громадах, реалізувала екологічний проєкт «Zero Waste Day Mykolaiv»

(режим доступу:

http://nikschool31.ucoz.org/news/v_mikolajivskij_zosh_31_vidbulas_ekopodija_zero_waste_day_mykolaiv/2020-06-03-456)

Учнівським самоврядуванням проведено челендж «Веселі канікули», у рамках якого учні виклали в сторіс відео про те, як вони весело проводять дистанційні канікули вдома: https://www.instagram.com/p/B-5bRsUlhvV/?utm_source=ig_web_copy_link.

До Дня пам'яті та примирення проведено флешмоб «Ніколи знову», де учні презентували свої творчі роботи:

https://www.instagram.com/p/B_7P2RyFps9/?utm_source=ig_web_copy_link

Школа долучилася до навчання в екоакадемії та отримала сертифікати (<http://kf-ecoacademy.org/>).

У Миколаївській загальноосвітній школі I–III ступенів № 20 Миколаївської міської ради багато уваги приділяється просвітницькій роботі зі збереження здоров'я під час пандемії:

- презентація британської книги для дітей «Коронавірус»;
- челендж «Люди в масках», закликаючий дотримуватися правил карантину;
- відеоролик про враженнями друзів із різних країн щодо карантину в них.

На сторінці школи можна побачити цікаву інформацію щодо участі в різноманітних конкурсах, а також вітання з різними святами:

- TikTok «Залишайся Вдома»(сімейні танці) ;
- челендж «Паска від столу до столу» (фото пасок господинь школи);
- фотомарафон спогадів «Обличчя Перемоги», де учні та вчителі познайомили всіх зі своїми дідами та прадідами – ветеранами війни.

Функціонують такі рубрики:

- Карантинний кінозал (рекомендації щодо фільмів для сімейного перегляду).
- Поради батькам «Чим зайняти дитину на карантині».

Останнім акордом відлунав флешмоб «Дзвінок по колу», де випускники по черзі дзвонили, сповіщаючи про закінчення навчального року.

Шановні освітяни, пам'ятайте, що під час дистанційного виховного процесу головне – не швидко розміщувати в мережі онлайн-заходи, а навчити дітей самостійно розвиватися і корисно комунікувати.

Суттєву допомогу в процесі дистанційної підтримки виховного процесу може надати навчально-методична лабораторія інформаційно-комунікаційних технологій, медіаосвіти та системного адміністрування МОППО.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ФАХІВЦІВ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СЛУЖБИ

Приклади успішних практик застосування технологій дистанційного навчання фахівцями психологічної служби Миколаївської області:

- **Тетяна Гіштимулт**, практичний психолог Миколаївського муніципального колегіуму імені В. Д. Чайки Миколаївської міської ради, створила на каналі YouTube серію відеороликів «Формування психологічної стійкості до стресу випускників при підготовці до ЗНО» <https://www.youtube.com/watch?v=aoXBNhTmwpo&feature=youtu.be>

<https://www.youtube.com/watch?v=TBA0HpWRRuE&feature=youtu.be>

<https://www.youtube.com/watch?v=NCmvX2W6vcl&feature=youtu.be>

- **Лілія Халявка**, практичний психолог Баштанської гімназії Баштанської міської ради, поділилася на каналі YouTube досвідом упровадження власного профорієнтаційного проекту «PROFI TEST» у Баштанській гімназії з випускниками останніх років <https://www.youtube.com/watch?v=zPJFACZj9lw&feature=youtu.be>

- **Оксана Янішевська**, практичний психолог Миколаївської гімназії № 3 Миколаївської міської ради, на каналі YouTube влаштувала разом із гімназистами та їх батьками флешмоб «Гімназія – наша дружня родина» <https://www.youtube.com/watch?v=mzC4hXD7GU>

Брала участь у XVI Міжнародній науково-практичній онлайн-конференції «Сучасні проблеми екологічної психології: соціальні та особистісні ресурси створення благополучного локального середовища» на платформі Zoom, де у своєму виступі поділилася досвідом проведення дистанційних арттерапевтичних майданчиків для батьків і учнів, учителів та їх членів сім'ї. Проведено онлайн-вебінари «Арттерапія для учнів» <https://www.youtube.com/watch?v=KoF3YxGKn2A&feature=youtu.be>
<https://www.youtube.com/watch?v=KugttucLxhg&feature=youtu.be>

Практичним психологом започатковано серію вебінарів у Zoom під час канікул «Трикутник взаємодії» для успішної комунікації батьки-діти-психолог. У червні проведено 2 вебінари на тему «Гіперопіка – небезпека чи необхідність?»

- **Лілія Водянович**, практичний психолог Вознесенської загальноосвітньої школи I–III ступенів № 7 Вознесенської міської ради, створила та провела онлайн-діагностику з учнями 4 класів

**Корисні посилання для організації консультативної, просвітницької,
профілактичної роботи та самоосвіти**

1. Офіційний сайт ГО «Ла Страда – Україна» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.la-strada.org.ua>.

2. Офіційна сторінка ГО «Ла Страда – Україна» у facebook [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.facebook.com/lastradaukraine>.
3. Електронний курс від ГО «ЛІА Страда – Україна» «Вирішую конфлікти та будує мир навколо себе» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://bit.ly/390Sxhf> (для онлайн-користування курсом). Для офлайн-користування без мережі «Інтернет» вам достатньо один раз знайти доступ до мережі «Інтернет», завантажити курс за посиланням: <https://bit.ly/2Tg7bWt> та користуватися через флеш- або CD-носії. Рекомендовано як учням середніх та старших класів, так і педагогічним працівникам. Передбачено отримання сертифіката.
4. Офіційний сайт ВБО «Український фонд «Благополуччя дітей» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://childfund.org.ua/>.
5. Офіційна сторінка ВБО «Український фонд «Благополуччя дітей» у facebook [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.facebook.com/CWBF.Ukraine/>.
6. Офіційний сайт Міжнародної організації з міграції (МОМ) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://iom.org.ua/ua/protidiya-torgivli-lyudmi>.
7. Офіційний сайт Представництва Міжнародної організації з міграції (МОМ) в Україні. Програма протидії торгівлі людьми [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://stoptrafficking.org/uk/content/zvernись-po-dopomogu>.
8. Електронний освітній курс «Торгівля людьми» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://stoptrafficking.org/> Передбачено отримання сертифіката. Курс схвалено Міністерством освіти і науки України (доступний на всіх браузерах, крім Google Chrome).
9. Електронний курс для учнів 7–11(12) класів «Торгівля людьми – сучасне рабство» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://iom.org.ua/trafficking/flash_container/index.html (Увага! Може бути недоступний із Google Chrome).
10. Офіційна сторінка Представництва Міжнародної організації з міграції (МОМ) у facebook [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.facebook.com/IOMUkraine/>.
11. Офіційний сайт Національної Психологічної Асоціації (НПА) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://nra-ua.org/novini-ta-statti/>.
12. Офіційна сторінка Національної Психологічної Асоціації (НПА) у facebook [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.facebook.com/nra.org.ukraine/>.
13. Ютуб-телеканал ПЛЮСПЛЮС. Пізнавальні, просвітницькі, розвивальні відео для дітей із найменшого віку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.youtube.com/user/plusplustv/videos>.

Перелік освітніх джерел та онлайн-платформ на допомогу практичним психологам і соціальним педагогам закладів освіти

1. АРТ-ТЕРАПІЯ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://garkavets.com/art>.
2. МАК-МОЗАЇКА [Електронний ресурс]. – Режим доступу : garkavets.com/mak-mozaika.
3. МАК-ПРОФІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://garkavets.com/makprofi>.
4. МАК-МАЙСТЕР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://garkavets.com/makmaster>.
5. МАК-Валіза [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://garkavets.com/mak-chemodanchik>.
6. МІНІ-КУРСИ для психологів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://garkavets.com/minikurs>.

7. Психологічні ігри онлайн для учнів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.youtube.com/watch?v=D_c9VZtzVqs.
8. Онлайн-курси та супроводжувальні матеріали широкого профілю [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.ed-era.com>.
9. 35 музеїв світу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.interior.ru/art/5786-35-muzeev-mira-kotorye-mozhno-posetit-onlajn.html?fbclid=IwAR02rkTJIBd0dyW0_eIE98jxEJ7RH17YeF7bb5HsZxDj9rq1jvJ1nyxp-lA.
10. Профорієнтація [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://ibs-edu.com.ua/ua/>.
11. Тест-картинки для дітей і дорослих [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://coma.in.ua/11835>.
12. Цікаві факти про людську поведінку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zak.depo.ua/ukr/zak/23-tsikavi-fakti-pro-lyudsku-povedinku-yaki-vi-tochno-ne-znali-25112016132700>; <https://senfil.net/index.php?newsid=75>.
13. Вебінар «Вчимося дружити» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.youtube.com/watch?v=D5t2y2_SIOE.
14. Вебінар «Розвиток творчого мислення учнів» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.youtube.com/watch?v=z3mcACtkWX4>.
15. Методичний посібник для педагогічних працівників «Психосоціальна підтримка в кризовій ситуації» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/14980/Psykhosotsialna_pidtrymka_v_kryzovii_sytuatsii.pdf?sequence=1&isAllowed=y.
16. Посібник «Перша психологічна допомога» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/44615/9786176150787-ukr.pdf;jsessionid=9620C30809CA5B2CFE3D76BA894E427B?sequence=72>.

ПОСТКАРАНТИННІ ПОРАДИ ПЕДАГОГАМ

Учні у школу повернуться залюбки, бо для них – це передусім спілкування з ровесниками та улюбленими педагогами. Адже жодні віртуальні уроки не замінять живого спілкування з учителем, який може пояснити незрозумілі моменти навчальної теми безпосередньо на уроці. Проте, пан Длігач зазначає, що діти, повернувшись до школи після тривалого періоду онлайн-уроків, змінять своє ставлення до вчителя. Останньому доведеться стати людиною, яка не просто навчає предмета, а вчить учитися. Школяр створить свій простір знань, і педагог має допомогти йому в цьому.

Учителям необхідно пам'ятати:

- спокійна виважена позиція до емоційних та поведінкових проявів учнів, що виникли внаслідок переживання ними стресових/травмуючих ситуацій, покращить процес посткарантинної адаптації;
- дитина своєю поведінкою дає сигнал дорослому, що потребує уваги, піклування та розуміння тих процесів, які відбуваються з нею внаслідок пережитого стресу;
- здебільшого учень не контролює власні реакції та прояви на стресові події, тому апріорі вони не повинні сприйматися як невихованість чи маніпуляції;
- спілкування педагога зі школярами має будуватися на повазі, прийнятті та розумінні їх потреб, почуттів і цінностей;
- учні, які пережили стресову ситуацію, можуть на деякий час регресувати і ніби «втратити» ті здібності та вміння, якими добре володіли раніше, тому на певному етапі знадобиться додаткова допомога дорослого в тих моментах, що важко даються в самостійній роботі;
- діти надзвичайно чутливі до нещирості, гри та лицемірства; вони легко помічають несправжні емоції;
- уміння педагога бути справжнім, ділитися власними переживаннями, говорити про свої думки дає змогу й учню відкрито проявляти свої почуття та висловлювати думки;
- щирість і відкритість роблять учителя зрозумілим і «нестрашним», біля такого педагога діти почуваються розкутими і спокійними, завдяки цьому стосунки стають менш напруженими;
- використання в роботі цікавої та позитивної активності формує почуття задоволення і радості, власного успіху і захоплення;
- про необхідність поновлювати знання щодо природних, закономірних психічних реакцій дітей на стрес і травму, це дозволить надавати необхідну психолого-педагогічну підтримку та допомогу у важкий для них період.

Джерела:

- http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/14980/Psykhosotsialna_pidtrymka_v_kryzovii_sytuatsii.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- <http://nmcps.sumy.sch.in.ua/Files/downloadcenter/>

**ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПЕРШОГО
(ЗОНАЛЬНОГО) ТУРУ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО КОНКУРСУ
«УЧИТЕЛЬ РОКУ – 2021»
У 2020–2021 НАВЧАЛЬНОМУ РОЦІ**

А. І. Тюпа, методист навчально-методичної лабораторії акмеології Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти

Найвищим рівнем педагогічної діяльності є педагогічна майстерність, яка ґрунтується на високому фаховому рівні педагога, його загальній культурі та педагогічному досвіді. Розкрити талановитого вчителя, дати йому можливості для розвитку творчості, сприяти творчим педагогічним пошукам – завдання всеукраїнського конкурсу «Учитель року».

На виконання Указу Президента України від 29 червня 1995 року № 489 «Про всеукраїнський конкурс «Учитель року», наказу Міністерства освіти і науки України від 09 червня 2020 року № 777 «Про проведення всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2021», відповідно до Положення про всеукраїнський конкурс «Учитель року», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11 серпня 1995 року № 638 (у редакції Постанови Кабінету Міністрів України від 16 травня 2018 року № 370), у 2020–2021 навчальному році проводиться всеукраїнський конкурс «Учитель року – 2021» (далі – Конкурс) у таких номінаціях: «Керівник закладу освіти», «Математика», «Трудове навчання», «Українська мова та література».

Конкурс проходитиме у два тури:

- перший тур (зональний) – 07–21 листопада 2020 року;
- другий тур (обласний): перший етап (відбірковий) – грудень 2020 року;
- другий етап (фінальний) – лютий 2021 року.

Звертаємо вашу увагу на те, що педагогічний стаж учасника має бути **не менше 3-х років** на дату подання заявки на Конкурс.

Основним місцем роботи учасників Конкурсу в номінаціях «Математика», «Трудове навчання», «Українська мова та література» має бути заклад загальної середньої або професійної (професійно-технічної) освіти.

(Примітка! У номінації «Керівник закладу освіти» беруть участь директори закладів загальної середньої освіти).

Педагогічні працівники професійної (професійно-технічної) освіти беруть участь у всіх турах Конкурсу на загальних умовах спільно з учителями закладів загальної середньої освіти, тому нема потреби створювати окремі зони тільки для викладачів професійної (професійно-технічної) освіти.

Звертаємо увагу, що під час підготовки наказів, листів, інструктивно-методичних матеріалів щодо проведення першого (зонального) туру Конкурсу, потрібно керуватися новою редакцією Положення про всеукраїнський конкурс «Учитель року»:

- назва турів (перший, другий, третій);
- у назві конкурсу слово «всеукраїнський» пишеться з малої літери (відповідно до Указу Президента України та постанови Кабінету Міністрів України);

- немає поняття «обласний конкурс» (можна замінити на «проведення конкурсу в області»);
- відповідно до Положення про конкурс педагогічні працівники закладів вищої освіти не беруть участі в конкурсі;
  - не варто використовувати поняття «заклади нового типу», оскільки воно не відповідає сучасному законодавству про освіту.

Організація та проведення першого (зональний) туру Конкурсу

Для участі педагогічним працівникам необхідно зареєструватися в період із 14 вересня до 04 жовтня 2020 року на офіційній сторінці Конкурсу в розділі «Реєстрація учасників 2021» <https://mon.gov.ua/ua/konkursi-dlya-pedagogiv/konkurs-uchitel-roku/uchitel-roku-2020/reestraciya-uchasnikiv-2020> (реєстраційна форма для ознайомлення – у додатку 1) та подати організаційному комітетові першого (зонального) туру інформаційну картку (додаток 2).

Для організації та проведення першого (зонального) туру Конкурсу департамент освіти і науки Миколаївської обласної державної адміністрації визначає зони проведення першого (зонального) туру Конкурсу з урахуванням кількості зареєстрованих учасників.

Примітка! В одній зоні не може бути менше ніж три особи в кожній номінації.

Структурні підрозділи з питань освіти відповідних органів місцевого самоврядування, що відповідають за проведення першого (зонального) туру конкурсу, визначають строки, утворюють організаційні комітети (до складу можуть входити представники структурних підрозділів із питань освіти відповідних органів місцевого самоврядування, до яких належать заклади освіти), утворюють журі в кожній номінації Конкурсу з числа працівників закладів освіти.

Звертаємо увагу, що до складу журі не можуть входити працівники тих закладів або установ/центрів, де працюють учасники першого (зонального) туру Конкурсу, інші зацікавлені особи.

Журі може уточнювати, конкретизувати, доповнювати орієнтовні критерії оцінювання конкурсних випробувань та встановлювати максимальну кількість балів за кожний критерій.

Учасники першого (зонального) туру Конкурсу мають бути ознайомлені зі критеріями оцінювання не пізніше ніж за тиждень до проведення конкурсних випробувань.

Теми, завдання, питання конкурсних випробувань визначаються в кожній номінації головою журі, який забезпечує секретність завдань конкурсних випробувань до моменту їх оприлюднення. Про обов'язкові випробування в першому (зональному) турі Конкурсу буде повідомлено окремим листом Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти «Про умови та порядок проведення всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2021».

Зверніть увагу!

Організаційні комітети першого (зонального) туру Конкурсу:

- визначають порядок проведення першого (зонального) туру (дати конкурсних випробувань, особливості проходження конкурсних випробувань учасниками);
- інформують учасників про терміни та адреси подання інформаційних карток;
- забезпечують ознайомлення учасників із порядком проведення першого (зонального) туру Конкурсу не пізніше ніж за тиждень до початку конкурсних випробувань;
- здійснюють організаційне забезпечення першого (зонального) туру Конкурсу;
- протягом 10 днів після завершення першого (зонального) туру подають організаційним комітетам другого (обласного) туру такі документи:

- подання на учасників другого (обласного) туру із зазначенням прізвища, ім'я, по батькові, посади та місця роботи;
- інформаційні картки конкурсантів із урахуванням змін, що відбулися в управлінській або педагогічній та методичній діяльності від початку першого (зонального) туру.

Примітка! Перший (зональний) тур Конкурсу, з урахуванням епідеміологічної ситуації в регіоні, може проходити в один етап в очному або дистанційному режимах.

Із метою підготовки вчителів до участі в Конкурсі Миколаївським обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти буде здійснено організаційно-методичні заходи: онлайн-консультування, навчальні семінари для учасників другого (обласного) туру конкурсу, семінари-наради для працівників управлінь, відділів освіти міських рад, райдержадміністрацій, об'єднаних територіальних громад, які здійснюють організаційно-методичний супровід проведення всеукраїнського конкурсу «Учитель року».

Для забезпечення прозорості та відкритості Конкурсу на порталі Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти створено сайт «Конкурс «Учитель року» на Миколаївщині», де оприлюднюються нормативні документи, умови першого (зонального) та другого (обласного) турів Конкурсу, критерії оцінювання та результати конкурсних випробувань; висвітлюється перебіг Конкурсу; здійснюється методична підтримка учасників та дистанційний зворотний зв'язок.

Додаток 1

Реєстраційна форма для участі
у всеукраїнському конкурсі «Учитель року – 2021»

1.	Власна електронна адреса	
2.	З умовами Конкурсу ознайомлений/ознайомлена та погоджуюсь	
3.	Даю згоду на обробку персональних даних	
4.	Прізвище, ім'я, по батькові (вписується в зазначеному порядку без скорочень)	
5.	Стать (оберіть необхідне)	Чоловіча Жіноча
6.	Дата народження (вписується в такому порядку: рік/місяць/день)	
7.	Номер мобільного телефону (000-000-00-00)	
8.	Посада (вписується відповідно до запису в трудовій книжці)	
9.	Назва закладу освіти (вписується відповідно до статуту)	
10.	Область, де знаходиться заклад освіти (оберіть необхідне)	Список областей за алфавітом
11.	Район, де розташований заклад освіти	
12.	Назва ОТГ, де розташований заклад освіти	
13.	Назва населеного пункту, де розташований заклад освіти	
14.	Тип населеного пункту, де розташований заклад освіти (оберіть необхідне)	Місто, селище міського типу, село

15.	Тип закладу освіти (оберіть необхідне)	Заклад загальної середньої освіти, заклад професійної (професійно-технічної) освіти
16.	Педагогічний стаж (вписується цифрами без зазначення кількості місяців)	
17.	Кваліфікаційна категорія (оберіть необхідне)	Спеціаліст, спеціаліст другої категорії, спеціаліст першої категорії, спеціаліст вищої категорії
18.	Педагогічне звання (за наявності оберіть необхідне)	Учитель-методист, викладач-методист, старший учитель, старший викладач, вихователь-методист, педагог-організатор-методист, практичний психолог-методист, керівник гуртка-методист, старший вожатий-методист, старший вихователь, майстер виробничого навчання I категорії, майстер виробничого навчання II категорії
19.	Науковий ступінь (за наявності)	

Додаток 2

Інформаційна картка
учасника всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2021»
в номінації « _____ »

Прізвище, ім'я, по батькові	
Посада (відповідно до запису в трудовій книжці)	
Місце роботи (назва закладу освіти відповідно до статуту)	
Освіта (назва закладу вищої освіти, рік закінчення навчання)	
Самоосвіта (зазначається за останні 3 роки в порядку зменшення за категоріями: друга освіта; очні, дистанційні курси; конференції, семінари; конкурси тощо)	
Педагогічний стаж	
Кваліфікаційна категорія	
Педагогічне звання (за наявності)	
Науковий ступінь (за наявності)	
Посилання на відеорезюме (для учасників третього туру)	

Педагогічна ідея
(для номінацій «Математика», «Трудове навчання», «Українська мова та література»)

Обсяг есе – до 4 сторінок, шрифт – Times New Roman; міжрядковий інтервал – 1,15;
розмір шрифту – кегль 14.

Необхідно висвітлити суть вашої педагогічної ідеї; представити технології, методи, прийоми, форми роботи, які застосовуєте для реалізації педагогічної ідеї; продемонструвати ефективність та результативність запровадження педагогічної ідеї

Управлінське есе
(для номінації «Керівник закладу освіти»)

Теми на вибір:

- Внутрішня система забезпечення якості освіти: система оцінювання здобувачів освіти.
- Внутрішня система забезпечення якості освіти: створення освітнього середовища.
- Стратегія розвитку закладу освіти: від стандарту до інновацій.
- Маркетинговий підхід до організаційної діяльності закладу освіти.

Обсяг есе – до 7 сторінок, шрифт – Times New Roman; міжрядковий інтервал – 1,15;
розмір шрифту – кегль 14.

Необхідно висвітлити досвід управлінської діяльності за обраною темою; описати проблеми в діяльності керівника в межах цієї теми та управлінські дії, що дозволили вирішити певні суперечності; зазначити управлінські рішення, їх обґрунтувати й критично проаналізувати отримані результати; розкрити особисту позицію щодо теми; здійснити рефлексію різних аспектів власної управлінської діяльності

Примітка! Формат інформаційної картки не змінювати.

Миколаївський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти

**ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО
ПРОЦЕСУ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ
ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО
НАВЧАННЯ У 2020/2021
НАВЧАЛЬНОМУ РОЦІ**

Методичні рекомендації

Технічна верстка: Н. М. Дерманська
Літературна редакція: А. Ю. Антонова

Папір офсетний. Друк на різнографі
Формат 84x108 1/16
Умовно-друкованих арк. – 13,5
Обліково-видавничих арк. – 12,5
Гарнітура шкільна
Тираж – 100
Замовлення № 51

Адреса редакції:
вул. Адміральська, 4-а,
м. Миколаїв, 54001
Тел./факс 37 85 89
<http://www.moippo.mk.ua>,
e-mail: moippo@moippo.mk.ua